

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

ДҮХЭРИГ

№33 (230)

2001
августын
16
Четверг
№ 94
(20454)

Зунай һүүл
хүхэгшэн
хонни
һарын
27
гарагай
5

Бурятия

ГҮРЭНЭЙ ШАГНАЛНУУД БАРЮУЛАГДАБА

Гарагай хоёрто Буряад Республикын Президент Леонид Потапов гүрэнэй шагналнуудыг барюулаа. Правительствын дэргэдэхи Буряадай эрдэмэй экоферно-экологическа түбэй түрүүлэгшэ Цыбик Сичировта Хүндэлэлэй орден зүүлэгдээ. Мухар-Шабарэй аймагай хүн зонин социальна хамгаалгын талаар таһагай түрүүлэгшэ Мария Варфоломеева Хани Барисаанай ордендо хүртөө. Энэл орден В.Р.Филипповэй нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй хүдөө ажахын академин ректор Александр Поповой үбсүүндэ яларба.

РТМО «Фтизиатрин» ахамад врачай орлогшо Антон Зарбуев, Н.Семашкин нэрэмжэтэ республиканска больницын ахамад врачай орлогшо Тамара Содномова гэхэд «Россин габыяата врач» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ үлгүлэбэ. Зүүн Сибириин гүрэнэй технологическа университетэй федерануудыг даагшад Владимир Базаржапов Цырендаши Шугуров (зураг дээрэ) хоёрто «Россин дээдэ пургуулиин габыяата хүдэлмэрлэгшэ» гэхэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Энэл университетэй шэмэглээшэ врачай зурааша Валерий Гаученов «Россин соёлой габыяата хүдэлмэрлэгшэ» болобо.

Александр Попов баярай үгэ хэлэхэдээ, засагай дээдын зургаануудай эрдэм пуралсалда анхаралаа хандуулжа байһаниие тэмдэглээ. Харин Антон Зарбуев «манай энэ шагнал бүхы элүүрье хамгаалгын халбарин амжалта» гэжэ хэлээ.

Буряад Республикын Президент Леонид Потапов шаглануудта хуртэгшэдыг амаршалаад, нютагайнгаа бэрхэ хүнүүдээр ходо омогорхожо байһанаа мэдүүлээ.

Борис БАЛДАНОВ.
Авторай фото.

ЭНЭ ДУГААРТАМНАЙ:

ЯГВАН ХЯМБЫН ЯДИС **5 стр.**

ЖИНГАН УУАЫН БҮРГЭД **14 стр.**

ХҮГТЭЙ ХҮҮГЭДЭЙ АМАРАЛТА **18 стр.**

ХИТАДАЙ ЭВЕНК ХОШУУНАЙХИД –
БУРЯАД ОРОНДО **20 стр.**

КЯХТА ОБРЕТЕТ БЫЛУЮ СЛАВУ

То, что Кяхта была форпостом России на юго-восточные страны мира, знают, полагаю, очень многие. Еще в 1727 году она была определена, как ведущий населенный пункт, откуда будут вестись «торговые, дипломатические отношения со странами Юго-Восточной Азии». И они развивались, во всяком случае, до Октябрьской революции и потом еще несколько десятилетий, вплоть до реформенных преобразований в нашей стране и соседней Монголии.

Похоже то, что Кяхта обретет свою значительную роль, стало известно в прошедшую субботу, когда состоялось открытие международного автомобильного перехода между Россией и Монголией. На его открытие в Кяхту съехались и руководители двух стран, строители этого весьма объемного (более восьми миллионов долларов США стоимостью) сооружения, и представители средств массовой информации Монголии, России и, естественно, Бурятии.

Открывая церемонию открытия перехода, Президент Бурятии Леонид Потапов отметил, что проблема назрела давно, так как исторически Кяхта в течение многих веков считалась форпостом связей между разными континентами. Теперь с открытием международного перехода (раньше законодательно разрешался лишь проезд за границу гражданам России и Монголии) открываются новые перспективы. Председатель Комитета

таможенного контроля России генерал-полковник Михаил Ванин (кстати, КТК и выделил на строительство перехода более восьми миллионов долларов США) также подчеркнул, что открытие перехода имеет огромное и международное значение. Это отметили и другие выступавшие, в частности, Председатель Народного Хурала Бурятии Михаил Семенов.

Валерий БАДМАЕВ.

ЗАЙН ГАЛ ТА҂АЛДУУЛАГДАХАНЬ

«Бурятэнерго» гэхэн акционернэ бүлгэмэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Улаан-Удын муниципальна «Городские электросети» гэхэн предпряти жаран табан миллион шахуу түхэригэй үридэ ороод байна. Энэ ушар хотын ажаһуугшадай хэрэглэһэн зайн галайнгаа үлөө түлбэри түлэхэгүйһөө болоно гэжэ хэлэлтэй. Тиигэжэ Буряадай имсэлэл хотодо зайн галаар хангалгыг саг зуура таһалдуулха гэхэн шүүтэхэбэри абтаа. «Городские электросети» предпрятиин үригэ шүүтэхэбэри зайн гал болжуулагдажал байха юм.

Ц.НАДЦАЛОВА.

Предъявителю купона скидка 5%

Производитель мебели
ИНТЕРЬЕР+
св-во Ж.1853

ПРЕДЛАГАЕТ
МЕБЕЛЬ
ДЛЯ ОФИСА
50 наименований офисной мебели различной цветовой гаммы

М.М. "Дюбюра"

МЕБЕЛЬ
ДЛЯ МАГАЗИНА
стеллажи, прилавки, горки
Цена - 5460 руб.

МЕБЕЛЬ
ДЛЯ ДОМА
мебель 6-ти видов, стенки, диваны, кровати, детские гарнитуры

МЕБЕЛЬ
ДЛЯ ГОСТИНИЦ
шкафы для одежды, столы журнальные, кровати, прикроватные тумбы

Тел.: 347-488, пос. Кирзавод, ул. Моховая, 1

ОБНАРУЖЕНО ПРЕДПОЛОЖИТЕЛЬНОЕ МЕСТО ПОГРЕБЕНИЯ ЧИНГИСХАНА

Предположительное место погребения Чингисхана обнаружено в Хэнтэйском аймаке Монголии (северо-восток страны). По утверждению участников монголо-американской археологической экспедиции «Чингисхан», ученые обследовали место под развалинами крепости Оглогчийн и обнаружили могильник. Ученые полагают, что в нем находятся останки не только

Чингисхана, но и других знатных вельмож из его близкого окружения.

Однако пока какие-либо окончательные выводы относительно этой находки делать пока рано, поскольку существуют другие версии относительно места погребения основателя Монгольской империи.

«Вестник Бурятинформ».

ГАЛУУТА НУУРТА БОЛОНОН АЮУЛ ТУХАЙ - ҮШӨӨ ДАХИН

...хөөрөлдөөн Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблээлэй албанай гарагай хоёрто үнгэргэдэг заншалта брифингдэ болобо. Ушар гэхэдэ, тэндэ болонон аюул тухай «Номер один» гэнэн сониндо болон «Ариг Ус» телеканалай «Газетын мүнрүүдээр» дамжуулгада худалаар бэшгэдэжэ, баримтанууд хазагайруулагдаа. Тус материалуудай автор Бато-Далай Багдаев үнэн болонон юумэ мэдээгүй аад, хүн зоной тархи эрьюулхээс ханаа гэжэ Президентын пресс-секретарь Алексей Капустин тэмдэглээ. Тиимэһээ тэндэ болонон аюулай зүб талынь хэлэжэ үгэхынь Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Николай Быков, республикын сэрэгэй комиссариадай болон сэрэгэй Сибириин округой түлөөлэгшэд брифингдэ хабаадаһан байна.

- Правительство энэ гай тодхорой үедэ юумэ хээгүй гээд, «Номер один» соо хэлэгдэнэ. Энэ тон буруу. Тэрэ дороо Буряад Республикын Президент Леонид Потапов байра дээрнэ ошоожо, сэрэгэй командованитай уулзажа, бодото байдалыг элрүүлээ. Тэрэ хүнидөө Леонид Потапов хүн зоние аюултай газарһаа гаргаха хэргыг өөрөө ударидаа, - гэжэ Николай Быков мэдүүлээ.

Мүн тэрэл материал соо «зуу гаран сэрэгшэ үхөө, мянга гаран хүн шархатаа» гэжэ бэшгэдэнхэй. Эндэ алба гаража байһан сэрэгшэдэй түрэлхид иимэ худал хуурмаг мэдээсэл дуулаад, юун гэжэ зосоогоо ханажа байгаа, бү мэдэе?! «Бүхы сэрэгшэдэй гэртэхиңдэ хүбүүдэйн амида байһан тухай телеграмма эльгээгээбди. Мүн энэл материал хүүлээр шэнээр телеграмма эльгээхэ баатай болообди», - гэжэ сэрэгэй Сибирск округой түлөөлэгшэ хэлээ. Тэрэнэй мэдээсэлхэнэй ёһоор, имагтал хоёр сэрэгшэ шархатаа.

- Энэ аюулай үедэ 7 гэр шаташоо, 30-аад гэрнүүд һандаргагдаа. Сентябриин 15 болотор гэргүй үлэһэн хүнүүд гэртэй болохо, бүхы заһабарилгын ажал хэгдэжэ түгэсэхэ, - гэжэ Николай Быков найдуулаа.

Борис БАЛДАНОВ.

Буряад Республикын хүн зондо ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нютагаархид! Арьяа-Баалын хубилгаан болодог Гэгээн түрэлтэ Далай-ламын манай орондо зарарха замынь жэншэдгүй жэгдэ сээр болгохо зорилготойгоор Хурамша нууринай хүзэгтэнэй бүлгэмүүдэй гэшүүд республикында хүн зондо имэ нэгэ дуралхалтайгаар ханданабди.

Тон түрүүн сүбэй сагта гэгээн багшын заларалгын үлзы дэмбэрэлтэ удха шанарыг, энэ наһандаа амида Бурхантай ушарха хоморой шуаг арга боломжыг бидэнэр булта сэгнэхэ, ойлгохо уялгатайбди.

Тиимэ тула үндэр дээдын айлшаниис угтамжада һайнаар бэлдэхэ шухала. Юрын бэлдэхэлэй хажуугаар өөрынгөө сэдхэхыг арьюдхан сээрлэхэ, аажам амгалан болгохо талаар туйлай ехэ хүдэлмэри бэлүүлхэ ушартайбди.

Тиихын тула энэ үдэрһөө эхилээд, Далай багшын манай нютагта залараад, гэртээ бусатарнь, тамхи, архияа саг зуураар (шаддаа наа, бүхы наһан соогоо) хаяял. Августын үлэгшэ үдэрнүүдыг, сентябрь хары архи, тамхигүй харанууд гэжэ сонсохо. Харин хурим түрээ, ойн баяр гэхэ мэтыг Далай-ламын маида ерээ, бусаһанай хүүлээр хүүжэмнай.

Энэнэй ашаар бидэ ниигэм олоной юрэнхы байдалыг элүүржүүлгэдэ хубитаяа оруулхабди. Харин эгээл

шухаланы гэбэл, буянгаа арьбажуулжа үхибүүдэйнгээ зол жаргалай урзыг хүрэнгэ тариха жэшээтэйбди. Буян болот Ивалгын аймагай «Буян», «Согто Зандан» гэнэн хүзэгшэдэй бүлгэмүүдэй зүгһөө Н.Бимбаев, Д.Жалсараев, Н.Аюшеева, Е.Васильева, Н.Даблев, Т.Бадинова, А.Дабасев болон бусад (хамта 43 хүн, 16-наа 73 наһа хүрэгтэр).

ВОЗДУШНЫЙ МОСТ ЕВРОПА-КАНАДА СОЕДИНИТСЯ В УЛАН-УДЭ?

Протокол о намерении сотрудничать в модернизации аэропорта в Улан-Удэ подписан 4 августа президентом Бурятии Леонидом Потаповым и главой немецкой финансовой группы «Аренберг» маркизом де Бельзунс принцем Дю Аренбергом. Финансист, состояние которого оценивается в несколько миллиардов долларов, находится с визитом в республике с целью рассмотрения условий вложения инвестиций в проект «Трансконтинентальный воздушный мост». Проект включает организацию перелетов из Европы и кроссполярных линий из Канады в Юго-Восточную Азию. Пересечение авиалиний географически находится в Улан-Удэ, сообщили журналистам представители российской стороны проекта - московской компании «Альфа-авиа», которая уже занимается международными авиалиниями. Поэтому экономически привлекательно расширить аэропорт и построить международный грузовой терминал именно в столице Бурятии.

Правительство республики предлагает немецкой стороне также рассмотреть еще 4 инвестиционных проекта - по производству лекарств и пива, переработке мусора и организации турмаршрута «Чайный путь».

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФОРУМ НА ОЛЬХОНЕ

На берегу озера Байкал открылся международный форум «Вода». В нем принимают участие экологи, ученые, педагоги, художники, актеры из России, Франции, Швейцарии, США, Германии, Италии. Об этом сообщил корр. ИТАР-ТАСС координатор проекта, руководитель центра эвритмии города Иркутска Иоахим Хайнд. По его словам, форум на Байкале - самом чистом пресноводном озере планеты - его организаторы решили провести не случайно, а с целью привлечь внимание общественности к экологическим, философским и экономическим проблемам чистой воды.

В течение десяти дней форума на байкальском острове Ольхон его участники будут вести работу в мастер-классах, творческих лабораториях, проводить природоохранные акции. Состоятся выставки работ художников и фотомастеров, посвященные человеку на озере Байкал.

БОРЬБА ЗА ДЕПУТАТСКИЙ МАНДАТ

23 сентября состоится выборы в Законодательное собрание по Усть-Ордынскому Бурятскому автономному округу. Как сообщили в окружном избиркоме, первым подан документ для регистрации генеральный директор ООО «Иркутск-Кран-Парк» Александр Ханхалаев. Затем о своем желании бороться за депутатский мандат заявил генеральный директор ОАО «Иркутскнефтепродукт» Александр Таракановский.

Напомним, что ранее три района округа - Эхирит-Булагатский, Баяндаевский, Осинский - представлял Валентин Межевич, избранный представителем в Совет Федерации от законодательной власти области. Выдвижение кандидатов по 45-ому округу закончилось 13 августа. А сейчас кандидаты собирают подписи в свою поддержку.

Бурятинформ.

АРБЯА ГУРБАА АЙМАГТА - ОНСО БАЙДАЛ

Ган гасурта гайрагаһан республикын зарим аймагуудта Президент А.В.Потаповай Зарлигаар онсо байдалай гурим сонсохогобо.

Онсо байдал 2001 оной июлийн 30-наа Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Загарайн, Аруунын, Кабанскын, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Тарбагатайн болон Хориин аймагуудта хүсэндөө ороной.

Агропромышленна комплексын асуудалнуудаар Правительствын

Түрүүлэгшын орлогшо А.Д.Турбинов түрүүтэй тусхай комисси хохиооме тооложо гаргаһанай хүүлээр «2001 оной ган гасуурһаа республикын хүдөө ажыхыда үзүүлэгдэнэ гарза хохиоме тухай» РБ-гэй Правительствын тогтоолой проект бэлдэжэ, Россия Хүдөө ажыхын министрствэдэ бариха.

Тэрэ үезрэн нютаг нютагуудта ган гасуурай үегэ хатаһанан орооһоме ургамалнуудай талмай дээрэ тэжээл ургамалнуудыг шэнээр тариха.

«Нургуулидаа түхээрхэдэнь, хүүгэдтээ тухалал!»

ОЛОНОЙ ХЭРЭГ ҮРГЭМЖЭТЭЙ

Баргажанай аймагай Лугшахаанай (Улокчикан) гол нургуули дайнай хүшэр саһаа, 1943 онһоо түүхээ эхилдэг юм. 1992 он хүртээр эхин нургуули байгаа. Олохон хүтэлбэрлэгшэд, багшанар эдэ жэлнүүдэй туршада нэлгэлдээ. Дүүргэжэ гарагша олон нургуулидыг оронойнай элдэб булан тохойнуудта ажаллаһан, мүнөөшье ажаллаа.

Тээд нуудал байдалай юрэнхыдөө муудахатай хамта хүршэ Уланай дунда нургуулида үдэр бүри ябажа гү, али тэндэ байраар байгаад нурахань улам хэсүү боложо байна. Тиимэһээ багшанарай коллектив болон нютагтаа дунда нургуулигай болохо гэжэ үнийнэй оролдодог нууринай зон нургуулингаа физическэ, химическэ кабинедүүдтэ түхээрлэг хэрэгсэлүүдыг худалдажа абахын тула бүри июнь нарада марафон эмхидхээ юм.

Хүдөөгэй клуб соо болонон энэ хэмжээ ябуулгын эхиңдэ нургуулин коллектив 1900 түхэриг оруулаа нэн. Уланай сомоной захиргаанай гулваа А.Б.Цыденов өөрһөө 200 түхэриг, аймагай соёлой таһагыг даагша М.А.Бадмажапова өөрһөө 100 түхэриг хандибаад, таһагай зүгһөө микрофон, 1 кубометр хөрөөдэмэл зүйлүүдыг бэлдлээ. Манай нютагһаа уг гарбалтай П.М.Гомбоевой нэрэһээ басаганиинь, республикын габьяата багша, РФ-гэй эрдэм нуралсалай габьяата хүдэлмэрилэгшэ, Уланай дунда нургуулин завуч Дашима Прокопьевна хубийн мүнгэ үргөөд, нургуулин зүгһөө хоёр харатай поршоонхо бэлдлээ. Лугшахаанай эхин нургуулин техникээр удаан хүдэлһэн Д.Ангарова 50 түхэриг болон тугал баряа.

Энэ нууриңда түрэнэн аад, районной арадай сүүдэй түрүүлэгшээр удаан хүдэлһэн С.Б.Эрдынеев хүүгэдэй дуунай жэл бүрийн конкурсо мүнгэ оруулалсаха, харин энэ удаа 500 түхэриг - нургуулида болон хүдөөгэй клубта шэрэ абалгада 1500 түхэриг дамжуулаа. Тус нургуулин директорээр үн удаан хүдэлһэн РФ-гэй гэгээрэлэй отличник А.А. Тапхаева хубийн мүнгэ болон өөрынгөө библиотекэнээ 1000 түхэригэй

нумуудыг бэлдлээ. О.Б. Цыреновай бүлэ, Баатар гэжэ нэрэтэй тэрэнэй ехэ хүбүүн, дүрэ буялдалгын барилдаагаар спортын мастер, нургуулидаа поршоонхо, 200 түхэриг барива С. Походиевай бүлэ, тэрэнэй хүбүүн, хүдөө ажыхын академин студент Бошигтын бүлэ 500 түхэриг үргөө.

Эхэ-герой Т.Ухинова бүлынгөө зүгһөө 400 түхэриг, нэгэ толгой хашарга, Ярагтын нургуулин директор А.С.Цыденов 200 түхэриг, А.Н.Гатапова тугал, Лугшахаанай гол нургуулин нэгдэхэ выпуск 450 түхэриг турья нургуулидаа бэлдлээ.

Мүн тэрэл үдэртөө «Ургы» гэнэн нийтын эмхитэй танилсалга үнгэрөө. Тус эмхи байгуулын тула нургуулин директор, республикын габьяата багш С.Б.Ухинова хубийнгаа 1950 түхэриг мүнгэн гаргашалаа. Эдэ гаргашануудыг марафонной дугаарта оруулагдаа юм. Нургуулин нургуулида, нууринай зон хэмжээ ябуулгада хабаадагшадта гол хайхан концерт харуулаа, һайн хайхан юрөөлэй үгэнүүд эздэлээ.

Дүн хамта Лугшахаан нууриңда ажаһууһад энэ үдэр 2265 түхэриг суглуулаа. Энэ сагта эды мүнгэн ехэ хэрэгтэмнай горитой эхин хубита болохол ёһоороо болохо. Тээд үнэ сэнгүүдэй үрхирмэ үрилдөөн соо нургуулидамнай улам ехэ мүнгэн хэрэгтэй болохо. Тиимэһээ олоной үлэйтэ хэрэгтэ зорюулагдаһан бадарнай үргэлжэлһөөр. Ханди үргэлнүүдэ хаяг оруулаха хүсэлтэйшүүдэ хаяг тоосоонийнгоо дугаар хэлэжэ үгэбди.

Доп. филиал №8162, п. Баргуулин, банк «Сибирское ОВК», ИНН 048142797 (030103001) БИК 048142797 к/с 301018100000000797
Дя Улокчинской общественной организации «Ургы»: ГНИ 0300052074 р/с 40703810281620000016 ИНН 0301002788 (03010100).

Солмон ПОХОДИЕВ, Баргажанай аймагай Лугшахаан нууриин.

«БУРЯАД ОРОН - ЕРЭЭДҮЙН ЕХЭ АРГА БОЛОМЖОТой»

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ А.В.ПОТАПОВАЙ
«ВАШИНГТОН ПОСТ» ГАЗЕТЫН КОРРЕСПОНДЕНТ РОБЕРТ
КАЙЗЕРТАЙ УЛААН-ҮДЭДЭ 2001 ОНОЙ АВГУСТЫН 7-ДО ХЭНЭН
ЭГЭЭДӨӨЕ ТАНАЙ АНХАРАЛДА ДУРАДХАНАБДИ.
АМЕРИКЫН ЖУРНАЛИСТ РОБЕРТ КАЙЗЕР 30-ААД ЖЭЛЭЙ
МОСКВАДА «ВАШИНГТОН ПОСТ» ГАЗЕТЫН ТУСХАЙ
КОРРЕСПОНДЕНТЭЭР ХҮДЭЛЭН ЮМ. ХАРИН МҮНӨӨ
КОРРЕСПОНДЕНТ ЛЮШЕН ПЕРКИНСТЭЙ ШЭТЫН
МАСТЕРСКОО БУРЯАДА ЕРЭЭ. РОССИН СИБИРЬТЭХИ
ТАГУУДААР ЭРБЕЖЭ ЯБАХАДАА, РОССИН ФЕДЕРАЦИИН
ТАГААЛИЙН БАЯЛИГУУДЫЕ АШАГЛАХА ТАЛААР
АХСХООРОНДЫН ИНВЕСТИЦИНУУД ХЭР ЗЭРГЭ
ЭРГЭЛЭГДЭНЭБ ГЭНЭН УШАРЫЕ МЭДЭЖЭ АБАХА ГОЛ
БОЛОМЖОТой ЮМ.

Гол шалтагаанинь гэбэл, Москвада Забайкалийн хүгжэлтын асуудалнуудта анхарал муртэй хандуулагдадаггүй байгаа - Алас-Дурнатай, Эрхүүгэй областтой, Красноярскын хизаартай сасуулхада, Буряад орон болон Шэтын област засагай зүгһөө тоогдодоггүй, ямаршьёе даа забһарай, дундуур, атаархама бэшэ хуури эзэлдэг байһан гэшэ.

Гол шухалань гэбэл, өөрынгөө программые бидэнэр гүрэнэй бүхы байгуулалтануудта заатагүй гүйсэдхэгдэхэ ёһотой хуулийн түхэлөө баталанхайбди. Һалбаринуудта гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэдэ гүрэн дүүргэлтын хойноһоо хиналта бэелүүлхэдэ, бидэнэй хэрэглэхэ бүхы аргануудаар тус программа бидэниие ханганхай юм. Һалбаринуудай, министрствэнүүд болон албан зургаануудай ажал ябуулыгые сэргэхэ гол зүйл гэбэл, эконо-мическа хургалтын дүнгүүд болохо ёһотой. Ургалта туйлажа шадаагүй һаа, харюуса! Тус Хуулиие гүйсэдхэлгын талаар зохио Зарлиг абтаха.

Корр.: Танай дунда болзорой программые бэелүүлгэдэ хабаадуулагдаһан олзын хэрэг эрхилэгшэдэй гүрэнэй туһаламжада хүртэһэн жэшээнүүдэ хэлжэ үгыт.

А.В.Потапов: Бидэнэр гол түлээ томохон проектүүдэ хабаадуулагдаһан томо предпрятинуудтай хүдэлдэгбди. Жэшэнь, Түгнын нүүрһэнэй уурхайтай Тэрэнэй хүгжэлтэдэ 600 млн. түхэриг бюджетэй урьһаламжа хэрэгтэй юм. Тийн бидэ нимэ мүнгэ Россин бюджетһэе табижа үгэхын түлөө оролонобди. Энэ хадаа тус асуудалы бээе даагаад шийдэхэ шадахагүй акционернэ бүлгэмдэ манай үзүүлхэ туһаламжа болоно. Али үгы һаа, манай томо предпрятинуудай банкнуудай урьһаламжануудые абаха абадал хараад үзэе. Манай банкнуудай процентын ставка - 25 процент, харин танай Америкэдэ 4 процент болоно. Хэрбээе предпрятини манай банкһаа иимэ урьһаламжа абабал, саашаа амидаржа шадахагүй. Энэ ушарта бидэнэр олзын хэрэг эрхилэгшэдэ ингэжэ урагдахагбди: жэшэнь, 10 процентын ставкаар абагты, үлэгшыень Правительство оёр дээрэе даажа абаха, зүгөөр процентын ставкы хусэлүүлһэн мүнгые налогуудаар бусаагты. Предпрятинууд энэ ушарта зүбшөөдэг бэшэ аргашыегүй гүб даа, Россида дэлгүүрэй болон банкнуудай шууд зохиодон системэ мүнөө дээрэ үгы ха юм.

Корр.: Танай республикын олондо мэдээсэдэг хэрэгсэлнүүд тухай бага зэргэ хөөрөлдөбди. Тэдэнэй үйлэ ябадалнууд, толилоһон зүйлнүүд танда найшаагдадаггүй гэжэ дуулаабди...

А.В.Потапов: Тэдээн тушаа Президент ходоодоо демократическа аргаар хандаагые олондо мэдээсэдэг бүхы хэрэгсэлнүүд мэдээдэг. Гэбшые, хардаһан, худалаар хэлэһэн нэгшые ушарые анхаралгүй орхидоггүйемни мүн лэ һайн мэдэхэ. Галуута-Нуур поселог шадархи зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй сэрэгэй складуудта болоһон тэһэрлэнүүд тушаа зүб бэшэ мэдээсэл телевидениин бээе даанхай каналнуудай нэгэндэ гараһан һүүлшын ушараар шүүмжэлэл хэһэн ушарай гэршэлэгшэ болоһон байнат. Энэ мэдээсэл гэнэ усалай үедэ республикын Правительствоын хэһэн бүхы хүдэлмэриие баллаһан, хохидогшод болон һандарал эбдэрэл тухай гараһан бүхы баримта мэдээнүүдые

һэжэглэлтэдэ табин, сэрэгшэдэй дунда бүри хэдэн зуугаадаараа алуулан гэхшэлэн, һанаанда орошогүй тоонуудые зохиёһон байна. Энэ ябадалы хардалга гэхһээ ондоогоор нэрлэжэ болохогүй байна. Эдэ ябадалнууд Правительствын зүгһөө зохио сэгнэлтэдэ хүртэхэ гэжэ бодоноб.

Харин юрэнхыдөө, рейтингын ёһоор олондо мэдээсэдэг манай хэрэгсэлнүүд үгын эрхэ сүлөөгөөр, албан зургаануудай мэдээсэлнүүдтэ хүртэсөөрөө Россин 89 регионуудай дунда 20-дохи хуури эзэлдэг.

Корр.: Буряад орон Россин бусад регионуудһа ямар илгаатай?

А.В.Потапов: Буряад ороние бусад регионуудһаа шалгарууддаг онсо зүйл гэбэл, энэ тайбан хоёр шажан - буддын шажан болон үнэн адартын шажан - эндэмнай зэргэ оршодог. Ород болон буряад арадуудай хани нүхэсэлын хүшэр үедэ хамтаараа амидаржа гарасалдаха, байгааһын хатуу шэрүүн эрхэ байдалда бээ бээдээ хамһалсаха гэнэн түүхын үндэһэтэй юм. Манай хани барисан бүхы арадуудай, илангая буряадууд болон ородуудай, ёһо заншалнуудые хүндэлэхэ ябадалда түшэглэдэг юм. Харин ород зоной дунда Буряад ороной арадуудай эртэ урдын хани барисанай түүхэдэ 300 жэлэй саана Екатерина хатанай үедэ энэ хизарта сүлэгдэһэн, хуушанай үнэн адартын шажанда шүтэгшэ шэмээшгүүд онсо хуури эзэлдэг юм. Энэһнээ уламжаан, манай республика соо хүршэ ёһоной һайн һайхан харилсаанууд тогтонхой юм. Энэ талаар засагай зорилго гэбэл, энэ харилсаануудые бүрин сахиха, хүгжөөхэ, батадаха ябадал болоно. Манда үндэ-һэтэнэй политикын өөрын хараа бодомжо би. Республика соо ажаһуудаг бүхы арадуудай хани нүхэсэл, эб нэгэдэлы саашадан бэхийжүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн Буряад ороной арадуудай сьез-нүүдые үнгэргэдэгбди.

Корр.: Буряад орондо Та ямар уг үндэһэтэйбта?

А.В.Потапов: Миний элинсэг хулинсагууд гэбэл, тэрэл Забайкалида үсэд хатуу байһанай түлөө сүлэгдэһэн үнэн адартын шажанай хуушан ёһо гурим баримталдаг хүнүүд болоно. Элинсэг эсэгсэһэнэй Шэтын областиин Урлак хууринда ажаһуудаг һэн. Харин үбгэ эсэгсэһэнэй Шэтын областиин ондоо райондо ошожо, Кумарта гэнэн хууринда байрлаа. Харин үнгэргэһэнэй элиниие манай гэр бүлэ Буряад ороной хойто зүгтэ, Баунтын хүбшэдэ угтаа һэн. Эсэгэ аха хоёрни 1941 оной ноябрьта фронтдо мордоо. Харин гансаараа гурбан хүүгэдээ тэдхэжэ шадахагүйгөө ойлгоһон эжымнай, амидаржа болохоор, хартаабхын ургадаг Хурманхай райондо зоохэ гэжэ шийдэһэн байна. Тийгэжэ бидэ Аргата гэнэн буряад тосхондо хүржэе, гэр бүлэмнай тэндэ найман жэл хуугаа һэн. Фронтһоо 1946 ондо бусаһан абамай бидэнэрэй һуража гараһын түлөө али болохоор оролоһон байна. Абын һаһа бараһанай һүүлээр бидэнэртэ эрдэм һуралсал олгохо гэнэн тэрэнэй хүсэлые дүүргэһэн өөрынгөө эжыдэ би ходоодоо баяртай байгшаб. Хүшэр хатуу үедэ манай угай һайн һайхан бүхы заншалнуудые бүрин сахижа шадаһанай түлөө эжыдэе баяртайб. Эдэ заншалнуудые мүнөөшье хүртээр баримталжа ябадагби.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствоын хэблэлэй албан хэблэлдэ бэлдэбэ.

асбестын хэбтэшэ болоно. Тэрэнэй хоморой шухаг зүйл юун болоноб гэхэдэ, эндэ текстильнэ асбест гэжэ нэрлэгдэдэг бодосой нөөсөнүүд ехэ юм. Тус зүйл минералы бусад зүйлнүүдтэ орходоо үлүүгээр сэгнэгдэдэг юм.

БАМ-ай Буряадай участок тухай хөөрөжэ захалаа һэн хойноо Хойто-Байгалай аймагта манай мэргэжэлтэдэй сэгнэлтээр алтанай нөөсөнүүд 2400 тонно хэмжээтэй болохо, тийн жэл бүри бэдэрэлгын хүдэлмэридэ маңда 200 млн. түхэриг тухай табигдажа байха. Энэ зонодо ой модоной муу бэшэ ноосөнүүд би. Модо гүнзэгыгөөр ашаглаха тухай проектын талаар итальянцуудтай хөөрөлдөөнүүдые хэнэбди. Проект 26 млн. доллар сэнэтэй байха.

Бүхы дээрэе республикын минерально-түүхэй эдэй комплексдо нүүрһэн олзоборилго - Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн хаагаашые һаа - горитой хуури эзэлдэг. Мүнөөдэрэй байдалаар 2 млн. тонно тухай нүүрһэн маңда дутада. Энэ асуудалаар би В.В.Путинда орожо, Түгнын нүүрһэнэй уурхайе саашан хүгжөөхэ тухай үгэсэ ойлголсоо һэмди. Бидэнэр тендерые шүүнхэйбди. Тэндэ байһан нүүрһэнэй нөөсын ашаар жэл бүри олзоборилгын эршэ дэлисые нэмэхэ арга олдохо зэргэтэй. Жэшэнь, байгша ондо 4 млн. тонно нүүрһэн олзоборилгодохо. Уурхайн нэгэдэхэ ээлжэе тушаахада 6 млн. тонно, 2-дохи ээлжэе ашаглахада - 9 млн. тонно, харин эсэстэнь 12 млн. тонно нүүрһэн тэндэ олзоборилгодо болохо ёһотой. Тиймэ болохоороо бидэнэр энэ туйлын талаар өөрынгөө хэрэглэмжнүүдые хангажа, үлөөшыень Алас-Дурнын экономикаса райондо үгэхэбди. Түгнын уурхайн нүүрһэнэй үндэр шанартай һэн тула бидэ тэрэниие Япондо, зарим хубиень - Корейдэ эльзээнэбди. Республикын минерально-түүхэй эдэй баялигууд тухай асуудалые түгсхэн, вольфрам болон молибденэй нөөсөнүүдые дурдаха хүсэлэнтэйб. Вольфрамай нөөсөннь Россин Федерациин балансын нөөсын 25-37, молибденэй нөөсөннь 30 процент болодог. Энэмнай манай ерээдүйн арга боломжо гэшэ.

Тэрэһэлэн нефрит олзоборилгодо ехээр найданабди. Юундэб гэхэдэ, федерациин бусад субъектнүүдтэ бэдэрэлгэ хэгдэһэн нөөсөнүүд хаанашые үгы бшуу.

Корр.: Республикын экономикадо экспортын хубита хэды болодог бэ?

А.В.Потапов: Мүнөө үедэ республика дотор экспорт горитой хуури эзэлжэ, реформонуудай жэлнүүдтэ 30-һаа

үлүү дахинаар ургаа. Валова региональна продуктда экспорт 13 процент эзэлдэг. Гол хубинь мүнөөдөө түүхэй эд, тэрэ тоодо модон болоно, миний һанамжаар, энэмнай саг зуурын үзэгдэл - гурба-дүрбэн жэлэй үнгэрхэдэ, бидэ модоёо гүнзэгы дүүрэнээр ашаглажа захилахбди. Энэ зүйл минерально-түүхэй эдэй нөөсөнүүдтэшые хабаатай.

Корр.: Республикын дэбисхэр дээрэ байгааһын газай нөөсөнүүдые олохо арга боломжонууд хэр зэргэ гээшэб?

А.В.Потапов: Манай эрдэмтэдэй сэгнэлтээр - би тэдэндэ этигэгшэб - Сэлэнгын адагта байдаг газай нөөсөнүүд Эрхүүгэйобластиин Ко-выктын хэбтэшыньхнээ 3-4 дахин үлүү болодог юм. Ковыктын хэмжээе тухайһаа ёһотойт. Зүгөөр энэ ушарта экологи тухай анхарал түрүүшын уда шанартай болоно. Тиймэһээ бидэ Байгал далайн хоморой шухаг байгааһада хоро хөр-гэнгүйгөөр, гаазай нөөсөнүүдые эндэ болон Баргажанай голдо бэдэрхэбди.

Корр.: Республикын экономикаын байдал бүхы дээрэе ямар бэ?

А.В.Потапов: Танай асуудалда харюугаа иимэ хөөрөөһнөө эхилүүб - залуу байха үедөө заводто хүдэлхэдөө би иимэ нэгэ асуудал өөртөө табидаг байгааб: заводой муугаар хүдэлхэдэ би һайнаар хүдэлхэ аргатай гүб? Тийн өөртөө иимэ харюу үгөө һэмби: би һайнаар хүдэлхэб, һайнаар хүдэлхэе уялгатайб! Тийн зоринһондоо хүрэдэг һэмби.

Мүнөө өөртөө иимэ асуудал табидагби: Федерациин субъект байһан би гүрэнһөө үлүүгээр хүдэлхэ аргатай гүб? Тийн иимэ зүйл элирнэ гэбэл, бидэнэр үлүү һайнаар хүдэлхэе уялгатайбди. Юундэб гэхэдэ, бүхы дээрэе Россин экономикаса ургалтын доогуур эршэ манай һанаанда тааранагүй.

Тон лэ энэ ушарһаа, дэлгүүрэй эрхэ байдалда бидэнэр гурбан жэлдэ хараалагдаһан республикын социальна хүгжэлтын дунда болзортой программа зохиёһонхойбди. Правительствата радикальна демокрадууд ерэхэ үедөө, алишые аргаар гүрэнэй гуримшуулгые гүйсэд болоуһан ябадалынь Россида ушаруулагдаһан ехэ адуу болоно гэжэ тоолодогби. Тиймэ байдаггүй юм. Ямаршье ниигэмдэ гүрэн түрэ ороной бүхы хүн зоной аша туһада үйлэдбэриие ходоодоо гуримшуулааг.

Манайшые программа республикын бүхы хүн зоной аша туһада харюусадаг. Тэндэ хараалагдаһан валова дотоодын продуктын ургалтын эршэ ниитэ Россин эршэһээ 1,5-2 процентээр булао юм. Юундэ бидэ тийхэ баатай болонобиди гэхэдэ, элдэб ушарһаа Россин хэмжээнһээ манай гээгдэл ехэ юм.

ндэ
алсарави,
бусал(хамт
эр).

ьбажуулжа,
илай үрээ,
Буянболог
ин», «Согто
Булгэмүүд
алсарави,
бусал(хамт
эр).

ТЭЭ
ЭЙ

Цыреновай
эрэнэй ехэ
арилдаагаар
ргуулидаа
барива. С.
бүүн, хүдөө
Бошигтын

һууринда
5 түхэриг
мүнгөн ехэ
тунгуй хубита
Тэдэ үнэ
дөөн соо
э мүнгөн
э олоной
э бадарнай
гэжээнүүдэ
дэ хаяг,
э үгсэбди.
Баргууш,
ИНН
048142797

ХОДИВ,
ай аймагш
ин хуури.

МАСТЕР, ЕГО МУЗА И ЕГО ПОЧИТАТЕЛИ

9 августа общественность Бурятии торжественно отметила семидесятилетие известного бурятского советского писателя Исая Калистратовича Калашникова.

На его малой родине - в селе Шаралдай Мухоршибирского района - собрались почитатели его таланта, друзья, родные. С раннего утра просторную площадь между домом - музеем И. Калашникова, школой и Домом культуры «окупировали» гости и, принарядившиеся по случаю, хозяйки. Состав приезжих был по юбилейному представительным. Из Улан-Удэ приехала большая группа людей из правительства во главе с заместителем Председателя Правительства РБ Леонидом Турбяновым, депутатов Народного Хурала - с писателем Константином Соколовым. Из Новосибирска прибыл известный исследователь забайкальской семьицы академик Фирс Болонев. На торжествах присутствовали руководители улан-удэнской мэрии, представители творческих союзов республики. Воспоминаниями об Исае Калашникове, о бесценных моментах живого общения с Мастером поделились собраты по перу известные поэты, писатели Бурятии Гунга Чимитов, Цэрэн Галанов, Ардан Ангархаев, земляки-шаралдайцы, и, конечно, жена и муза писателя - Екатерина Викторовна Калашникова.

«За плечами писателя, навсегда оставшегося 49-летним, огромный творческий путь, своеобразный, который ни с чьим другим в бурятской русской литературе не спутать».

«Его творчество ускорило развитие литературы Бурятии и оказало благотворное влияние на творчество писателей Сибири и России в целом», - таково краткое резюме признаний ведущих литераторов,

прозвучавших на юбилейных торжествах.

Увы, в тени большого юбилея малозамеченным прошел другой: в этот же самый день, 9 августа нынешнего года, исполнилось 10 лет районному литературно-музыкальному объединению имени Исая Калашникова.

Многие из нас свидетели того, как кучка энтузиастов - любителей литературы из Мухоршибири, Шаралдая, Калиновки, Харашибиря во главе с писательницей, тогда еще просто сотрудницей районной газеты (ныне - ее редактор) Надеждой Карловой-Варфоломеевой «пробивала» идею создания литературного объединения Мухоршибири, а затем, и организации уже на его базе Калашниковских чтений. И несмотря на все тернии, энтузиастам удалось-таки осуществить задумку.

Нам посчастливилось наблюдать за работой объединения все эти годы, бывать на его своеобразных отчетах - Калашниковских чтениях, проводимых ежегодно в день рождения писателя - 9 августа. И мы всякий раз отмечаем количественный и качественный рост литобъединенцев, их приверженцев, радуемся атмосфере доб-

росердечия, искренности, которая неизменно окружает ведомые объединением августовские встречи. Кто-то приписывает это человеческому обаянию, душевности Исая Калистратовича, что остались жить в его произведениях. Наверное, это так.

Но, с другой стороны, эта добрая аура, очевидно, - отражение душевных качеств и самих хозяев августовских праздников - мухоршибирцев. Не зря же их так любил и неустанно воспевал в своих повестях и романах их именитый земляк!

Еще нынешний праздник особо запомнится библиотекарям Шаралдая тем, что они в числе самых первых получили новехонький том, первый из юбилейного собрания сочинений писателя. Книгу торже-

ственно вручили библиотеке непосредственные исполнители правительственного заказа - председатель Комитета печати, информации и связям с общественными объединениями администрации Президента и Правительства РБ сатель Баяр Жигмытов и директор Бурятского книжного издательства Бадма Жинимаев.

Но, пожалуй, главным событием юбилейных торжеств стало открытие памятника: бронзовый бюст писателя установлен напротив входа в дом-музей его имени.

...Нынешние Калашниковские чтения запомнятся его участникам как ярким, традиционно народный праздник со старинными песнями и плясками, задушевными диалогическими беседами.

Ведь, что удивительно, даже небо, дивившее над Шаралдаем предыдущие дни, упрятало тучи за горизонт.

Казалось, не только люди от маловелика - сама природа вокруг проникнута ощущением светлого торжества, единения душ, которым щедро одарено творчество большого таланта.

А завершить материал хочется словами особой признательности главам администрации Шаралдаевской сельской Петренко Игорю Иннокентьевичу и Мухоршибирской районной - Носкову Петру Викторовичу - за хорошую организацию праздника, за гостеприимство.

Лариса ЛАБАРОВА
Александр БУЛАХОВ

НА СНИМКЕ: у бюста Исая Калашникова решили запечатлеть встречу Екатерины Викторовны Калашниковой (вторая справа) участницы юбилейных торжеств - писатели и журналисты Бурятии.

УГАА ДАМЖАН ДАЛИЖАҢАН

1949 оной мартын тэн. Эсэгын дайнай дүүрэнээр хэдхэн жэл үнгэрөөд байһан үе ааб даа. Тиихэдэ дайгаа даража, амиды үлэһэн эршүүдэй үшөөшье хүсэд нютагаа бусаагүй хаһа. Энэ үдэр Баргажанай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой жэлэй дүнгүүдээр суглаан боложо байгаа. Тэрэ үедэ хүдөөгэй суглаанууд хэдэн үдэр үргэлжэдэг байһан юм гэлсэгшэ. Суглаанай забһарлалай үедэ клубай ойрохоно ажаһуудаг Балданай Мэжидмаагай гэртэ сайлахаая нютагай гурбан үбгэжөөл, Бухаади, Үлзөөтын Шоно, Барбаал Бөөбэй гэгшэд орожо ерээ. Сайлажа байха үедэнь нүгөө таһалга соо эзэн эхэнэрэй Бүтэд басаган хүбүүхэниие түрбэ гэнцэдэл, бүдүүн гэгшын хоолойгоор бархирха абяан дулдаба. Тиигэжэ Буура хэнгэлдэр угтай, Түмэнтэй Шошын эзэ боложо, Соломон хүбүүн түрэн юм даа.

талаантай байха ёһотой гэлдэжэ юрөөһөн байха.

Үнэхөөрөөшье, Соломон хүбүүхэн «хүн болохо багаһаа» гэдэгтэл, ондоохоноор «борьбожо» эхилээ. Табан наһатайдаа нютагайнгаа түмэршэ дархан Ангаров Эрдэниин дархалжа үгэһэн «Сордон соохор» хажуураар үбһэ сабшажа нураа, бухалнуудышье шэрээ, зундаа заһаа хахуулидажа, гэртэхиинэ баясуулаа. Нургуулинишье наһан хүсэжэ, класс соогоо алишье талаараа түрүү зэргэдэ ябаха гэжэ оролдодог, ябадагышье байгаа. Нургуулин жэлнүүд һубарин ошожо, дүүргэһээр нэгэ жэл физкультурын багшаар ажаллаа. Эгээл эндэ бэрхэ спортсмен, нүхэдэйнгөө дунда урдаа хараха хүниинь боложо ябаһанаа гэршэлээ. Түрэл нургуулидаа жэл ажаллаад, турбан жэлээр далайн сэрэгэй флотто албацда татуулаа. Албанай һүүлээр Свердловскын юридическэ институтта орожо, тэрэнээ 1975 ондо дүүргэжэ, ажалай үргэн харгыда гараа. Тэрэ гэнээр 1997 ондо наһанайнгаа амаралтада гаратараа, прокуратурын мурдэгшөөр, адвокадаар, 1982 онһоо түрэл аймагайнгаа арадай сүүдэй түрүүлэгшээр ажаллаа. Эдэ бүхы жэлнүүдэй туршада хэдэ олон хүн зоной хуби заяан тэрэнэй уруур гараһан гээшэб.

Гансал үнэн сэхэ сэдхэлтэй, гүнзэгы ухаатай - иимэ мэргэжэлтэй хүнүүдэй хойноһоо сүүдэй урда зогсоһон хүнүүд мууе ханажа ябадаггүй ааб даа. «Угаа дамжан далижадаг» гэжэ буряадай мэдээжэ уран зоһеолшо Д.Батожабай бэшэһэн байдаг. Соломон Бадмаевичай уг изагуур, илангаяа нагаса ибии Мыжидма Улзытуевна 95 наһандаа, 1995 ондо энэ дэлхэйтэй хахасан ошотороо, һонор ухаатай, эдэб юмээр һонирхожо, телевизор, радио шагнажа, түүхэ домогуудые, хараһан үзэһэнөө хөөрөжэ үгэжэ, зониие баясуулан һуудаг

байгаа. Нэгэтэ наяд оной тэн багаар гэрэйн хэрэлсүүлээ ойрохоно нэгэ хүнтэй хөөрөлдэжэ байбаб. Тэрэ үедэ хүгшөөгэй харасань муудаһан байгаа. Хөөрөлдэжэ дүүргэһеени ойлгоод, дууджа ойроо асаран, һонирхолтой юмэнүүдые хөөрөжэ үгэһэн юм. Бүри дайнай һүүлээр түүхэ домогуудые суглуулжа ябаһан Буряадай олон эрдэмтэд ерэхэ бүрээ хөөрөлдэжэ, бэшэжэ гарадаг, олон номууд соогоо оруулан байдаг. Соломон Бадмаевичай наһанайнь нүхэр Галина Георгиевна тэдхэмжэ муутай гэр бүлын үхибүүдтэ хамһабариин (реабилитационно) түбэй директорэй орлогшоор ажаллана. Багшын дээдэ мэргэжэлтэй, урин налгай сэдхэлтэй энэ хүн ёһоороо эндэ ажаллана гэлсэдэг юм. Аймагай түбтэ холоһоо ерэхэн хүнүүдэй ороходо, хүндэмүүшэ эхэнэр ходоодоо халуун сайтай, шадаһыса туһалжа, һанааһень заһажа табигдаг. Тэдэнэр Светлана Альберт гэжэ үхибүүдтэй Хүбүүниинь хоёр ашые, басаганиинь басаган эзэ мүнцэлүүлжэ, дээдэ эрдэмтэй байбашье, эсэгынгээ мурөөр юристнүүд болохоёо, саашань нуража, гэртэхиинэ баясуулжа байдаг.

Мүнөө Соломон Бадмаевич Эрдэниев наһанайнгаа амаралтада гарабашье, наһаа амар ябадаггүй. Аймагайнгаа олонийтын ажалда эдэбхитэйгээ оролсодог. Тэрэнэй түрэй Лугшахаан нютагта тогтоодышандань хүртэхын түлөө шаарраар мурьсөөнүүд гурбадахи үнгэрөө. Заншалта болой ээлжэтэ мурьсөөниинь И.И. хана, баяр ёһололой байдаг үнгэрбэ. Тиихэдэ шатарай нёдондо жэлдэ үнгэрэ мурьсөөнэй һүүлээр аймаг шатаршад Соломон Бадмаевиче федерациингаа түрүүлэгшээр һуингаа юм. Шатар-туристов таршадтай һанал бодоолоор хубаалдахадаа, олон шатаршад мурьсөөнүүдые үнгэрэжэ ургажа ябаа үгэтэдые эртэ урда нааданда бүри олоор һурааг эрэхэ жэл мурьсөөнүүд хабараһан хүн бүхэн шатарай һуража байһан үхибүүдтэ заатагүй хүтлөөд ерэхэ ёһотой гэжэ хэлээ һэн. Тиихэдэ шатар бүлээнүүдэй тогтоходо, үргэлжэ, тэрэниие түрүүлэгшээр уридаг болохоёо Иимэ буянтай Соломон Бадмаевичай хэлэһэн юрэнүүд дэмбэрэлтэй байгаа гэжэ бээ.

Угаар дамжаһан ухаан зүрхэниинь үхибүүдтэнь эзэнэртэнэ бүри байжэ хүртэжэ байгуужа гэжэ юрэнүүдэ принциптай гэр бүлын архивтай

Солбон ПОХОДИН
ЗУРАГ ДЭЭРЭ:
Эрдэниев.
Гэр бүлын архивтай

«Буряад үнэндэ» хэблэгдэнэнэй һүүлээр

АГВАН ХАМБЫН АДИС

«Туһалхытнай гуйнаб» гэхэн Чимитдоржиной хандалгада болгон.

1927 ондо цанид хамба Агван Доржиев Агада «Дуйнхар ван» гэхэн - гээд Г.Чимитдоржин Тэрэ хорин долоон он гээшнь юм, бү мэдэе, харин 1929 ондо мэдэсан дээрэ «Гэндэн Шодон» гэжэ бодхоогдожо, тэрэ субаргын агваннай зунай һүүл багаар болоо Тимхэдэл Агван хамба арамнай гэжэ залараа бэлэй. Аргали Шантуутан түрхэмүүдтэй Янжима гэдэг хүгшэн дахажа, нимэ ехэ мүргэлдэ даадаха талаантай байгаа. Тэрэ зун ган болоо хэн. Харин арамнай эр адлихан шэбэрүү бороо орожо, «Тусгаар» аршаан сүршэгдэбэ. Тэрэ зун малгайгаа абажа, ойтгоо тодон байгаа хэн. Арамнай үймэжэ байһан үй түмэн зондо барайгар хүртөөгдэбэ. Энэнь үгээр адистай, аршаантай, мнин бош, харин ариудхаха удхатай үгэд хүгшэд хөөрлэдэгшэ хэн.

Удаахи үдэр Гүшэг хамба гашай гэдэг гэлдээд, зон суглараа. Согшон дасанай баруун үүдэн тушаа, зон дөбхэр олбогтой шэрээ дээрэ үгөөл болоһон хамба багша тушаа. Ехэл удаан үгэ хэлээгшэ хэн. Угээр «Ван табихань» гэлдээд, зон дасанай хашаа руу жүдхөөн болоо. Тэрэ үдэр бороотой байжа, хари томо майхан татагдаа. Энэ үгэд зон соо ван гээшнь болоо хэн.

Хэдыдэшьгэ гээшнэн бээ, бага хүүгэдые тэндэһээ гаргажа, ондоо уншалга болобо. «Пуваа» гэлсээ хэн гү гэжэ ханадагби. Уданшьегүй мэдээ табиһан хүнүүдые хубарагууд тэлэжэ гаргаад, орхимжоороо хэбиһээр байтарнь, тэдэнь мэдээ ороод ошодог байба. Уйлаһан, бархирһан зоншье олон хэн. Минии хүгшэн эжые хэдыдэнь тэлээд асарнааб гэжэ бороодошье нороһоно ойлгонгүй зогсоо бэлэйб. Тэрэ бүтээлын оройшог болоһон хойно дүүржэ, хүгшэн эжымни ямаршьегүй гаража ерэбэ. «Тусгаар ехэ удхатай, олдошогүй буянда хүртэбэ гээшнэн» гэлдэһээр тараа агша бэлэй. Юунэй ван байһан юм, бү мэдэе, арайл бага ябагдаа. Пүүшын үдэр моторой адиста хүртөөн болобо. Агван хамба Согшон дасанай зүүн үүдэн тушаа, үнөөхн үндэр шэрээ дээрэ хууһан, хонхоо жэнгиүүлэн, уншажа хууба. Урдань ошожо, бүхы зон, хүгшөө бидэ хоёршье тонгойлдоходомнай, хонхоороо хосгэтэр адиста би жархиба. Энэ ехэл хүсэтэй адиста хүртэһэн байгаа гээшн хаб гээд сагай ошохо тума бододогби.

Гүшэг хамба Агван Доржиев удаан гашай табига: «Сэбүүн сагерэбэ гээшнэ. Энэ бэрхэ сагта бээ яажэ зүбөөр абажа ябахаб? Шэнэ хуулитай тэмсэхэ ябадал бэсын зоболон, энэ урда байһан хада

бээрээ түлхээд, ондоо тээшнь болгохоб гэхэнтэй адли хэрэг гээшнэ. Зоной үйлын үри дээрэ буужа ерһэн засаг ондоо болохогүй» гэжэ зондо хайса ойлгуулан байгаа. Большевгай номнол Бурхан Багшын айлаһан нигэм үзэлтэй олон талаараа дүтэрхы, гэгэшье «Шажан гээшнэ хара тамхн мүн» гээд хүзэг, буяниие таһа аршаһанинь угаа харамтай. Ламанарай яжа энэ шэнэ засагтай зохилдожо хууха тухай хайса хэлһэн байгаа. Түрүүшын Советскэ ехэ энциклопедн соо «Доржиев Агван - бурят по происхождению, тибетский

дипломат, имеет научные труды о сближении буддизма с марксизмом» - гэхэн тон ганса мэдүүлэл уншаа агша бэлэйб. Энэ хэлэгдэгшэ зохёол нэгэ тээ, архвта хэбтэнэ ёһотой.

Үшөө нэгэ һонин ушарые мартадаггүйб. Хорёодоной һүүл багаар Верхнеудинска хотодо ламанар коммунистар хоёрой хоорондо өөр өөрынгөө үзэл үмөөрһэн сээс булалдаан болоһон юумэ гэлсэхэ. Ламанарай гуримаа эбдэһэн тухай, хуулин урда хэһэн гэмтэ ябадалнуудые тооложо, улаан нюуртань гам хайрагүй шэдэлбэ. Эндэ байһан Агван Доржиев эхэ хэлэбэ: олонһоо зөөри бадараар суглуулдаг, баржа мүнгэндэ мээхэй шээһээ аршаан болгожо, зондо хүртөөдэг г.м.

олон табые тоолоһон байгаа. Энэ ушарта Агван Доржиев харюу үгэхэдөө, суглуулан зөөриез Поволжнин үлэнхэ, туража, үхэжэ байһан зондо туһаламжа болгон үгэхэмни үнэн гээд, тэрэ үеын Помгол (эмошь голодакцизм) гээшн үнэхөөр тэды мүнгэн абтаба гэхэн хэды квантинуудые гаргажэ гэмнэгшэдэй амьены таглаһан байгаа. Аршаан тухай хэлэхэдэ, таанад большевигүүд зонсоогоо нам шэнги хүндэтэй боложо үзэгты даа гэхэн ха. Энэ үгын үндэһэн хадаа Агван Доржиевай хүдөө зоной дунда ябаад, хүнгөөр мори

хараһанайнь удаа, энэ сээрхэн саһатай шээһыень абажа, аршаан болгон тараагдаһан үнэн болоһон ушар байгаа гэхэ. Энэ тэрэ дасанай ламанар хулгай хэд, баригдаад, сүүдээр хэһэгдэһэн олон баримтануудые тоолобо. Боройхон Сандаг гэжэ ламын «басагадэй диваажин» байгуулбаг гээд нютагай сээр хэргүү басагадые суглуулаад, тэдэнь элдэдэг байһые мурдэлгөөр элрүүлжэ, энэ ламые олон жэлээр сүлэһэн. Эдэ бүгэдэд Агван Доржиев харюу үгэхэдөө, ламанарай гэмтэ ябадалнуудые арсанагүйб, эдэнэр үнэхөөрөө гэмтэй гээшэ, зүб хэһэгдээ. Ламанар гээшн хүнүүд, элдэб дутуу дундтай байдаг, тибэ ябашые большевигүүд засагта гараад, оройдоол арбан жэл боложо байна. Эдэһэнэй хэһэн нүгэл ламанарай мянгаад жэл соо хэһэн нүгэлһөө хураггүй ехэ гэхэн ха. Энэ хэлэгшыень баталжа, ондоо лама бодожо, ганса Буряад орон соо болоһон шэнэ засагай үйлэ тодхор, сүүдэлэгдэһэн коммунистарые дууһан тоолоһон ха. Эдэ бүгэдые шагнажа байһан зон мэнэ болоод лэ ламанарые урмашуулан альгаа ташан байгаа гэхэ. Энэ сээс хаяан дээрэ Агван Доржиев Маркс-Ленинэй суртаалье һайн мэддэг байжа, өөһэдынь эбсэгээр гэдэргэнь харюулан.

Гүшэг хамба Агван Доржиевай бурхан мэтээр холье хаража, хэлэһэн үгын зүбэнь зүбэлтэ гүрэнэй байдал гэршэлжэ үгөө.

Гүрэнэй архивуудта хүдэлжэ, энэ хэлэгдэгшые тодоор баталха саг ерээ. Ингэжэ шадаа хаа, Агван Доржиевай нэрэ үшөө дээшэ үргэгдэхэ. Манай түүхэдэ ехэ нэмэри болохо үнэхөөр буянтай ажал хүлэжэ байна.

Дамбниима ЦЫРЕНДАШИЕВ.

ПОЛУЧИТ ЛИ ПОМОЩЬ ТУРИСТ ОТ... ВРАЧА?

Летом столицу Бурятии навещают делегаты - участники всевозможных ярмарок, конференций, симпозиумов. После их завершения все делегации дружно отправляются на Байкал, побережье которого в последние годы, к нашему стыду, убило от мусора, консервных банок, битого стекла, полиэтиленовых бутылок волонтеры - представители зарубежных «зеленых» организа-

Скитайским родственником довелось побывать в Пекине. У входа в большой универсам Бальжинима приваичке плюнул на тротуар. В кармане у него в кармане подскокила записка с квитанцией в руках. Он утерся и беспрекословно заплакал. Видимо, спорить было бесполезно. Если в Пекине штрафуют за плевок, то за мусор на берегу Байкала не наказывают. А надо бы штрафовать туристов, обитателей турбаз, палаточников, горожан, выезжающих на уик-энд, оставляющих за собой мусор на побережье озера. А их проходит сотни и тысячи, пополняя бюджет местных бюджет.

В международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы обеспечения здоровья туристов» участие не только представители Москвы, Читы, Иркутска, Приморья, Республики Саха, но и из Монголии, Китая. Ее результаты из-за разнообразия тем, широты представительства участников была интересной и полезной. В конференции принимала участие 1-ый заместитель главного врача Федеральное агентство по туризму ГСЭН МЗ РФ Людмила Григорьевна Подунова. В принятом законе «О санитарно-эпидемиологической службе» основные расписаны полномочия субъектов и администраций

местного самоуправления, а санитарные правила и нормы возведены в ранг государственных. О состоянии санитарно-эпидемиологического состояния в республике доложил главный санитарный врач А.Б. Болотиннов.

Интересным было сообщение министра здравоохранения Бурятии Б.Г. Бальжирова. Он расширил тему «Состояние системы здравоохранения республики» и с учетом специфики конференции дал краткую характеристику географическому положению Бурятии, природно-климатическим условиям, природным запасам, промышленному потенциалу, национальному составу и возможностям здравоохранения. Его рассказ сопровождал показ слайдов и диаграмм.

Участники узнали о количестве больничных учреждений, аптек, медицинских работников республики. Оказание медицинской помощи иностранным туристам возможно при наличии страховки, т.к. она бесплатна. Есть договор об оказании медицинских услуг с Министерством Монголии, но его нет с Китаем. К тому же зарубежные граждане должны иметь при себе свои медикаменты. Например, в США, Франции, по словам министра, они не соответствуют европейским стандартам. Если иностранцу-туристу, не владеющему русским языком, станет плохо, то, естественно, медики не смогут оказать им оперативную помощь. Но экстренную, неотложную помощь турист получит всегда.

Туризм - отрасль доходная...
О современном состоянии, перспективах развития туризма рассказывали по очереди представители Бурятии и Монголии. Поэтому была возможность сравнить, ана-

лизировать и... удивляться, как быстро ушла вперед в этой отрасли за последние годы Монголия. Сравните: В Бурятии всего... 28 туристических фирм, имеющих лицензии. В Монголии туризмом занимаются 304 (!) организации, 92 турбазы, 172 (!) гостиницы. По словам же заместителя председателя Комитета по делам молодежи, туризму, физической культуре и спорту А.В. Измайлова, количество туристов в Бурятии сократилось после 1998 года и составило от 40 до 50 процентов к уровню 1979 года - расцвета туризма. Да и количество туристических услуг у нас скудно: экологический туризм, особо охраняемые зоны побережья Байкала, фотоохота, сельский туризм, минеральные источники, культурно-исторические достопримечательности.

Уж сколько десятилетий говорим о необходимости развития цивилизованного туризма в Бурятии, а вот и ныне там. Хотя природа Бурятии уникальна и ее называют второй Швейцарией. Но уже несколько лет с ведома Правительства в республике безжалостно вырубается лес и нарушается экология природы. Хотя можно было бы «заработать» в бюджет намного больше за счет зарубежных и отечественных туристов. Их можно привлечь богатыми культурно-историческими традициями, Байкалом, самые красивые места которого находятся в Бурятии, курортами и здравницами. Саянскими хребтами, дикой природой, которой остается все меньше, тибетской медициной, достопримечательностями Улан-Удэ, дацанами... Третью часть всех приезжих составляют туристы из Монголии и Китая. Кстати, налажено авиационное сообщение между Улан-Удэ и Улан-Батором.

А как у них?

Необходимо перенимать опыт туризма у Китая и Монголии, доход от которого составляет значительную долю в бюджет. В Монголии, например, утверждена программа национального туризма в Улан-Баторе, Хубсугуле и Гоби. В прошлом году принят Закон о туризме, и государство оказывает финансовую помощь в его развитии. Монголия является членом Всемирной туристической организации, сотрудничает со странами Тихоокеанско-Азиатского региона, приграничными странами, областями, республиками России. В прошлом году Монголию посетили более 150 тысяч туристов из 120 стран мира, а доходы от туризма составили 26,6 миллионов американских долларов. Монгольские турфирмы знакомят с богатой историей, начиная от Чингисхана, с кочевым образом жизни скотоводов, природой, с животным миром, предлагают путешествия на верблюдах, фотосафари, охоту на животных, великий шелковый путь Марко Поло, горный туризм, путешествие в безлюдную Гоби.

Как видим, услуги у наших соседей значительно разнообразнее и интереснее. Как отметила Байгалмаа, в Монголии выполняется государственная политика - развитие туризма. Наряду с увеличением инвестиций в экономику Монголии туризм, по ее мнению, отрицательно влияет на экологию. Тем не менее 2003 год в Монголии объявлен годом визитов, когда будут действовать различные льготы для привлечения большого числа туристов.

Гастрольные инфекции

Такие редкие болезни как чума, сибирская язва, бешенство не обошли стороной и Монголию. За пос-

ледние 5 лет было 38 случаев чумы, 32 - сибирской явзы и 6 - бешенства. Причем источником распространения чумы был тарбаган. Более 70 процентов больных - люди с низким уровнем жизни. К счастью, за 7 месяцев этого года случаев чумы в Монголии не было.

О том, что Бурятия стала объектом гастроляльных инфекций сельско-хозяйственных животных рассказали участникам доктор ветеринарных наук В.Ц. Цыдыпов. В 1999 году 600 голов КРС в учхозе «Байкал» пало из-за инфекции. Пути ее проникновения не установлены. Несколько лет назад сельчане не знали как спасти свиней от эпидемии чумы, которая косила хрюшек косяками. Доказано, что есть восприимчивость и беззащитность местных животных к завезенным инфекциям. Так же, как разная восприимчивость к тем или иным заболеваниям представителей разных рас. Например, местное население Бурятии более восприимчиво к туберкулезу, чем европейское. Уже давно известно, что у бурят в крови нет ферментов, нейтрализующих алкоголь. Поэтому понятна их «слабость» перед спиртными.

О йододефицитных исследованиях в Монголии доложила ее представитель в ВОЗ японка Акияма. Было взято 2200 проб в Улан-Баторе и 21 аймаке Монголии. В результате исследований выявлен уровень содержания йода в разных регионах страны, среди детей и взрослых, процент потребления йодированной соли и т.д. Кстати, в Монголии принята программа по йодизации населения. Проблемы наши по недостатку йода, увы, схожи.

Долгорма ХАЙДАПОВА, «Городская газета».

ДАНГИНА

Улаан-Үдэ хотодомнай
Урихан Дангина тодоршоол.
Буряад оронойм түб хотодо
Буянтай басаган тодоршоол.
Хүбүүд эндэ сугларжа,
Хүхэ тооһон хэлсэбэ.
Хүшэр нэгэ асуудал
Хүнгэһөөр тодолхо гэлсэбэ.

—Энэ оперо баледэй ордоной дэргэдэ ямар гоё
басаган ерээд байнаб? Хаанахинай
Дангина гэшэб?

—Аа, энэ гоё дангине манай
республикын хойто аймагуудаар
ябахад хараа нэм.

—Байза, байза, энэ гоё абхайтай
Бэшүүрэй аймагта уулзаа нэм.
Хонгёо дуутай, холшор зантай.
Танилсаяа гэхээ гайхаа нэм.

—Наашаа, наашаа шагнатмы!
Би хайн мэдэхэб. Алайр, Боохон,
али Нүхэдэй аймагта гү, энэ
Дангинатай танилсаа нэм. Хүн
зондоо хүндэтэй, хүнгэн солбон
ябадалтай, хүнэй сэдхэл уяруулма
дүүхэй гэжэ хараалби.

—Юу эндэ, хүбүүд, олоороо
сугларбат? Юун шууян, тоосоон
болобо гэшэб!

—Угы, угы, үбгэн баабай. Хулисыт маанагаа.
—Бидэ энэ хаанахинай Дангина гэшэб гэжэ
сохом тогоруулжа мэдэхэ ханаатай хөөрэлгэжэ
байнабди.

—Аба, маанартаа ойлгуулжа үгэхые танаа ехэ
гуйнабди.

—Зай, тиигэбэл, шагнагты, үхибүүд.

Энэ байхан дангинамнай

Эхэ ороноймнай басаган гэшэ.

Эжын хүбүүнэй бүтээһэн юумэ,

Бутархагүй бээтэй,

Буряад хүнэй бүтээһэн юумэ.

Балархагүй бээтэй,

Баабайн хүбүүнэй бүтээһэн юумэ.

Булаг бэе бээлхэн

Буряад зоной басаган гэшэ.

Тортог торгон хадагтай,

Түмэн айлшадые угтажа байна.

Аяга дүүрэн хүөөрөө

Аятай аяншадые угтажа байна.

—Зай, хүбүүдни, иигэбэл, мэдэбэ бээтэй?

Одоошые ойлгобо бээтэй?

Үбгэн хүнүүдые дүнгэжэ,

Хүгшэн хүнүүдые хүндэлжэ ябаарайт.

Бурхан заяандаа мүргэжэ,

Буряад ороноо үргэжэ ябаарайт.

Үбгэн хүнэй үгые ухаандаа,

Зон хүнэй хэлэхые зүрхэндөө даажа ябаарайт!

Надежда МИРОНОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: амар сайн, буряад Дангина!
Скульптор А.М.Миронов (зүүн гарһаа хоёрдохи),
Н.Н.Миронова эжын хүшөө нээлгын баяр ёһололой
үгэдэ.

ВЕРТОЛЕТ ТУХАЙ

Үргэн Далахаймнай үбсүүн дээгүүр
Үдэртөө вертолет ницгэжэ байна.
Ухаатай президент хунгахын тула
Үдэртөө хунгуулияа хүлэжэ байнаб.

Центр Далахайгым сээжэ дээгүүр
Сэнтэйхэн вертолет ницгэжэ байна.
Сэсэнхэн президент хунгахын тула
Сэдхэлээ хүдэлгэжэ байнаб.

Хадатай, уулатай Далахайдам
Харагдаад вертолет ницгэжэ байна.
Хурдан ухаатай президент хунгахын
тула
Ходогоо хоногоо тооложо байнаб.

ГОЁ ГЭЭШЭНЬ (дуун)

Элдэбын хониниие асарагша
«Рекорд» телевизорэйм гоё гэшэнь.
Эгээ хайханаар юрөөгшэ
Эгшэ аха хоёрнай.

Бултанда хониниие асарагша
Булангайм телевизорэй гоё гэшэнь.
Бултанда хайханаар юрөөгшэ
Баабай эжы хоёрнай.

Хамагтаа хониниие асарагша
Хаягайм телевизорэй гоё гэшэнь.
Хамагта хайханаар юрөөгшэ
Хоёр хүгшэдэйм гоё гэшэнь.

Эдэ дуунуудые Захаминай аймагай
Далахай нютагта ажаһуудаг
ажалай ветеран
Ханда Дыжитовна ЦЫРЕНОВА
зохбогоо.

ХУБИЛЖА БАЙГАА ҮЕ САГАЙ ЗАЛУУ ГЭР БҮЛЭ

Мүнөө сагта гэр бүлэ болохо гэшэ ехэ хүндэтхэ
асуудал болонхой. Жэшээлхэдэ, миний гэртэй
хориндоо үлүүхэн наһандаа хуби заяагаа холбожо,
эсэгын жаргал эдлэхэ хубитай байгаа. Тэрэ үедэ дээдэ
мэргэжэлгүйше хаа, өөрыгөө, бүлээ тэжээхэ шадаа
байгддаа.

Залуу үетэн гэр бүлэ болохын урда тээ олохон юумэ
бодожо үздэг болонхой. Багаханшые хаа, өөрын буура
хоолойгоо тэжээхэ мүнгэн хэрэгтэй. Мүнгэтэй байхы
тула хайн түлбэритэй ажал олохо болоно. хай
мэргэжэлгүй хаа, хүдэлмэри гэшэ заяандаа
олдохогүй. хургуули худар хэхэдэ баһал мүнгэ
хэрэгтэй. Иигээд лэ, дууһаагүй бэрхэшээлүүд
залуушуулые ерээдүй байдалдань маргуулна.

Августын 16-19 үдэрүүдэ Россин Федераци
хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын
дэргэдэхи залуушуулай политикын департамент, зам
гэр бүлэдэ туһаламжа хүргэдэг Россин түб болон Буряад
Республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар хорон
«Россин олонитын хубилжа байхан үе сагай залуу гэр
бүлэ» гэнэн IV регионуд хоорондын Байгалай эрдэм
практическа конференци үнгэрхэнь. Энэ гурбан үдэр
туршада Россин регион бүхэнэй министерствэнүүд
болон албан зургаануудай түлөөлэгшэд сугларжа,
дүршэлтээ хубаалдаха, хүндүүлхэй асуудалуудан
шиндхэхэ болоно. Конференциин үедэ элүүр бүхэ
тогтоолог, бүлын социологи, хани нүхэдэй харилсаа
гэхэ мэтэ шэглэлтэй секциүүд ажаллаха.

Залуушуулай хороонуудай мэргэжэлтэд, социаль
психологическа албанайхид, багшанар, эмшэд,
психологууд, эрдэмтэд эдэбхитэйгээр хабараадаа
Конференциин дүнгүүд эрхим түрүү дүй дүршэл
согсологдожо, тусхай суглуулбарин ном хэблэгдэ
түсэбтэй.

Ц. НАДЦАЛОМ

Үдэрэй үзэгдэл

ХҮНЭЙ ДУНДА ХАЙТАЙ, МУУТАЙ

Энэ ушар үни хада болоо нэн. Хэшээлэйнгээ хүүдэ
трамвайда һуугаад, гэртээ ошожо ябааб. Тийхэдэ
трамвай соо залуу хүбүүд, басагад олон байгаа. Тэднэ
өөһэд дундаа энеэдэнэ, шог зугаална. Энэл трамвай
соо ябаһан нэгэ хүгшэн тэдэниие хараад: «Мүнөөнэй
залуушуул ямаршые хургаалгүй, эмхи журамгүй, архи
тамхи намнаад лэ, хооһон хөөрэлдөө дэлгэхэһээ бэшэ
юушыегүй», - гэжэ ханамжаа олондо мэдүүлбэ. Хоёр
нэгэ наһажаал зон тэрэ хүгшэниие дэмжэн, баһал бүхэ
залуушуулые муушалжа оробо. Тийхэдэнь нэгэ залуу
хүбүүн: «Таанар мүнөө маанадые хараанат, архи, тамхи
ууна гэжэ, тээд юундэ бултыень хамта дээрэнь хэлэ
гээшэбта. Бүхы залуушуул адли бэшэ ха юм», - гэжэ
бээе сагааруулахые оролдобо.

Энэ үедэ минни бууха буудал дүтэлөө. Юугээр энэ
хөөрэлдөөнэй дүүрэхыень би мэдэнгүйб, хөөрэлдөө
шагнаад, ханаандамин олон асуудалууд мүнэнь
Харин иимэ зүрилдөөтэ асуудал гарана. Нээрээшэ
мүнөө сагай залуушуул ажалгүй, сүлөө сагаа минн
хооһоор үнгэргэнэ гэшэ гү? Тээд бүхы юумэн ямар
шалтаганһаа дурьданаб? Мүнөө сагай хатуу эрилтэ
гү, али залуу зоной өөрынгөө зүб харгые шэлээгү
шэлэжэ шадаагүйһөө болоно гү?...

Гэртээ ошожо ябаха зуураа, хараанан хүгшэн тууш
бодомжолноб. Магад, энэ хүгшэнэй залуу наһан Эсэ
оронноо хамгаалгын Агууехэ дайнай шэрүүн үе
тудалдаа. Тийгээд согтой, зугаатай залуушуула
харахадаа, голхороо юм гү? Тээд мүнөө хаа хаанашы
хүгшэд залуушуулые хараанан, муушалһан хэбэр
байдаггүй ха юм, олонхи наһажаал зон залуу үетэн
дэмжэдэг, тэдэний хураха эрмэлзэлтэй байһые ойлго
гээшэ. «Бидэний хуража шадаагүй хада, залуу үетэн
хуража абаг лэ», - гэжэ ханадаг зон бии. Харин а
зонойнгоо иимэ хайн хүсэлые залуушуул бээлүүжэ
шадана гэшэ гү? Ходо бэшэ. Ургажэ ябаһан үетэн
эсэгэнэрэйнгээ ашыень харюулжа шадана гэшэ гү?

Зүгөөр, хүнэй дунда хайтай, муутай гэдэгтэй
залуушуулайшые дунда хайн ханаатай ба муу, хар
сэдхэлтэйше гэжэ байна ха юм даа. Тиймэһээ залуу
зон тэсэмгэй байжа, хүгшэд, үбгэдөө хүндэлжэ, тэднэ
хайнаар хандажа, үрээлын шагнажа ябахаяа оролд
- гэжэ үетэн нүхэдтөө ханданаб.

Дарима СОДНОМОВА
БГУ-гай IV курсын оюутан

«ЗҮНТЭЙ ЗҮҮДЭН» ГЭНЭН КОНКУРСДО

ЗҮГЫ ТОНОТОЙ, ЗҮҮДЭН ТАЙЛБАРИТАЙ

Би бүри үхибүүн ябахадгаа (7-8 наһатайдаа), угаа һонин зүүднүүдые харадаг байгаа. Зүүдэеэ тэбшүмни нэгэтэ ишгэжэ хэлээ һэн: «Алтан ашамни, бишни үтэлөөб, аяар 90 наһа үрээб. Шимни мэргэн лэ зүүдэтэй хүн боложо ябанаш. Минингээ бүрхандаа мордоходо, зүүдэеэ өөрөө тайлбарилжа ябаха болохош, шамайе яһала һургааб гэжэ һананаб».

Тэбшүмни бүрхандаа мордоһоор, табяад гаран жэл болошобо. Тэрэ гэнээр тоогүй олон зүүдэн үзэгдөө ааб даа. Багшын дээдэ һүргүүлида һуража байхадгаа, А.Козырев гэжэ хүнэй бэшэһэн нимгэхэн «Сон новигение» гэжэ ном уншахадгам, тэрэ хүн бүхы хараһан зүүднүүдэеэ дневник соогоо бэшэдэг байба. Тэрэ тэрэнэй жэшээгээр «Хараһан зүүднүүдэйм дневник» биш болгоод (1948 онһоо), мүнөө болотор тон минн зүншэй зүүднүүдэеэ бэшэдэгби. Мүнөө тэдэнэймни тоо аяар 300 гаран болонхой.

Уншагшадгай анхаралда эгээл зүншэй гүрбаи зүүдэн тухайгаа дневник сооһоонь буулгажа бэшэбэ.

Үглөөгүүр бодоһоор, нүхэдтөө хэлэбэ:
 - Үнгэрһэн һүни битнай угаашье муу зүүдэ харааб.
 Хүндөөр үбдэжэ байһан абамни энэ һүни наһа барашоо ха даа?
 - Ямар зүүдэ зүүдэлээ, аба тухайгаа мэдэбэш? - гэжэ нүхэдни һонирхобо.
 - Абамни хуушан гэрэинь хажууда шэб шэнээр баригдаһан гоё пайхан гэр хаража зүүдэлэб. Түрэл гаралайнгаа гү, али танил талынгаа наһа барахада, иигэжэ зүүдэлдэг хүм, - гэжэ харюусаа һэм.
 - Нарһатын дунда һургуулин директорэй кабинет соо шалгалтынгаа түсэб тухай хэлэжэ һуухадамнай, ажааймни газарһаа (БурАССР-эй гэгээрэлэй министерство) иигэжэ хонходобо: «Үнгэрһэн һүни абатнай наһанһаа нүгшөө, үтэр түргэн ерэгты».

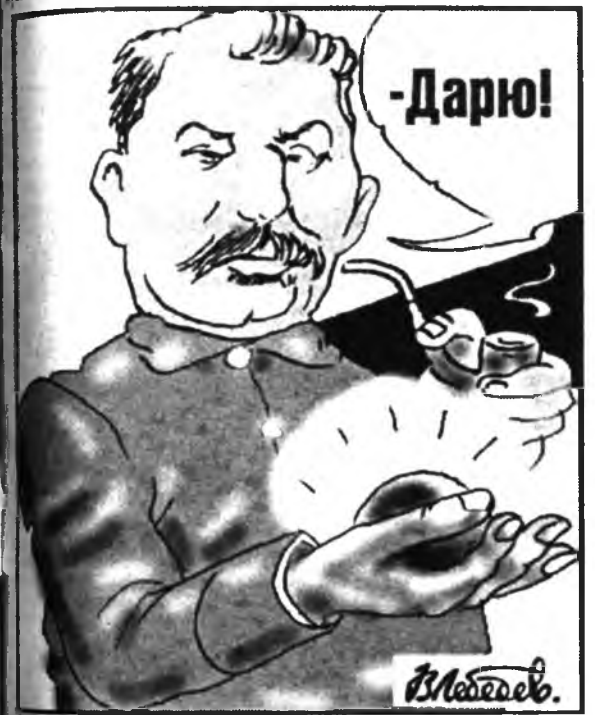
122-дохи зүүдэн (1962 оной сентябриин 16)

Манай бүлэдэ түрүүшымнай үхибүүн басаган түрэнһэн байгаа. Тээд һүүлээрһи һамгамни хэдэн жэл соо түрэнгүй байба. Танилнуудни иигэжэ шог зугаа гаргаа: «Хүбүүгүйи эрэ боломоор гэзэбши? Али шимнай браконьер гэжэ гүш?»

Тэрэ үедэ бидэнэр Удын эрьедэ Пионерск үйлсэдэ агахан модон гэртэ һуужа байгаабади.

Эртэ үглөөгүүр үүрэй сайжа байхада, үүдыемнай гүн тоншобо. Үүдэ нээхэдэмни, солдат шинельтэй,

хартууз малгайтай, хаб хара һахалтай, ялагар арһан сабхитай, нюргандаа рюкзак үргэлһэн хүн:
 - Здравствуйте, можно зайти к вам? - гэжэ сэбэр ородоор хэлэбэ.
 - Пожалуйста, заходите, - гэхэдэмни, тэрэ хүн гэртэ ороһоор, рюкзакгаа нюрганһаань абажа, шала дээрэ табяад хэлэбэ:
 - Я шел всю ночь, очень устал, разрешите присесть. Вы, надеюсь, узнали меня?
 - Как же, узнал. Вы товарищ Иосиф Виссарионович Сталин?!

Да, тот самый, правильно узнали. Теперь разрешите покурить?
 - Пожалуйста, покурите.
 Он из кармана шинели достал большую черную трубку и кiset, набил трубку табаком и попросил спички.

245-дахи зүүдэн (1997 оной сентябриин 16)

Бүхы гүрэн соомнай үнгэрһэн ерээд онуудта ажалшадгай салин хэдэн һараар хожомдожо түлэгдэдэг байгаа һэмнай. Манай филиалай ажалшад салингаа Москваһаа абадаг юм. Илангаяа 1997 ондо шахардуу байдалда ороо бэлэйбди: тэрэ жэлдэ аяар 8 һарымнай салин ерэнгүй байба.

Сентябриин 18-най һүни олиггүй ехэ архи уужа зүүдэлэб. Архи уужа зүүдэлбэл, заабол мүнгэтэй гү, али ямар нэгэн олзотой болохо тухайгаа зүгнэдэгби. Үглөөдэрһи бүхгалтертаа үтэр түргэн банкда хонходожо, салин тухайгаа мэдэгты гэбэб. Тэрэмни иигэжэ харюусаба:

- Үсэгдээр банкда хонходоходомни, мүнгэнтнай ерээдүй гэжэ хэлээл, тээд дахин мүнөөдэр хонходохоо түбэгшөөнэб.
 Би өөрөө банкда хонходобоб. «Мүнгэнтнай ерээ, мүнөөдэртөө заявка хэгты»,- гэжэ банкынхид хэлэбэл даа.

Сталин удаахан һуужа тамхилаад, рюкзакгаа задалжа, тэрэн сооһоонь таһаагай үндэгэнэй шэнэнэн моро монсогор юумэ абаад, иигэжэ хэлэбэ: «Вы живете очень бедно, поэтому решил поделиться своим состоянием. Возьмите этот золотой самородок, который хватит на всю вашу жизнь. Только прошу об одном: не рассказывайте никому обо мне, главное, о золотом самородке».

Тэрэ моро монсогор алтыень гартаа абаад, угаа һонирхон хаража байтарни, Сталин һэмээхэнээр гаража ябашан байба.

Үглөөгүүр эртэһэн гүйжэ бодоһоор, үнөөхи монсогор алтая гэр соогуураа бэдэржэ байтарни, нүхэрни һэрээд: «Үгы, иимэ эртүүр юугээ бэдэрнэ гэзэбши?» - гэжэ асуухадань, одоол гүйсэд һэрижэ, хараһан зүүдэн тухайгаа зугаалжа үгэбэб.

Тэрэл жэлдэ нүхэрни хээлитэй боложо, хойто жэлын хүбүү түрэгжэ, намдаа бэлэглээ бэлэй. Баярнай мүнөө өөрөө хоёр хүбүүтэй Санкт-Петербургда арбаад гаран жэлдэ олзотой, омогтой ажаһууна.

154-дэхи зүүдэн (1966 оной октябриин 4)

Яруунын аймагта һургуулинууды шалгахаяа, арбаад инспекторнууд Нарһата ерэгжэ, хоноһон байгаабади.

Эргэм һуралсалай ветеран Д.ОШОРОВ.

ҮНЭЭД ЮУНДЭ ҺУБАЙРААБ?

Арбаад жэлэй саада тээ партиин райкомой гү, али аймгүйсэдкомой тэбшүмни нэгэтэ ишгэжэ хэлээ һэн: «Алтан ашамни, бишни үтэлөөб, аяар 90 наһа үрээб. Шимни мэргэн лэ зүүдэтэй хүн боложо ябанаш. Минингээ бүрхандаа мордоходо, зүүдэеэ өөрөө тайлбарилжа ябаха болохош, шамайе яһала һургааб гэжэ һананаб».

секретарь Дампил Далаевичтай Хужарай фермэдэ сэхэ хүрээбэ.
 Малшадые суглуулжа, суглаа хэбэд.
 Фермые даагыа Хубисхал Танхавич ерэнһэн ноёдто фермынгээ байдал тухай тобишо тэдэгээр элидхэн байгаа.
 Угаань райкомой түлөөлэгшэ сугларһан малшадгай урга нэгэ иимэ асуудал табиба:
 -Танай фермэдэ үсөөн тугал абтанхай, гүшөөд үнэгдэһэ мүнөө жэл хорёод

гаранинь һубайршоо ха юм. Хэлэжэ үгым: ямар шалтагаанһаа боложо, иимэ олон үнэгдтнай һубайршоо гэзэбэ?
 Наалишад урга ургаһаан харалсаад, амандаа уһа балганһангал, абяашье гарангүй һуубаг.
 Фермын түрүү наалишан, улаан хээлтые ургаа оруулдаггүй Бабаандай хоолойгоо заһасагаараа, иигэжэ харюусаба:

- Үнэгдэһимнай мүнөө жэл олоороо һубайрһалга нэгэл шалтагаанһаа болоһон юм. Юуб гэхэдэ, фермыннай буханууд коммунист партида ороһондо, тэрэнэйнгээ журам сахыжа, үнэгдтээ гүтэлхөөшье болонхой ха юм!
 Малшадгай «гэрэй дорьботор» эльгээ хаталдаһахада, аймарһад ерэнһэн түлөөлэгшэ: «Суглаан дүүрээ, таргымт!»,- гэжэ хашхараад, гэгдэргээшье харангүй, үтэр түргэн гүйжэ хараһан юм гэжэ хэлсэдэг.

Д.ОШОРОВ.

Гунгаа ЧИМИТОВ:

БАСНИУУД

УБГЭРХЫН ДАЛАЙ

арьяатадай эзэн хаан Арсаланай загдор, үһэниинь ааргүйгөөр халзаржа, алуушууһан хаанашань боо буун дууһажа, аархэ шанга абяаниинь боо бууладажа, ааргүйн хурса нүдэниинь ааргээрээрээ муудажа, аархэ хоёр шэхэниинь аархэ дуулахаа болижо, аархэ бат хулын аархэ доходдог боложо, аархэ наһа эдлэһэнэй, аархэ тэмдэг үзэгдэбэ. Арсалан ехэ даргамнай аархэ тушаалаа орхижо, аархэ тараада гараад, аархэ гүй һуудаг болобо. Аархэ удаан жэлнүүдтэ

Үндэр шэрээ эзэлжэ, Ан арьяатадые зонхилжэ, Албадажа байхадга, Зарим нэгэ амитадые Зада бажуудаг, хэнээдэг, Хорото хэрэгһи элирүүлэн, Хориглодог, болкулдаг - Еһо журам тогтоожо, Еһотоор хүтэлдэг бэлэй лэ. Заршам, гурим эбдэжэ, Забхайрһанайнгаа түлөөдэ Пайсахан шабхадууһанаа Панажа ябаһан арьяатад Үтэлһэн Арсаланда ошожо, Үһөө хоро нэхэнэ. Шандаган хүрэтэрөө орожо, Шашхаад, салшаад гарана. Харин Элжэгэн Арсаланые Хараһан гэзэһэн аргагүй.

Үндэр тушаалтанай урга Үгсэгэнэн, тохигоһон байһан ааг, Үтэлжэ шэрээһээ буухадань, Үдхэлөөд абаха дуратайшууа Үзэгүнэл да энгэ тэндэ.

УХАА ОРОҢОН НОХОЙ

Хорёо соо һанаа амар Хонхойжо хэбтэһэн нохойё Бартаа хубшын Шоно Бахим баряа юм нэн ха. Айн һүрдһэн Нохой Амья абарһаа һанажа, Шэрүүн зэрлиг Шонодо Шэшэрэн байжа үгэлбэ:
 - Ахай Шоно, хайрлыт даа, Амием бү хорсогыт! Хабарай хашан сагта Хатайртажа зобонхойб. Баярад байна хаямта даа, Балсан, мяхам шууранхай - Яһанайм ёрдойжо байхые Яһала мэдэбэ бэшэ гүт? Намайе мүнөө табигты! Намар таргалаад байхадам. Ерээд, садатараа эдинэ бээт, Ехэтэ хүлээжэ байхаб... Үлэгшэн Нохойн үгэдэ Үлэн Шоно этигэжэ,

Баарһаниие һабартаа Бажуугаад байһанаа табяа һэн. Халуун нажар үнгэрөөд, Хабата намар болобо. Ухаа ороһон Нохой Унтаха газараа нэлгэжэ, Үбһэнэй хорёо соо бэшэ, Үндэр дал дээрэ нойрсоо... Хэлсэһэн саг болзортго Хэнтэг Шоно ерэгжэ. Харанхы һүни Нохойгоо Хашаан соогуур бэдэрбэ. «Хаанабиши, хара нохой? Харагдыш, ерээлби», - гэжэ Унжагар томо Шоно Урматайханаар ооглобо. Арьяатан Шоноһоо халташье Айхаа болиһон Нохой: «Алууршан, дээрмэшэн, шолмос, Амиды дээрээ эндэһээ Арил, тонил, догдой!» - гээд, Аржаганан, дал дээрһэнэ хусаба.

Арга хургаа бэдэржэ, Аюулаа нэгэтэ мултарһан хүн Бэшэ иимэрхүү аюулаа Бэлээр орожо үгэхэгүйл.

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

Понедельник, 20

ОРТ

Перерыв до 16.00
 16.00 Новости
 16.20 Мультсериал «Все псы попадают в рай»
 16.40 Веселые истории в журнале «Ералаш»
 17.00 «Большая стирка»
 18.00 Сериал «Собачье дело»
 19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
 19.20 Веселые истории в журнале «Ералаш»
 19.30 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова
 20.00 «Земля любви». Сериал
 21.00 Жди меня
 22.00 Время
 22.40 «Закон джунглей». Документальный сериал (Би-Би-Си)
 23.35 Сериал «Секретные материалы» (X-files)
 00.30 Ночные новости
 00.45 «На футболе» с Виктором Гусевым
 01.25 Комедийный сериал «Полная безопасность»

ОРТ

БГТРК
 07.40 Утро Бурятии
РТР
 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ.
 08.15 «Верность любви». Т/с

08.50 09.50 ВЕСТИ - МОСКВА.
 09.15 Семейные новости
 09.25 «Телепузики»
 10.15 «Экспертиза РТР».
 10.30 «Москва - Минск».
 10.45 «Православный календарь».
 11.15 «Два рояля»
 12.00 МОЯ СЕМЬЯ
 13.00 ВЕСТИ.
 13.30 «Фитиль».
 13.45 «Санта-Барбара»
 14.35 «Селеста». Телесериал
 15.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу с Кларой Новиковой и Еленой Яковлевой.
 16.00 ВЕСТИ.
 16.30 «Шальные деньги». Т/с
 17.25 «Дикий ангел». Т/с
БГТРК
 19.00 Детское время. Мультфильм
 19.15 «Уянгын шурын уулзалганууд». Долгор Кунтохиева.
 19.30 «По залам музея». Народный художник Бурятии Владимир Уризченко.
 20.00 Байгал
 20.15 Рек-тайм
 20.25 «Буряад орон». Худ.-публ. программа
 21.00 «Профессионалы».
 21.15 Рек-тайм время
 21.30 Республиканские новости
 21.50 Гороскоп и прогноз погоды

РТР
 22.00 ВЕСТИ.
 22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
 22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Александр Беляевский, Витаутас Томкус и Валентина Титова в детективе

Тивиком

09.00 «Сеньора»
 09.30 «Хит-парад на ТНТ»
 09.55 «Телемагазин»
 10.00 «Сегоднячко: лучшее за год»
 11.00 «Магазин на диване»
 11.10 Сериал «На краю Вселенной»
 13.30 «Телемаркет»
 13.50 «Телегазета»
 13.55 «Жизнь без риска»
 14.00 «Videoгид»
 14.15 «Телемагазин»
 14.30 Сериал «Королева сердец»
 15.30 М/с «Приключения Болека и Лелека»
 16.00 Сериал «Грозовые камни»
 16.30 Сериал «Лето нашей тайны»
 17.30 Док. сериал «Дикая Америка»
 18.00 «Страсти по Соловьеву»
 18.30 «Из жизни женщины»
 18.55 «Прогноз погоды»
 19.00 «Музыкальные поздравления»
 19.30 Сериал «Женщина - полицейский»
 20.25 «Прогноз погоды»
 20.30 «Спецрепортаж»
 20.45 «Телемаркет»
 21.00 «Телегазета»
 21.10 «Спецрепортаж»
 21.25 «Прогноз погоды», «Телегазета»
 21.30 Мелодрама «Поездка в Висбаден»
 23.35 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
 23.50 «Страсти по Соловьеву»
 00.25 «Палочка-майор»
 01.00 «Глобальные новости»
 01.05 Хит-парад на ТНТ

Ариг Ус

08.00 «Сегодня»
 08.30 Спорт. Погода

08.40 Дорожный патруль. Сводка за неделю
 09.00 «Календарь работ от А. Кушнарева»
 09.10 Формула успеха
 09.30 Т/с «Агент национальной безопасности», «Снежный человек»
 10.50 «ТМЭР МОРИН» предлагает
 11.00 День за днем
 11.45 Дорожный патруль. Сводка за неделю.
 12.00 Док. сериал «Самые громкие преступления 20 в.»

Перерыв до 17.00

17.00 Товар лицом
 17.05 Вы - очевидец
 17.45 Победоносный голос верующего
 18.15 Катастрофы недели
 19.00 Музыкальный подарок
 19.10 Формула успеха
 19.35 То, что надо!
 19.55 «ТМЭР МОРИН» предлагает
 20.00 «Сегодня»
 20.25 Метеопрогноз
 20.30 Т/с «Шпионские игры» 9-я с.
 21.30 «ТМЭР МОРИН» предлагает
 21.30 ТК «Ариг Ус» представляет: «Календарь работ от А. Кушнарева»
 21.40 Формула успеха
 22.00 К 10-летию ГКЧП-док. фильм «Три дня августа»
 23.00 «Дюна»

ОРТ

17.00 М/ф «Битлджус»
 17.30 М/ф «Зорро»
 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 19.00 «Первое свидание»
 19.30 Веселая компания
 20.20 Клип-презент
 21.00 Т/с «Зачарованные»
 22.00 Кино на СТС

НТВ

08.00 «СЕГОДНЯ»
 08.30 «Криминал»
 08.40 Погода
 08.45 «Карданый вал»
 09.00 «СЕГОДНЯ»
 09.15 «Впрок»
 09.30 «ДОГ-ШОУ, Я И МОЯ СО-

БАКА»
 10.25 «СЛУЖБА СПАСЕНИЯ»
 11.00 «СЕГОДНЯ»
 11.25 Наше кино. М. Кокшенов, С. Фарада, Н. Крачковская и С. Крамаров в комедии «РУССКИЙ БИЗНЕС»
 13.00 «СЕГОДНЯ»
 13.30 Сериал. А. Миронов, А. Паланов, Р. Быков, О. Табаков, С. Крамаров и Л. Полищук в комедии М. Захарова «ДВЕНАДЦАТЬ СТУЛЬЕВ», 1 серия
 15.00 «СЕГОДНЯ»
 15.20 «СТАРЫЙ ТЕЛЕВИЗОР»
 16.30 Программа на бис. «КУКЛЫ»
 17.00 «СЕГОДНЯ»
 17.30 Сериал. Пета Уилсон в боевике «ЕЕ ЗВАЛИ НИКИТА», (США-Канада)
 18.35 Сериал. Бесс Армстронг, Брук Адамс, Анджела Лэнсбери в остросюжетном фильме «КРУЖЕВА»
 19.50 Премьера НТВ. С. Варчук, Б. Шувалов, Л. Дуров, М. Сахарова и А. Жарков в детективе «ПОВОРОТ КЛЮЧА», 1-я серия
 21.00 «СЕГОДНЯ»
 21.35 «КРИМИНАЛ»
 21.50 Наше кино. Н. Караченцев, Ю. Яковлев, И. Шмелева, В. Смехов, И. Смоктуновский и Е. Коренева в детективе «ЛОВУШКА ДЛЯ ОДИНОКОГО МУЖЧИНЫ»
 23.40 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ
 24.00 «СЕГОДНЯ»
 24.35 «КРИМИНАЛ»
 01.00 Сериал. Боевик «СОЛДАТЫ УДАЧИ», (США)

ЭЛИКОМ
 670034, г. Улан-Удэ,
 пр. 50-летия Октября, 27.
 Телефоны:
 26-30-55,
 26-31-00.
 Факс:
 26-30-55.

АУДИОСИСТЕМЫ — цифровой звук
 установка, гарантия — **АВТОСИГНАЛИЗАЦИИ**

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-55-97 •

Вторник, 21

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
 10.00 Новости
 10.15 «Земля любви». Сериал
 12.10 Смехопанорама Евгения Петросяна
 12.45 Вкусные истории
 12.50 Библиомания
 13.00 Новости
 13.15 Комедия «Сватовство гусара»
 14.35 Так создавалась легенда в мелодраме «7-я авеню». 1-я серия
 16.00 Новости
 16.20 Мультсериал «Все псы попадают в рай»
 16.40 «Ералаш»
 17.00 «Большая стирка»
 18.00 Сериал «Собачье дело»
 19.00 Вечерние новости
 19.20 Дикие звезды Голливуда
 19.50 «Земля любви». Сериал
 20.55 «Зимняя вишня». 3-я серия
 22.00 Время
 22.40 Летняя комедия. «Больше, чем жизнь»
 00.30 Ночные новости
 Э.Радзинский. «Моя театральная жизнь». Фильм 1-й
 01.45 Слова нежности в мелодраме «Подруги навсегда»

ОРТ

БГТРК
 07.40 Утро Бурятии
РТР
 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ.
 08.15 «Верность любви». Т/с
 08.50 09.50 ВЕСТИ - МОСКВА.
 09.15 10.50 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
 «Телепузики»
 «Экспертиза РТР».
 «Приключения под ивами».
 Мультсериал (Чехия).
 «Православный календарь».
 12.00 МОЯ СЕМЬЯ.
 13.00 ВЕСТИ.
 «Фитиль».
 «Санта-Барбара»
 «Селеста». Т/с
 «Что хочет женщина». Ток-шоу
 15.30 ВЕСТИ.
 16.00 ВЕСТИ.

16.30 «Шальные деньги». Т/с
 17.25 «Дикий ангел». Т/с
БГТРК
 19.00 Детское время. «Музыкальная жемчужина», Саша Наталина
 19.25 Улгур
 19.45 «За народную трезвость». Владимир Жданов, профессор. Город Новосибирск.
 20.00 Байгал
 20.15 Рек-тайм
 20.25 Спортивная программа «Тамир»
 20.50 Позиция. Марина Очирова, начальник сбыта ОЦ «Гевс»
 21.15 Рек-тайм
 21.30 Республиканские новости
 21.50 Гороскоп и прогноз погоды

РТР
 22.00 ВЕСТИ.
 22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
 22.50 Остросюжетный фильм «Ночной огонь» (США). 1994г.
 00.50 «Фитиль».
 01.00 ВЕСТИ.
 01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
 01.40 Х/ф «Курица». 1991г.
 03.05 «Окно в Европу - 2001». Выборгский фестиваль российского кино.
 04.00 Драма «Все к лучшему».

Тивиком

09.00 «Прогноз погоды», «Сеньора»
 09.30 «Хит-парад на ТНТ»
 09.55 «Телемагазин»
 10.00 «Женщина - полицейский»
 10.55 «Прогноз погоды»
 11.00 «Магазин на диване»
 11.10 Фильм «Подкидыш»
 13.30 «Телемаркет»
 13.50 «Телегазета»
 14.00 «Телемагазин»
 14.30 Сериал «Королева сердец»
 15.30 М/с «Приключения Болека и Лелека»
 16.00 Сериал «Грозовые камни»
 16.30 Сериал «Лето нашей тайны»
 17.30 Док. сериал «Дикая Америка»
 18.00 «Страсти по Соловьеву»
 18.30 «Из жизни женщины»
 18.55 «Прогноз погоды»
 19.00 «Музыкальные поздравления»
 19.30 Сериал «Женщина - полицейский»
 20.25 «Прогноз погоды»
 20.30 «Спецрепортаж»

20.45 «Телемаркет»
 21.00 «Телегазета»
 21.05 «Жизнь без риска»
 21.10 «Спецрепортаж»
 21.25 «Прогноз погоды»
 21.30 Боевик «На границе»
 23.55 «Прогноз погоды»
 00.10 «Страсти по Соловьеву»
 00.45 «Палочка-майор»
 01.20 «Глобальные новости»
 01.25 Хит-парад на ТНТ

Ариг Ус

08.00 «Сегодня»
 08.35 Метеопрогноз
 08.40 Тушите свет
 08.50 Товар лицом
 09.00 «Календарь работ от А. Кушнарева»
 09.10 «Сегодня»
 09.40 Спорт. Метеопрогноз
 09.50 Т/с «Воспоминания Шерлока Холмса»: «Золотое пенсне»
 10.55 Т/с «ТМЭР МОРИН» предлагает
 11.00 День за днем
 11.45 Формула успеха
 12.05 Т/с «Следствие ведут знатоки» Дело № 11 «Любой ценой»
 14.00 Ток-шоу «В нашу гавань заходили корабли»
Перерыв до 17.00
 17.00 Дорожный патруль
 17.15 Юм. сериал «Третья планета от Солнца»
 17.45 Победоносный голос верующего
 18.15 Товар лицом
 18.20 Сериал «Я-супермодель: Клаудиа Шифер»
 19.25 Музыкальный подарок
 19.45 Тушите свет
 20.00 «Сегодня»
 20.25 Метеопрогноз
 20.30 Т/с «Шпионские игры» 10-я с.
 21.30 Т/с «ТМЭР МОРИН» предлагает
 21.35 ТК «Ариг Ус» представляет: «Календарь работ от А. Кушнарева»
 21.45 Формула успеха
 22.05 Детективный сериал «Полковник Грушко против петербургской мафии». 1-я с.
 23.20 Товар лицом
 23.25 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
 00.00 «Сегодня»
 00.30 Спорт. Метеопрогноз
 00.40 Х/ф «Прачечная»

ОРТ
 17.00 М/ф «Битлджус»
 17.30 М/ф «Супермен»
 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
 19.00 СВ-шоу
 19.30 Веселая компания
 20.00 Товарный ряд
 20.20 Клип-презент
 21.00 Т/с «Зачарованные»
 22.00 Кино на СТС

НТВ

08.00 «СЕГОДНЯ»
 08.45 «Криминал»
 08.57 Погода
 09.00 «СЕГОДНЯ»
 09.15 «Впрок»
 09.30 «Карданый вал»
 09.40 «Криминал»
 09.50 Сериал «СОЛДАТЫ УДАЧИ»
 11.00 «СЕГОДНЯ»

11.25 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА», 1-я серия
 12.25 Криминал. «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
 13.00 «СЕГОДНЯ»
 13.30 Сериал. Комедия «ДВЕНАДЦАТЬ СТУЛЬЕВ»
 15.00 «СЕГОДНЯ»
 15.30 «СТАРЫЙ ТЕЛЕВИЗОР»
 16.30 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ
 16.40 «ВПРОК»
 17.00 «СЕГОДНЯ»
 17.30 Сериал «ЕЕ ЗВАЛИ НИКИТА»
 18.40 Сериал. «КРУЖЕВА»
 19.50 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»
 21.00 «СЕГОДНЯ»
 21.35 «КРИМИНАЛ»
 21.50 Мир кино. С. Болдуин и Л. Фишборн в остросюжетном фильме «БЕГЛЕЦЫ» (США)
 23.45 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ
 24.00 «СЕГОДНЯ»
 24.35 «КРИМИНАЛ»
 01.00 Сериал. Боевик «СОЛДАТЫ УДАЧИ», (США)

от производителя по оптовым ценам

Мебель для дома:
 стенки, кухни, шкафы плательные, шкафы для книг, столы кухонные, письменные, комоды, кровати, тумбы под телевизор и радиоаппаратуру, диваны, кресла

Мебель для офиса:
 столы руководителя, шкафы для книг, компьютерные столы, модули, стеллажи

Мебель для кафе:
 столы, скамьи из массива сосны, бар-стойки, витрины-горки

Любых размеров и конструкций, в том числе по эскизам заказчика

Адрес: ул. КЛЮЧЕВСКАЯ, 21 ☎ 33-18-37

КУПИМ пиломатериал, ДСП, ДВП, станочные, столяр-сборщик

ТРЕБУЮТСЯ

10-993, 10-997

Среда, 22

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Земля любви». Сериал
11.15 «Зимняя вишня». 3-я серия
12.15 Пока все дома
12.50 Библиомания
13.00 Новости
13.15 Андрей Миронов и Нонна Мордюкова в русском водевиле «Лев Гурыч Синичкин»
14.40 Мелодрама «7-я авеню». 2-я серия
16.00 Новости
16.20 Мультсериал «Все псы попадают в рай»
15.40 Веселые истории в журнале «Ералаш»
17.00 «Большая стирка»
17.55 Тимоти Далтон в приключенческом сериале «Хозяин Балантре»
19.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
19.20 Человек и закон
19.50 «Земля любви». Сериал
20.55 «Зимняя вишня». 4-я серия
22.00 Время
22.40 Лев Пригунов в детективе «Выстрел в спину»
00.30 Ночные новости
00.55 Э.Радзинский. «Моя театральная жизнь». Фильм 2-й
01.45 Бить или не бить в комедии «Бей первым, Фреди!»

РТР

07.40 Утро Бурятии
08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ
08.15 «Верность любви». Т/с
08.50 09.50 ВЕСТИ - МОСКВА.
09.15 10.50 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
09.25 «Телепузики»
10.15 «Экспертиза РТР».
10.30 «Приключения под ивами» Мультсериал (Чехия).

10.45 «Православный календарь».
11.15 «Два рояля»
12.00 МОЯ СЕМЬЯ.
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Фитиль».
13.40 «Санта-Барбара»
14.35 «Селеста». Т/с
15.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Шальные деньги». Т/с
17.25 «Дикий ангел». Т/с

БГТРК
19.00 Детское время. «Түдэб баабайнда»
19.25 Ая-ганга. Фольклорный ансамбль «Ангара»
19.45 Программа об отдыхе и туризме «Отдыхай»
19.55 Гороскоп и прогноз погоды
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм
20.25 Толи
20.50 Человек будущего
21.15 Рек-тайм
21.30 Республиканские новости
21.50 Мир прессы

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 Х/ф «Снайпер» (США). 1992г.
00.45 «Фитиль».
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
01.40 Трагикомедия «Мечта каждой женщины» (США). 1996г.
03.25 «Кинескоп»

Тивиком

09.00 «Прогноз погоды», «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ»
09.55 «Телемагазин»
10.00 «Женщина-полицейский»
10.55 «Прогноз погоды»
11.00 «Магазин на диване»
11.10 Фильм «Золушка»
13.30 «Телемаркет»
13.50 «Телегазета»
13.55 «Жизнь без риска»
14.00 «Телемагазин»

14.30 Сериал «Королева сердец»
15.30 М/с «Приключения Болека и Лелека»
16.00 Сериал «Грозовые камни»
16.30 Сериал «Лето нашей тайны»
17.30 Сериал «Дикая Америка»
18.00 «Страсти по Соловьеву»
18.30 «Из жизни женщины»
18.55 «Прогноз погоды»
19.00 «Музыкальные поздравления»
19.30 Сериал «Женщина - полицейский»
20.25 «Прогноз погоды»
20.30 «Спецрепортаж»
20.45 «Телемаркет»
21.00 «Телегазета»
21.10 «Спецрепортаж»
21.25 «Погода», «Телегазета»
21.30 Детектив «Каникулы вертхвостки»

23.50 «Прогноз погоды»
00.05 «Страсти по Соловьеву»
00.40 «Папочка-майор»
01.15 «Глобальные новости»
01.20 Хит-парад на ТНТ

Ариг Ус

08.00 «Сегодня»
08.35 Метеопрогноз
08.40 Тушите свет
08.50 Товар лицом
09.00 «Календарь работ от А. Кушнарёва»
09.10 «Сегодня»
09.40 Спорт. Метеопрогноз
09.50 Т/с «Воспоминания Шерлока Холмса»: «Алое кольцо»
10.55 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
11.00 День за днём
11.45 Формула успеха
12.05 Т/с «Следствие ведут знатоки» Дело №12 «Бюджет на приеме»
Перерыв до 17.00
17.00 Дорожный патруль
17.15 Юм. сериал «Третья планета от Солнца»
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 Товар лицом
18.20 Сериал «Я-супермодель: Наоми Кэмпбелл»
19.25 Музыкальный подарок
19.45 То, что надо

20.00 «Сегодня»
20.25 Метеопрогноз
20.30 Т/с «Шпионские игры» 11-я с.
21.30 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
21.35 ТК «Ариг Ус» представляет: «Календарь работ от А. Кушнарёва»
21.45 Формула успеха
22.05 Детективный сериал «Полковник Грушко против петербургской мафии» 2-я с.

23.20 Товар лицом
23.25 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
00.00 «Сегодня»
00.30 Спорт. Метеопрогноз
00.40 Триллер «Потрошитель»

ОТВ

17.00 М/с «Битлджус»
17.30 М/с «Супермен»
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
19.00 Комедийный квартет
19.30 Веселая компания
20.00 Товарный ряд
20.20 Клип-презент
21.00 Т/с «Зачарованные»
22.00 Кино на СТС

НТВ

08.00 «СЕГОДНЯ»
08.45 «Криминал»
08.57 Погода

09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 «Впрок»
09.30 «Карданный вал»
09.40 «Криминал»
09.50 Сериал «СОЛДАТЫ УДАЧИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»
16.30 «СРЕДА». Экологическая программа

13.00 «СЕГОДНЯ»
13.25 Сериал Комедия «ДВЕНАДЦАТЬ СТУЛЬЕВ»
15.00 «СЕГОДНЯ»
15.30 «СТАРЫЙ ТЕЛЕВИЗОР»
16.40 «ВПРОК»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.30 Сериал «ЕЕ ЗВАЛИ НИКИТА»
18.40 Сериал. «КРУЖЕВА».
19.50 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»

21.00 «СЕГОДНЯ»
21.35 «КРИМИНАЛ»
21.50 Остросюжетный фильм «БЕЗМОЛВНАЯ СХВАТКА» (США)
23.50 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ.
00.00 «СЕГОДНЯ»
00.30 «КРИМИНАЛ»
00.55 Сериал. Бред Джонсон в боевике «СОЛДАТЫ УДАЧИ». (США)

МЕБЕЛЬ ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

НИЗКИЕ ЦЕНЫ | ВЫСОКОЕ КАЧЕСТВО

Патент АС03 7300600 от 10.01.2000г.; 975 от 15 июня 2000 г. выдан Налог. инст. Ждл р-на, ГИИИ №2

г. Улан-Удэ, ЛВРЗ, Стрелка, тел.: 34-34-04

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-55-97 •

Четверг, 23

ОРТ

07.00 Телеканал «Доброе утро»
10.00 Новости
10.15 «Земля любви». Сериал
11.15 «Зимняя вишня». 4-я серия
12.15 Человек и закон
12.45 Вкусные истории
12.50 Библиомания
13.00 Новости
13.15 Х/ф «Каждый вечер в одиннадцать»
14.45 Мелодрама «7-я авеню». 3-я серия
16.00 Новости
16.20 Мультсериал «Все псы попадают в рай»
16.40 «Ералаш»
17.00 «Большая стирка»
17.55 Приключенческий сериал «Хозяин Балантре»
19.00 Вечерние новости
19.20 Юмористическая программа «Сами с усами»
19.50 «Земля любви». Сериал
20.55 «Зимняя вишня». 5-я серия
22.00 Время
22.40 Боевик «16-й отдел»
23.35 Независимое расследование: Попрошайки на дорогах
00.30 Ночные новости

00.55 Программа Сергея Шолохова «Тихий дом»
01.25 Реальная музыка
01.55 Триллер «Список жертв»

РТР

07.40 Утро Бурятии
08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ.
08.15 «Верность любви». Т/с
08.50 09.50 ВЕСТИ - МОСКВА.
09.15 10.50 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
09.25 «Телепузики»
10.15 «Экспертиза РТР».
10.30 «Приключения под ивами» Мультсериал (Чехия).
10.45 «Православный календарь»
11.15 «Два рояля»
12.00 МОЯ СЕМЬЯ.
13.00 ВЕСТИ.
13.30 «Фитиль».
13.45 «Санта-Барбара»
14.35 «Селеста». Т/с
15.30 «Что хочет женщина». Ток-шоу
16.00 ВЕСТИ.
16.30 «Шальные деньги». Т/с
17.25 «Дикий ангел». Т/с

БГТРК

19.00 Детское время. Мультфильм.
19.15 Крестьянская застава
19.30 Педсовет.
20.00 Байгал
20.15 Рек-тайм

20.25 Дорога. Водитель. Пешеход.
20.35 Худож. нотаг
20.55 «Франция-Бурятия». Международный проект Молодежного художественного театра и Национального драматического центра-театра «Де ля Мануфактур»
21.15 Рек-тайм
21.30 Республиканские новости
21.50 Гороскоп и прогноз погоды

РТР

22.00 ВЕСТИ.
22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
22.50 Х/ф «Его звали Ворон» (США)
00.40 «Фитиль».
01.00 ВЕСТИ.
01.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
01.40 Х/ф «Заложница». 1990г.
03.25 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА.

Тивиком

09.00 «Прогноз погоды», «Сеньора»
09.30 Хит-парад на ТНТ»
09.55 Телемагазин
10.00 «Женщина - полицейский»
10.55 «Прогноз погоды»
11.00 «Магазин на диване»
11.10 Фильм «Свадьба»
13.30 «Телемаркет»
13.50 «Телегазета»
14.00 «Телемагазин»
14.30 Сериал «Королева сердец»
15.30 М/с «Приключения Болека и Лелека»

00.05 «Страсти по Соловьеву»
00.40 Сериал «Папочка-майор»
01.15 «Глобальные новости»
01.20 Хит-парад на ТНТ

Ариг Ус

08.00 «Сегодня»
08.35 Метеопрогноз
08.40 Тушите свет
08.50 Товар лицом
09.00 «Календарь работ от А. Кушнарёва»
09.10 «Сегодня»
09.40 Спорт. Метеопрогноз
09.50 Т/с «Воспоминание Шерлока Холмса»: «Три башни»
10.55 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
11.00 Страна чудес:
12.25 Формула успеха
12.45 Т/с Следствие ведут знатоки. Дело №13 «До третьего выстрела»

Перерыв до 17.00

17.00 Дорожный патруль
17.15 Юм. сериал «Третья планета от Солнца»
17.45 Победоносный голос верующего
18.15 Товар лицом
18.20 Сериал «Я-супермодель: Эл Мак Ферсон»
19.25 Музыкальный подарок
19.45 Тушите свет
20.00 «За газетной строкой». Прямой эфир
20.25 Метеопрогноз
20.30 Т/с «Шпионские игры» 12-я с.
21.30 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
21.35 «Календарь работ от А. Кушнарёва»
21.45 Формула успеха
22.05 Детективный сериал «Полковник Грушко против петербургской мафии» 3-я с.

23.20 Товар лицом
23.25 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
00.40 Боевик «Убить любую цену»

ОТВ

17.00 М/с «Битлджус»
17.30 М/с «Супермен»
18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
19.00 «Молодожены»

19.30 Веселая компания
20.20 Клип-презент
21.00 Т/с «Зачарованные»
22.00 Кино на СТС

НТВ

08.00 «СЕГОДНЯ»
08.45 «Криминал»
08.57 Погода
09.00 «СЕГОДНЯ»
09.15 «Впрок»
09.30 «Карданный вал»
09.40 «Криминал»
09.50 Сериал «СОЛДАТЫ УДАЧИ»
11.00 «СЕГОДНЯ»
11.25 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»
12.25 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.25 Сериал. Комедия «ДВЕНАДЦАТЬ СТУЛЬЕВ», 4-я серия, заключительная

15.00 «СЕГОДНЯ»
15.30 «СТАРЫЙ ТЕЛЕВИЗОР»
16.40 «ВПРОК»
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.30 Мультфильм «СВЕТЛЯЧОК»
17.40 Сериал «ЕЕ ЗВАЛИ НИКИТА»
18.45 Сериал. «КРУЖЕВА», 9 серия, заключительная

19.50 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»
21.00 «СЕГОДНЯ»
21.35 «КРИМИНАЛ»
21.50 Комедия «САМАЯ ОБАЯТЕЛЬНАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНАЯ»

23.40 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ
00.00 «СЕГОДНЯ»
00.35 «КРИМИНАЛ»
01.05 Сериал «СОЛДАТЫ УДАЧИ»

Кафе "САРАН"
Кафе "САРАН" предлагает Вам Комплексные обеды
Вкусно и недорого в уютной обстановке среди друзей
ул.Ключевская, 39, ост.ВСГУ, тел.:41-11-00

АНТЕННЫ СПУТНИКОВОГО ТЕЛЕВИДЕНИЯ НТВ+
Офисные телефонные станции
Телефоны, радиотелефоны, факсы
ЭЛИКОМ
Пр. 50-летия Октября, 27.
Тел./факс: 28-30-56, 28-31-00.

Пятница, 24

ОРТ

- 07.00 Телеканал «Доброе утро»
- 10.00 Новости
- 11.15 «Земля любви». Сериал
- 11.15 «Зимняя вишня». 5-я серия
- 12.15 Юмористическая программа «Сами с усами»
- 12.45 Вкусные истории
- 12.50 Библиомания
- 13.00 Новости
- 13.15 Комедия «Черноморочка»
- 14.40 Мелодрама «7-я авеню». 4-я серия. Заключительная
- 16.00 Новости
- 16.20 Страна чудес. Приключенческий фильм «Тайна пиратского клада»
- 17.55 Т/с «Хозяин Балантре»
- 19.00 Вечерние новости
- 19.20 Документальный детектив
- 19.50 «Земля любви». Сериал
- 20.55 Поле чудес
- 22.00 Время
- 22.50 Комедия «Неистребимый шпион»
- 00.25 Ночные новости
- 00.45 Песня года. Август

ОРТ

- 07.35 Утро Бурятии
- 08.00 09.00 10.00 11.00 ВЕСТИ.
- 08.15 «Верность любви». Т/с
- 08.50 09.50 ВЕСТИ - МОСКВА.
- 09.15 10.50 СЕМЕЙНЫЕ НОВОСТИ.
- 09.25 «Телепузики».
- 10.15 «Экспертиза РТР».
- 10.30 «Тысяча и один день».
- 10.45 «Православный календарь».
- 11.15 «Два рояля».
- 12.00 МОЯ СЕМЬЯ.
- 13.00 ВЕСТИ.
- 13.30 «Фитиль».
- 13.45 «Санта-Барбара». Т/с
- 14.35 «Селеста». Т/с
- 15.30 Ток-шоу «Что хочет женщина».
- 16.00 ВЕСТИ.
- 16.30 Х/ф «Вкус хлеба». 1979г.
- 19.00 - Детское время. Мультфильм
- 19.20 - «ОтТинись».
- 19.45 - «Если б снова начать...» К 40-летию Бурятского Государственного телевидения

ОРТ

- 20.00 - «Сагай суурян». Инф.-аналит. программа
- 20.20 - Рек-тайм
- 20.30 - «Уянгын шүрэ». Музыкальная программа
- 20.45 - Лидер экономики
- 21.00 - Присягая на верность
- 21.15 - Рек-тайм
- 21.30 - Республиканские новости
- 21.50 - Радио для всех
- 21.55 - Гороскоп и прогноз погоды на завтра
- 22.00 ВЕСТИ.
- 22.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ - МОСКВА.
- 22.50 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Комедия «Опекун». 1970г.
- 00.35 Х/ф «Поезд до Бруклина». 1994г.
- 02.30 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Шерлин Фэнн в остросюжетном фильме «Скольжение» (США).

Тивиком

- 09.00 «Прогноз погоды», «Сеньора»
- 09.30 «Хит-парад на ТНТ»
- 09.55 «Телемагазин»
- 10.00 «Женщина - полицейский»
- 10.55 «Прогноз погоды»
- 11.00 «Магазин на диване»
- 11.10 Фильм «Весна»
- 13.30 «Телемаркет»
- 13.50 «Телегазета»
- 13.55 «Жизнь без риска»
- 14.00 «Телемагазин»
- 14.30 Сериал «Королева сердец»
- 15.30 М/с «Приключения Болека и Лелека»
- 16.00 Сериал «Грозные камни»
- 16.30 Сериал «Лето нашей тайны»
- 17.30 Д/с «Дикая Америка»
- 18.00 «Первые лица»
- 18.30 «Из жизни женщины»
- 18.55 «Прогноз погоды»
- 19.00 «Музыкальные поздравления»
- 19.30 «Дознание да Винчи»
- 20.25 «Прогноз погоды»
- 20.30 «Спецрепортаж»

ОРТ

- 20.40 «Телемаркет»
- 20.50 «Телегазета», «Прогноз погоды»
- 20.55 «Радар-спорт»
- 21.30 Боевик «Битва дракона»
- 23.50 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
- 00.05 «Первые лица»
- 00.40 «Глобальные новости»
- 00.45 «Хит-парад на ТНТ»
- 01.10 Мелодрама «Финансистка»

Ариг Ус

- 08.00 «Сегодня»
- 08.40 Метеопрогноз
- 08.45 Тушите свет
- 08.55 Товар лицом
- 09.00 «Календарь работ от А. Кушнарева»
- 09.10 «Сегодня»
- 09.40 Спорт. Метеопрогноз
- 09.50 Т/с «Воспоминание Шерлока Холмса». «Умирающий детектив»
- 10.55 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
- 11.00 День за днем
- 11.45 Формула успеха
- 12.05 Комедия «Собачий парк»
- Перерыв до 17.00
- 17.00 Дорожный патруль
- 17.15 Юм. сериал «Третья планета от Солнца»
- 17.45 Победоносный голос верующего
- 18.15 Сериал «Я- супермодель: Карла Бруни»
- 19.20 Музыкальный подарок
- 19.45 Тушите свет
- 20.00 «Сегодня»
- 20.25 Метеопрогноз
- 20.30 Т/с «Шпионские игры» 13-я с. (заключ.)
- 21.35 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
- 21.40 «Календарь работ от А. Кушнарева»
- 21.50 Формула успеха
- 22.10 Т/с «Агент национальной безопасности»: «Цейтнот» 1-я с.
- 23.20 Товар лицом
- 23.25 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
- 00.00 Сегодня
- 00.30 Спорт. Метеопрогноз
- 00.40 Х/ф «Сердце дракона»

ОРТ

- 17.00 М/с «Битлджус»
- 17.30 М/с «Бэтмен»
- 18.00 Т/с «Удивительные странствия Геракла»
- 19.00 Полное Мамаду
- 19.30 Скрытая камера
- 20.00 Товарный ряд
- 20.20 Клип-презент
- 21.00 Т/с «Зачарованные»
- 22.00 Комедия на СТС
- 08.00 «СЕГОДНЯ»
- 08.45 «Криминал»
- 08.57 Погода
- 09.00 «СЕГОДНЯ»
- 09.15 «Впрок»
- 09.30 «Карданный вал»
- 09.40 «Криминал»
- 09.50 Сериал Боевик «СОЛДАТЫ УДАЧИ» (США)
- 11.00 «СЕГОДНЯ»
- 11.25 Сериал. Детектив «ПОВОРОТ КЛЮЧА»
- 12.25 «ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА»
- 13.00 «СЕГОДНЯ»
- 13.30 Наше кино. «СВОБОДНАЯ ОТ МУЖЧИН»
- 15.00 «СЕГОДНЯ»
- 15.30 «СТАРЫЙ ТЕЛЕВИЗОР»
- 16.40 «ВПРОК»
- 17.00 «СЕГОДНЯ»
- 17.30 ПОЛУНДРА
- 18.00 Мультфильмы «Котенок по имени Гав» 1-2 сер.
- 18.25 Программа для детей. «УЛИЦА СЕЗАМ»
- 18.55 Сериал. «ЕЕ ЗВАЛИ НИКИТА»
- 19.55 Сериал. «ИЛЛЮЗИЯ УБИЙСТВА». (США-Канада)
- 21.00 «СЕГОДНЯ»
- 21.25 Мир кино. Д. Вудс в боевике «ПОЕДИНОК В ДИГГСТАУНЕ» (США)
- 23.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» Оксаны Пушкиной
- 00.00 «СЕГОДНЯ»
- 00.35 «КРИМИНАЛ»
- 00.55 Наше кино. О. Познизова и А. Абдулов в фильме «ГРЕХ. ИСТОРИЯ СТРАСТИ»

ИНСТИТУТ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ИННОВАЦИЙ
(г. Москва)
(Некоммерческое высшее учебное заведение, лиц. № 16-002 от 09.09.1996 г.)

Представительство института объявляет набор студентов на заочное обучение по следующим специальностям:

- государственное и муниципальное управление (менеджер);
- юриспруденция;
- экономика: а) финансы и кредит; б) бухгалтер, аудит;
- психология.

Профессорско-преподавательский состав г. Москвы

ИНСТИТУТ ВЫДАЕТ ДИПЛОМ ГОСУДАРСТВЕННОГО ОБРАЗЦА

Срок обучения на базе средне-специального обр. - 4 года, н/высшего и высшего - 3 года.

ОБУЧЕНИЕ НА ПЛАТНОЙ ОСНОВЕ

НАШ АДРЕС: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Советская, 30, каб. 18.
Тел.: 21-36-44.

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-55-97 •

Суббота, 25

ОРТ

- 08.00 Новости
- 08.20 Сериал «Нежный яд»
- 09.20 Мультсеанс
- 09.45 Слово пастыря.
- 10.00 «Большая стирка: Моя первая любовь»
- 11.00 Библиомания
- 11.10 Смак
- 11.30 Смехопанорама Евгения Петросяна
- 12.05 В мире животных
- 12.45 Здоровье
- 13.25 Вкусные истории
- 13.35 «Слегким паром!»
- 14.05 Валерий Приемыхов в фильме «Холодное лето пятьдесят третьего...»
- 16.00 Новости (с сурдопереводом)
- 16.10 Т/с «Девушки с характером»
- 17.05 Дисней-клуб: «Все о Микки Маусе»
- 17.35 «Рядовые янтарных карьеров». Спецрепортаж
- 17.55 Футбол Суперкубок УЕФА. «Бавария» (Германия) - «Ливерпуль» (Англия).
- В перерыве:
- 18.50 Вечерние новости
- 19.35 Мисс Марпл в детективе Агаты Кристи «Карман, полный ржи»
- 22.00 Время
- 22.50 Похождения земского врача в комедии «Доктор Голливуд»
- 00.45 Футбол. Чемпионат России. «Спартак» (Москва) - «Динамо» (Москва)
- 02.30 Коллекция Первого канала. Джон Траволта в триллере Стивена Кинга «Кэрри»

ОРТ

- 08.45 «Диалоги о рыбалке».
- 09.10 «Тарзан. История приключений». Телесериал (США).
- 10.00 «Папа, мама, я - спортивная семья».
- 10.45 «Телепузики». Программа для детей.
- 11.10 «Золотой ключ».
- 11.30 «Где ты, мой конь?». Мультфильм.
- 11.40 Юрий Никулин и Леонид Куравлев в фильме «Приключения Травки». 1976г.
- 12.50 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!
- 13.40 «Сто к одному». Телеигра.
- 14.25 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
- 15.00 - Детское время. Мультфильмы
- 15.30 - Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 15.40 - Даша-Рабдан Батожабай
- 16.00 - Программа об отдыхе и туризме «Отдыхай».
- 16.10 - Рек-тайм - время Вашей рекламы!
- 16.20 - Гороскоп
- 16.25 - Примите поздравления
- 18.00 «Вечера в Политехническом». Даниил Гранин.
- 18.50 «И дольше века...». Документально-публицистическая программа Владимира Молчанова.
- 19.30 «Городок». Развлекательная программа.
- 20.00 МОЯ СЕМЬЯ.
- 20.55 «АНШЛАГ».
- 22.00 ВЕСТИ.
- 22.35 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Комедия «Агент в мини-юбке». 2000г.
- 00.00 Острозубый фильм «Акулы - 2» (США). 1990г.
- 01.50 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Элизабет Беркли, Кайл МакЛаклен и Джина Гершон в фильме «Шоу герлз» (США). 1995г.

Тивиком

- 09.00 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
- 09.20 «Телегазета»
- 09.30 «Из жизни женщины»
- 10.00 М/с «Приключения Рекса»
- 10.30 М/с «Сейлормун-супервоин»
- 11.30 Сериал «Гонки на выживание»
- 12.40 «Сегоднячко: лучшее за год»
- 13.30 «Мой зоологический словарь»
- 14.00 «Час Дискавери»
- 15.00 «Дознание да Винчи»
- 16.00 М/сериал «Боб и Маргарет»
- 16.30 «Скрытой камерой»
- 17.00 «Музыкальные поздравления»
- 18.00 «Антология юмора»
- 19.00 «Прогноз погоды»
- 19.05 «Телемаркет»
- 19.30 Сериал «Дознание Да Винчи»
- 20.30 Сериал «На краю Вселенной»
- 21.20 «Прогноз погоды», «Телегазета»
- 21.30 Боевик «Форс-мажор»
- 23.50 Эротический боевик «Муссон»
- 02.10 «Глобальные новости»

Ариг Ус

- 09.00 ТРК «Ариг Ус» представляет: «Календарь работ от А. Кушнарева»
- 09.10 «Сегодня»
- 09.40 Спорт. Метеопрогноз
- 09.50 «Третья планета от Солнца»
- 10.20 Т/с «Воспоминания Шерлока Холмса»: «Картонная коробка»
- 11.25 Товар лицом
- 11.30 Юм. сериал «Женаты... С детьми»
- 12.00 Дорожный патруль
- 12.15 Наше кино: «Шахтеры»
- 14.05 Тушите свет
- 14.15 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
- 14.20 Юм. сериал «Дежурная аптека IV»
- 14.55 Формула успеха
- 15.15 Т/с «Агент национальной безопасности»
- 16.25 «Я сама»: Прерванный полет
- 17.30 Жизнь в слове
- 18.00 Сериал «Я - супермодель: Карен Мюлдер»
- 19.05 Товар лицом
- 19.10 Музыкальный подарок
- 19.35 ТЦ «ТУМЭР МОРИН» предлагает
- 19.40 Наше кино: Комедия «Женатый

АвтоЦентр "ЖАССО"

ПРИНИМАЕТ ЗАЯВКИ НА ПОСТАВКУ МИКРОАВТОБУСОВ ИЗ ЮЖНОЙ КОРЕИ

ВЫГОДНЫЕ УСЛОВИЯ. ГАРАНТИЯ

Тел.: 34-72-58, 34-26-13

Лиц. Г.489886 ТР-Иот-27.06.2000г.

- холостяк»
- 21.20 Формула успеха
- 21.40 Календарь работ от А. Кушнарева
- 21.50 Док. фильм «Лицо кавказской национальности»
- 22.25 Т/с «Агент национальной безопасности»: «Цейтнот» 2-я с.
- 23.35 Дорожный патруль.
- 00.00 Сегодня
- 00.30 Спорт. Погода.
- 00.40 Кевин Спейси в боевике «Переговорщик»

ОРТ

- 09.00 М/ф «КВА-КВА-ГВАРДИЯ»
- 09.30 М/ф «Назад в будущее»
- 10.00 Товарный ряд
- 10.20 Музыка на СТС
- 10.30 «Улица Сезам»
- 11.00 «Чак Финн»
- 11.30 Кино на СТС
- 14.00 Кино на СТС
- 17.00 Мировой реслинг
- 17.50 Товарный ряд
- 18.00 Т/с «Клеопатра 2525»
- 18.30 Стильные штучки
- 19.00 Клип-презент
- 19.30 Шоу-бизнес
- 20.00 Т/с «Зена - королева воинов»
- 21.00 «Скрытая камера»
- 21.30 «Полное Мамаду»

- 22.00 Кино на СТС
- 00.30 Мистер Ужас представляет...
- 09.00 Мир приключений и фантастики. «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СУПЕРМЕНА»
- 10.05 Мультфильм
- 10.20 «ПОЛУНДРА». Семейная игра
- 11.00 «СЕГОДНЯ»
- 11.50 Криминал. «ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ»
- 12.25 «РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ»
- 13.00 «СЕГОДНЯ»
- 13.20 «КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС»
- 13.55 Наше кино. «СТАРШИЙ СЫН». 1,2 серии
- 16.40 Мультфильмы
- 17.00 «СЕГОДНЯ»
- 17.25 ДОГ - ШОУ «Я И МОЯ СОБАКА»
- 18.10 «ОДИН ДЕНЬ»
- 18.55 Т/с «ИЛЛЮЗИЯ УБИЙСТВА»
- 19.50 «НАМЕДНИ-91»
- 21.00 «СЕГОДНЯ»
- 21.25 Мир кино. «БЕЛЫЕ ПЕСКИ»
- 23.20 ПРОФЕССИЯ-РЕПОРТЕР
- 00.00 «СЕГОДНЯ»
- 00.45 Наше кино. Криминальная комедия «ТОНКАЯ ШТУЧКА»
- 02.30 Цвет ночи. П. Коллинз и Т. Конти в фильме «ШЕРЛИ ВАЛЕНТАЙН» (США)

Девушки, давайте встретимся, отметим 5-летие и год окончания БГУ у «Фонтана».

20.08.01 в 18 ч.

Оля.

Воскресенье, 26

ОРТ

- 08.00 Новости
08.10 Серил «Нежный яд»
09.10 Служу России!
09.40 Дисней-клуб: «Русалочка»
10.05 Мультсеанс
10.25 Комедийный серил «Ускоренная помощь»
11.00 Библиомания
11.10 «Непутевые заметки» с Дм. Крыловым
11.30 Пока все дома
12.05 Клуб путешественников
12.45 Утренняя почта
13.15 «Большая стирка: Чтобы изменить жизнь, я подделал документы»
14.15 Дневной киносеанс. Комедия «Баламут»
16.00 Новости (с сурдопереводам)
16.10 Серил «Девушки с характером». Заключительная серия
17.05 Дисней-клуб: «Черный плащ»
17.35 «Умницы и умники»
18.00 Живая природа. «Правда о волках»
19.00 Вечерние новости (с сурдопереводам)
19.20 «СУ-47 атакует будущее». Спецрепортаж
19.35 Петр Вельяминов и Игорь Кваша в остросюжетном фильме «Хищники»
21.15 Майкл Дуглас и Дени Де Вито в комедии «Война Роз»
23.30 Времена
00.50 Серил «Тысячелетие»
01.40 Линия кино. Боевик «Агирре, гнев божий»

ОРТ

- 08.35 Мелодрама «Перемены» (США)

- 10.05 «Папа, мама, я - спортивная семья»
10.50 РУССКОЕЛОТО
11.40 Всероссийская лотерея «ТВ БИНГО ШОУ»
12.20 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!
12.55 «АНШЛАГ»
13.50 «Городок». Развлекательная программа
14.25 «Большой вопрос». Телеигра
15.15 «И дольше века...». Документально-публицистическая программа Владимира Молчанова
16.00 ВЕСТИ
16.20 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ
17.20 «Вокруг света»
18.20 Сергей Лукьянов, Алексей Баталов и Борис Андреев в фильме «Большая семья». 1954 г.
20.05 Александр Балухев, Дмитрий Хартыян и Вера Глаголева в детективе «Марсейка, 12». Фильм 4-й. «Сын»
22.00 ВЕСТИ.
22.35 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Адриано Челентано и Кароль Буке в комедии «Бинго Бонго» (Италия). 1982 г
00.40 ПРЕМЬЕРА. ПРЕМИЯ «ОСКАР». Робин Уильямс и Джеф Бриджес в фильме Терри Гиллиама «Король-рыбак» (США). 1991 г.
03.15 ПОСЛЕДНИЙ СЕАНС. Жан Пуаре в детективе Клода Шаброля «Назойливый полицейский» (Франция)

Тивиком

- 09.00 «Прогноз погоды», «Телемаркет»
09.20 «Телегазета»
09.30 «Актуально-насуточно»
10.00 «ТелеБом»
10.30 М/с «Сейлормун - супервоин»
11.30 Сказка «Наполеон»
13.30 Серил «Все о собаках»
14.00 «Неизвестная планета»
14.30 «НХЛ. Короли и свита»
15.00 «Дознание да Винчи»

- 16.00 М/с «Боб и Маргарет»
16.30 «Скрытой камерой»
17.00 «Музыкальные поздравления»
17.30 «Мы и наш город»
18.00 Боевик «Служить и защищать»
20.10 «Телемаркет», «Телегазета»
20.30 «На краю Вселенной».
21.20 «VideoГид»
21.30 «Телекоктейль на троих»
22.00 «Жизнь без риска»
22.05 «Однажды вечером»
23.15 «Хит-парад на ГИТ - Итоги»
23.50 Ночной канал «Для тех, кому за полночь...»

Ариг Ус

- 09.00 «Сегодня»
09.30 Спорт. Метеопрогноз
09.40 Наше кино: А. Яковлева, М. Пуговкин в боевике «Взять живым»
11.25 Товар лицом
11.30 Страна чудес
12.55 Памяти Героя России летчика Тимура Апакидзе фильм «Форсаж»
13.45 Самые громкие преступления 20 века
14.20 Юм. серил «Дежурная аптека IV»
14.55 Товар лицом
15.00 Все в сад
15.25 Интернет-программа «Сеть»
15.55 Т/с «Агент национальной безопасности»
17.05 Дорожный патруль. Расследования
17.25 Благая весть
17.55 Шоу Бени Хилла
18.30 Скандалы
19.00 Музыкальный подарок
19.25 Фильм Тихомирова «Лицо кавказской национальности» 2-я ч.
20.00 Сегодня
20.25 «В нашу гавань заходили корабли»
21.15 Форум успеха
21.35 Т/с «Агент национальной безопасности». «Технология убийства»
22.45 ТК «Ариг Ус» представляет: «То, что надо!»

- 23.00 Трит Уильямс в боевике «Замена: Последний урок»

ОТВ

- 09.00 «Один в кубе»
09.30 «Отражение»
10.00 Товарный ряд
10.20 Музыка на СТС
10.30 Улица Сезам
11.00 «Чак Финн»
11.30 Кино на СТС
14.00 Кино на СТС
15.30 Кино на СТС
18.30 Шоу-бизнес
18.50 Товарный ряд
19.00 Клип-презент
19.30 «Осторожно, модерн-2»
20.00 «Первое свидание»
20.30 «Молодожены»
21.00 СВ-шоу
21.30 Комедийный квартет
22.00 Кино на СТС

НТВ

- 09.00 Мультфильм «ПРИКЛЮЧЕНИЯ БАРОНАМУНХГАУЗЕНА»
09.20 Наше кино. Детектив «ВОПРОКИ ВСЕМУ!»
10.35 МУЗЫКА НА КАНАЛЕ.

- 11.00 «СЕГОДНЯ»
11.40 Мир приключений и фантастики. «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СУПЕРМЕНА» (США)
12.40 Мультфильмы
13.00 «СЕГОДНЯ»
13.20 «ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД» Оксаны Пучкиной
13.55 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР.
14.15 Мир кино. К. Кэрредайн и Х. Кайтел в остросюжетном фильме Р.Скотта «ДУЭЛЯНТЫ» (Великобритания)
16.20 «КРИМИНАЛЬНАЯ РОССИЯ». «БЕРЕГИСЬ КОМПАЬОНА», 1-я серия
17.00 «СЕГОДНЯ»
17.25 «ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА»
18.05 «БОЛЬШИЕ РОДИТЕЛИ»
18.40 Серил «ИЛЛЮЗИЯ УБИЙСТВА»
19.40 Премьера НТВ. С. Кроуфорд и У. Болдуин в боевике «ЧЕСТНАЯ ИГРА» (США)
21.35 Премьера НТВ. Х. Грант и Д. Хакмен в детективе «КРАЙНИЕ МЕРЫ» (США)
24.00 «СЕГОДНЯ»
24.40 Мир кино. Д. Махоуни в боевике «ОГРАБЛЕНИЕ НА 10 МИЛЛИОНОВ» (США)

Промыленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод»

Дочернее закрытое акционерное общество Промыленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод» создана по решению совета директоров авиационного завода как базовое предприятие по изготовлению товаров неавиационного профиля и народного потребления.
С 13 июля 2000 г. компанией открыт магазин «Антей», занимающийся продажей и приемом заказов неавиационного профиля. За год работы компания получила золотую медаль и диплом «За широкий ассортимент продукции народного потребления» на международной ярмарке, где принимали участие более 100 предприятий из разных регионов Сибири, а также Монголии и Украины.
Сегодня магазин выполняет четыре функции: розничная торговля, оптовый центр по реализации продукции авиационного завода, выставочный зал товаров неавиационного профиля, маркетинговое исследование рынка. Общая площадь магазина составляет 180 квадратных метров.
Преимуществом «Антея» является его выставочный зал товаров неавиационного профиля. В зале размещены крупногабаритные товары, гребно-моторные лодки, гидравлические телеги, теннисные столы, сани к вездеходу «Буран», сверлильные станки, кормодробилка, сенокосилка и конные грабли, гаражные печи и т.д. Магазин ориентируется на товары качественных российских производителей, постоянно расширяя ассортимент отечественной продукции. Это хозяйственные товары, продукция спортивного и туристического направления, широкий ассортимент товаров для сельских жителей. Особое внимание посетители обращают на спецодежду и обувь, которые являются самыми привлекательными в республике и по качеству, и по цене. Кроме того, предприятие предлагает услуги по расточке шеек коренных подшипников, блоков автомобилей КАМАЗ, КРАЗ, МАЗ, ремонту узлов и агрегатов бульдозерной техники и т.д.
Большая часть товаров, продаваемых в магазине, производится на Улан-Удэнском авиационном заводе, который за годы своей работы зарекомендовал себя как производитель высококачественной продукции. Ассортимент продукции магазина «Антей» постоянно пополняется за счет новых товаров ОАО «ЛВРЗ», ОАО «Эмальпосуда», ООО «Электромашина».
Рынки сбыта продукции не ограничиваются нашей республикой, а выходят далеко за ее пределы - Иркутск, Чита, Новосибирская область, Красноярский и Хабаровский край). Аналогичного магазина по ассортименту продукции в городе нет.
Здесь, вас всегда встретит приветливый персонал, который поможет сделать правильный выбор даже самому разборчивому покупателю.
Надеюсь, что вы найдете время и посетите магазин «Антей», который находится по адресу: г. Улан-Удэ, ул. Заиграевская, 3, тел.: 25-30-71.

ОАО «СУДОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ЗАВОД»
ПРЕДЛАГАЕТ:
Номенклатура сельхозмашин, агрегатов, запасных частей к ним
1 СЕНОКОСИЛКА
11 Башмак сенокосилки КНГ-2.1
12 Прижим ножа КН-107, КС-2.1
13 Рычаг подъема полотна К-2017
14 Пластина противорезающая КС-2, 1/00-02
15 Сегмент ножа без насечки
16 Эксцентрик ВКН-310 КС-2.1
17 Головка/корпус подшипника/КНБ 255А
18 Головка/корпус подшипника/КНВ 022 ИА
19 Головка КНБ-310 КС-2.1
20 Подшипник левая КП-5401
21 Шатун КДП-34А
112 Шестерня Z=42, м=4 КРН-2, 103 611 А
113 Шестерня Z=49, м=4 КРН-2, 103 607А
114 Шестерня Z=42, м=4 КРН-2, 103 608А
115 Вал к ротационной косилке КРН-2, 103 604Б
116 Вал к ротационной косилке КРН-2, 103 603А
117 Шестерня коническая Z=20, м=5 КРН-2, 103 606
118 Шестерня коническая Z=28, м=5 КРН-2.1
119 Ось к ротационной косилке КРН-2.1
120 Нож к ротационной косилке
2 ГРАБЛИ
2.1 Зубодержательная пластина
2.2 Граблина ГВР-6
2.3 Зуб грабельный ГПП-6
2.4 Втулка ГВК 006
2.5 Палец наружный ГВК 627
2.6 Палец внутренний ГВК 603
2.7 Каркас пальцевого кодека
3 ЗЕРНОУБОРОЧНЫЕ КОМБАЙНЫ «ЕНИСЕЙ -1200»
3.1 Вал к КПП «Енисей -1200»
3.2 Фланец к валу КПП
3.3 Втулка к валу КПП
3.4 Комплект вала КПП
3.5 Диск ариатора жатки
3.6 Шкив моторный
3.7 Кожух вентилятора
3.8 Лопасть вентилятора (комплект 5 шт.)
3.9 Прижим ножа КП-2027
3.10 Пластина противорезающая
3.11 Сегмент ножа с насечкой
3.12 Вал КИС 0216
3.13 Шестерня Z=30, м=3.5
3.14 Шестерня Z=17, м=4.25
3.15 Шестерня Z=32, м=4
4 СЕЯЛКИ
4.1 Колесо зубчатое СУЛ-102Б, Z=30, м=5, к СЗП-3.6
4.2 Колесо зубчатое СУЛ-Ю3Б, Z=36, м=5, к СЗП-3.6
4.3 Колесо зубчатое СУЛ-109А, Z=26, м=5, к СЗП-3.6
4.4 Колесо зубчатое СЗГ006А, Z=25, м=6, к СЗП-3.6
4.5 Колесо зубчатое СЗГ00119, Z=30, м=6, к СЗП-3.6
4.6 Колесо зубчатое СЗГ00121, Z=17, м=6, к СЗП-3.6
4.7 Втулка СЗГ00118, к СЗП-3.6
4.8 Втулка из карболона
5 ТРАКТОРА ТИПА «БЕЛАРУСЬ» ДТ-75, Т-150, К-701
5.1 Шестерня Z=21, м=4, КПП Т-25
5.2 Шестерня Z=34, м=4, КПП ДТ-25
5.3 Шестерня Z=21, КПП Т-20
5.4 Вал муфты сцепления на трактор ДТ-75
6 АГРЕГАТЫ
6.1 Культиватор КПЗ-3.8
6.2 Каток выравниватель КВ-4
6.3 Грабли конные поперечные КГ-1
6.4 Садовый культиватор
7 ЗАПЧАСТИ К АГРЕГАТАМ
7.1 Нож пластореаза СТЗ-4
7.2 Нож пластореаза СТЗ-6
7.3 Реставрация лоп сошника
7.4 Болт лемешной с гайкой М-12 дл. 50
7.5 Болт М-12 дл. 60
7.6 Палец колхозова
7.7 Подшипниковый узел на КВ-4 п.1 3-1
7.8 Сварочные работы по ремонту звездочек
7.9 Реставрация натяжных роликов
8 ТОВАРЫ НАРОДНОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ
8.1 Печь банная
8.2 Кровать детская
8.3 Стол столовый
8.4 Нобл
8.5 Табурет
8.6 Контейнер для мусора
8.7 Урна «Пингвин»
9 ЛИТЬЕ
9.1 1 т цветное литье (патух)
9.2 1 т чугунное литье
9.3 1 т цветное литье
9.4 1 т стальное литье

ОАО «УЛАН-УДЭНСКИЙ СУДОСТРОИТЕЛЬНЫЙ ЗАВОД»
ПРЕДЛАГАЕТ:
шатся вдоль стебля, что не дает им в дальнейшем прорасти. На глубине 3-4 см создается уплотненный влаго-сберегающий слой, что обеспечивает при дальнейшем посеве стабильную глубину заделки семян (что исключает «выгон»).
Применение культиватора КПЭ-3,8 М с КВ-4 позволяет отказаться от дискования и боронования полей. По данным ОПКТБ Сиб ИМЭ (г. Новосибирск) в Западной Сибири от этих операций отказались. Очистка поля от сорняков по данным опытной эксплуатации в Бурятии достигает 95-98%.
Эффективность применения КПЭ-3,8 М с КВ-4 повышает урожайность полей на 2-4 ц с гектара (данные по пшенице).
Характеристика:
Ширина захвата - 4 м.
Глубина обработки - 80-150 мм.
Рабочая скорость - 6-10 км/ч.
Производительность до 3 га в час.
Применение культиватора КПЭ-3,8 с КВ-4, учитывая высокую эффективность при вычесывании сорняков, выравнивании поверхности поля, отказ от дискования и боронования, снижает затраты в 2-3 раза по сравнению с существующими технологиями.
Цены договорные.
670000, Россия, Бурятия, г. Улан-Удэ, ул. Корабельная, 32.
Контактные телефоны: (3012) 21-33-55, служба маркетинга и сбыта; (3012) 21-96-62, факс.

Промыленно-финансовая компания «Улан-Удэнский авиационный завод» предлагает:
Сельскохозяйственную технику и запасные части:
* Сенокосилка универсальная КСФ-2.1 17985.00 руб.
* Насосный агрегат НКМ-0.8 12163.55 руб.
* Подкосилка к сенокосилке 368.30 руб.
* Сетка ножа к сенокосилке 126.57 руб.
* Пружина (палец) ворошилки 10.00 руб.
* Пальцевый брус 799.73 руб.
* Корпус пальца эксцентрика с крышкой 285.01 руб.
* Шатун 308.95 руб.
* Доска полевая 50.04 руб.
* Палец 126.59 руб.
Садово-огородный инвентарь:
* Телка 36.96 руб.
* Косоотбивалка ручная 125.69 руб.
Снегозащиты:
* Снегопир каток, режущий, рыбачий 327.60 руб.
* Костюм полевой (камуфляжный) 298.80 руб.
* Костюм противоинфекционный 388.00 руб.
* Костюм летний детский 238.00 руб.
* Брюки летние детские 458.00 руб.
* Подушкобашмак 380.00 руб.
* Ветрошка (штормовка) 208.80 руб.
* Ботинки с высокими берцами 608.00 руб.
* Пиджак нейлоновый, бейсболка от 28.00 руб.
* Футболка белая, черная, камуфляж от 88.80 руб.
* Футболка женские «Сибирь» 274.35 руб.
* Футболка женские «Сибирь» от 42.80 руб.
* Футболка женские «Сибирь» от 7.75 руб.
* Футболка женские «Сибирь» от 78.18 руб.
* Каска «Строитель» 47.65 руб.
* Маска токарная 75.25 руб.
* Очки газосварочные 58.00 руб.
* Респиратор «Лесосток» РИП-67 4.21 руб.
* Котелок термостойкий 739.47 руб.
* Палка страховочная, предохранительная 479.08 руб.
Лопаты:
* Лопата лопата «Гришка» (капалоп) 19.02.00 руб.
* Лопата лопата «Сибирь» (стеклопластиковая) 16.36.60 руб.
* Лопата лопата «Гришка-картон» (стеклопластиковая) 12874.68 руб.
А также:
* Крышки металлические для консервов 60.85 руб.
* Палец лопаты лопаты «Сибирь» ВА3 2121 418.00 руб.
* Крыло ВАУ 394.15 руб.
* Дверь в сборе ирракая, лопата ВА3 2109, 2105 888.00 руб.
* Умывальник настенный
* Стреловая машина «Белка-10 М» и запасные части к ней
* Иллюминация (крышки, рукоятки и т.д.)
* Инструмент слесарный, режущий (метчики, плашки, резцы)
* Станки настольные сверлильные, абразивные
* Домкрат винтовой (7, 10 (за 1 кг)) 107.10 руб.
* Ножи и инструменты складные (с хвостом, оформленные)
* Полиамидные тросы, шнурки, нити, тесьма и т.д.
* Оптический телескоп 4 мм, 6 мм, размер 1500х1700 мм.
Магазин «АНТЕЙ», ул. Заиграевская, 3. Тел.: 25-30-71, 25-30-60, пос. Авиазавода (рядом со зданием администрации поселка).

Армийн албанһаа ерэнэн бэшэг

СЭРЭГШЫН ТАНГАРИГ

ерэжэ, шамайе абаагүй хаань халааш даа. Тэндэ хэды нуухаяа бү мэдэе. Урагшатай зариман удангүй ябашаха, зарим барһадууд 15-20 хоногто зүдэрхэ баатай болодог. Намайе тагнуулашдай сэрэгэй «наймаашан» абаад ябаа хэн.

Тэрэл хубаарилгын газарта үри хүүгэдтээ уулзахаая гэртэжин, аха, дүүнэр, нүхэд ерэхэ. Түмэр хашаанай хоёр тээхээ шахасалдан, түлхисэлдэн, түрэл нуураа бэдэрэн, бэе бээе ооголон гүйлдэхэ. Бэлшээринээ ерэнэн хонидой хурьгаая бэдэрхэн мэтэ ушар тохеолдодог.

Иигээд лэ хүүүүд бишыхан хурьгад мэтэ «мааралданаар» эрэхүнэй харгыда ороно хаяюм.

Чагыдаа ерэхэ, байра байдалтаяа, сержантнарай танилсабади. Манай сержантнар мандал адли хоёр гартай, хоёр хүлтэй хүүүүд хэн. Теэд юугээрээб даа ондоохонууд лэ байха. Сэб сэхэнүүд, яб байса хубсалхан ёһотой сэрэгшэд. «Би иимэ болобол, хайн лэ байгаа», - гэжэ зосоогоо ханаа бэлэйб. Эдэ хүүүүд түрүүшын хахад жэл соо ахайнар мэтэ мание хараад ябаа. Албанай түрүүшын алхамуудые, дабаануудые гатаалсаа.

Шэнэ байха гэрэймнай (казарма) уга гэшнэ, хоёр ханаар хоёр дажбар шэрэнүүд, шэрээгэй хажууда ниуор гараа угаадаг зэбсэгүүдээ хадагалха, ном дэбтэрээ хэхэ хайрсагууд. Энэинээ гадна бээе хоригдог газар, номой сан, буу хадагалдаг байра бии.

Хамагай түрүүн мание унтарияа заажа хургаа хэн. Армида хуу юумэн сэхэ, ябсагар

байха ёһотой гэлсэдэг. Ороёо заахадаа, хүнжэл дээрэхи зурлаанууд нэгэ нягта байха ёһотой. Утагэгшын уялаануудые татаад, оронойнгоо хушалта сэхэлэгшэ хэмди. Һүүдээрнэ хоёр тэбхэр модо барижа, углуунуудыень сэхэлхэш. Ниуурай аршуул, подушханууд булта аб адляар табяатай байха ёһотой. Гэртээ шэнги хараһан газартаа хубсаһаяа хаяжархидаг зангаа мартаха болобо. Хубсаһаяа эбхээд, унтарияа хуряагаад, зогсодог газарта ерээд, «унтагты!» гэхыень хүлээхэш. Дарганар: «7 секунда соо унтарияда ороод байха ёһотойт, сагайаба», - гэмсээрнэ, хиндэн, унтари руугаа гүйхэш. Хадын ямаанһаа түргөөр орондоо хүрэхэ орохош. (Би хоёрдохи дэбхартань унтадаг хэм). Арай гэжэ хэбтэхэдш, зарим зон үшөөл хэбтээгүй байха. Тиихэднэ дарга: «Үрдээгүйт, һөөргөө бодогты», - гэхэ. Дахин, дахин гүйхэш, үгтэнэн саг соо үрдидэг болотороо. Үрдибэл эхэ хайн, теэд энээгээр дүүрэдэггүй. Орондоо ороод, нэгэ хэды саг соо хүдэлэнгүй хэбтэхэ ёһотойш. Дарга ингэжэ хэлэхэ: «Нэгэнэйтнай шэрэйн гурба дахин хахинабал, һөөргөө бодохот». Байра соо абяа шэмээгүй болошодог, харин зарим муугаар хэбтэнэн хүүүүдэй хүдэлхэднэ, халаа. Хэбтэнэнэй һүүлдэ: «Баруун тээшээ хараад хэбтэгты. Юуб гэхэдэ, хүн хажуу тала дээрээ хэбтэхэдэ хурхирдаггүй», - гэхэ.

Эгээл һүүлдэ сержантнар ингэдэг.

-Зай, үдэр үнгэрөө.
-Болоол даа!
-Үглөөдэр баһа үдэр эхилхэ.
-Хамаагүй эхилэг лэ даа.
-Һайхан нойрсогты.
-Һайхан нойрсогты.

Эдэ үгэнүүдэй һүүлдэ бүхөөр унташахаш. Ехээр эсэдэг байгаа ёһотойбди.

Нэгэ хэдэн үдэрэй үнгэрөөд байхада, захаяа хадажа хураабди. Өөрынгөө хубсаһанай погонуудые, шагтануудые, шевронуудые өөһэдөө хадаа хэмди. Нилээн лэ ехээр гараймнай хурганууд зүүгээр хадхуулагдаа гээшэ. Эндэ миин муугаар юумэ хэхын аргагүй. Сержантнар ходо адаглажа, хаража байдаг. Оёһон погонуудаймнай хоорондо шиирын модон орохо ёһогүй хэн, муу хадагданан погонуудые, шагтанууды тэдэ таһалдаг. Хүлэйнгөө ороолто муугаар орообол, одоол ехээр тулхаш, удаахан алхалһанай һүүлдэ хүлүүдшын хоолошоо. Хожомын зүбөөр ороохо гэжэ оролдохош.

Түрүүшын нара соо бидэ тангариглаха үдэртөө бэлдээбди. Хүн бүхэн сэрэгшын нэрэдэ хүртэхын тула Эхэ орондоо тангариглаха ёһотой. Эгээл түрүүн мание алхалжа хургаа. Урдань гоёр алхалжа ехэше хүндэ бэшэ гэжэ ханагша хэм. Харин үнэн дээрээ энэмнай эхэл хатуухан ажал байба. Бээе сэхэ сэхээр баряад, хүлүүдээ нугылгангүй, толгойгоо дээшнэ үргөөд, алхалжа хуртарнай, ехэхэн лэ саг үнгэрөө. Үдэр бүри алхалалгын хэшээлнүүд болодог байгаа. Һайсахан

сержантнарай энээдэн болодог хэмди. Зарим хатуушуул баруун зүүн талануудаа ойлгодоггүй. Нүгөө заримашуул алхалжа шадахагүй, тэдэ барһануудай түлөө нилээн зүдэрэгшэ бэлэйбди. Алдуу хэһэнэймнай түлөө сержантнар хүльемнай дээшнэ үргүүлээд байлаха. Тохорюун шэнги нэгэ хүлдээрээ зогсохош. Армида дарганар ингэжэ хэлэдэг: «Шадахагүй һааш, хургахабди, хураха дурагүй һааш, зарахабди». Сержантнар маанадтай тулалдаа, тулалдаа, гоёр алхалуулжа хургаал хэн. Тиигээр тангариглаха саг ерэхэ, хубсаһаяа хайса сээрлээд, тангаригаа сээжэлдээд, һайндэрөө хүлээн, унтахаяа хэбтээ бэлэйбди. Би тэрэ һүни унтаггүй хонооб. Толгойдоо элдэбшын ханал бодолууд ороод унтуулаһгүй. Армида ерээд, би ехэ ондоо болобо гэжэ бээе сэгнээ хэм. Эндэ ехэ харюусалгатай болонош, сага сэгнэжэ хуранаш. Түрүүндэ би хамаагүй үдэрөө дүүрэн унтагша хэм, харин эндэ эртэ бодожо хурааб. Гэрээ, гэртэхинээ, нүхэдөө ондоогоор хаража эхилнэш. Ямаршые ухаа муутай хүн ябагша хэмбиб гэжэ ханагдаа бэлэй.

Тангариглаха үдэртэ бидэ гоёнууд буу баринхайнууд зогсоо хэмди. Хүн бүхэнэй нэрэ, обог хэлэхэднэ, бидэ урагшаа гараад, тангариглаад, гараа табяа бэлэйбди. Тэрэ үдэрһөө Росси гүрэнэй сэрэгшэдэй тоодо орожо, эрэлхэг зоригтойгоор шотаг ороноо хамгаалха - миний уялга болоо хэн.

Юрын буряад сэрэгшэн.

ЗАПИСКИ МЕЧТАТЕЛЯ

И еще я бы постелее авигал молодых на более высокие должности. Доверила бы тому же лейтенанту Степкину командовать батальоном. Конечно, знаний и опыта у него для этого пока маловато, но зато сколько желания!...

Если бы я был командиром полка, я бы без раздумий выдал дочь замуж за блестящего офицера своей части лейтенанта Степкина и в качестве приданого подарил бы им свои «Жигули». И по выходным приглашал бы их в гости, к самовару, и говорил бы зятю, что он талантлив, что обязательно поступит в академию и окончит ее с отличием, что возглавит потом полк, бригаду, войска...

Если бы я был командиром полка, то уж, по крайней мере, не талдычил бы постоянно, что Степкин лентяй, что даже на совещаниях, как

сейчас, к примеру, спит... Я и не сплю вовсе, я просто рассуждаю: вот если бы я был командиром... Лейтенант СТЕПКИН.

«Умом ты можешь не банстать, но сапогом блестять обязан!»

«Плох тот сапог, который не мечтает стать «Алмазом»».

Приходит солдат в санчасть. - Ты на гражданке ко мне с такой ерундой не пошел бы. - ворчит доктор. - Конечно, я бы вас на дом вызвал.

Заяя на конюшню, проверяющий заметил, что аневальный спит. Зная, что солдат этот третий и никогда не признается в промашке, потихоньку снял бамжиний хомут и с возгласом: «Спишь, сукин сын!», - надел его на шею аневального. Но тот вскопичи и выптама в ответ: - Никак нет! Хомут чинно.

Проверяющий интересуется у комбата:

- Почему вы отдаёте предпочтение женатым солдатам?

- Так ведь эти привыкам выполнять приказы, даже когда они им не по нутру.

Из письма домой: И вообще, дорогая, пища здесь - настоящая отрава. Поэтому, наверно, и дают её по чуть-чуть.

- Товарищ старшина, а расстегав - это мясо или рыба?

- Да вы что?! Самая обычная команда.

Молодой солдат получил письмо из дома, раскрыл конверт, и оттуда выпал чистый листок.

- Да поспорил с подружкой перед самым призывом. С той поры и не разговариваем. - объяснил он удивленным сослуживцам.

ЭЖЫНГЭЭ ДУУНУУДЫЕ ДУРДАН

Набшаһан сээсэгээр бүрхөөгдэһэн Нарихан тохой нютагууднай, Наһатай бидэнээ хүмүүжүүлһэн Наһанай соёлой хургуули.

Үнгын сээсэгээр бүрхөөгдэһэн Үргэн тохой нютагууднай, Үетэн бидэнээ хүмүүжүүлһэн Үндэһэн соёлой хургуули.

Бадмахан сээсэгээр бүрхөөгдэһэн Баян тохой нютагууднай, Багаһаа бидэниие хүмүүжүүлһэн Баянхан дүршэлтэй багшанарнай.

Эмээлэйм дүрбэн шэгшэгтэ Элдэбын хүлһэн мэлмэрнэ. Энээхэн зандаханаа ябатарни, Эрьсэд ерэдэг юртэмсэ.

Тохомойн дүрбэн шэгшэгтэ Тохон хүлһэн мэлмэрнэ. Тон лэ зандаханаа ябатарни, Тойроод ерэдэг юртэмсэ.

Хинган голой гургалдай Хилгаһангаа эндүүтэй. Хинажа, жаргажа хуутарнай, Хилэнсэг гээшэ эндүүтэй.

Нарин голой гургалдай Набшаһангаа эндүүтэй. Наряжа, һайхан хуутарнай, Наһан гээшэ эндүүтэй.

Баян голой гургалдай Бургаһангаа эндүүтэй. Баяртай һайхан хуутарнай, Баршад гээшэ эндүүтэй.

Цыбен-Доржо РЫГДЫНОВ. Урда-Ага хуурин.

Би Цыбен-Доржо Рыгдынов «Буряад сонин»-д эдэбхитэй уншагшаб. Танай сонинной хуудануудта хэды дургаалтай, заабаритай, һонин-һонин элэгшүүд ябадаг гээшэб. Газетын элэгшүүд дор дохин, амар жаргалтай, һайн һайхан ябахыень хүсэнэб. Миний аба Обоото-Гашуун нютаг элэгшүүд, обхон харгана угай Цэдэнэй нютаг. 1938 оной хамалган хашалганда нютажа, ошоһоор үгы юм. Эжымни угай Мандаргашын Аюрзанын элэгшүүд үбшэлжэ, мүноо бээ муутай хүм. Эжыгээ дахажа, үндыһэн хойноо хэһэн элэгшүүд маргадагүй һаа гэжэ ханагшаб. Мэдээтэй болоһонһоо хойшо сар тэргэ нүгэлэн эжыгээ тон һайнаар ханадагби. Дуулаадаг дуунуудынь сэдхэлэйм элэгшүүдэ дууданаар. Тиигэжэ нэгэ дуунуудыень танай сонинной нюурта дуураа дуран хүрэнэ.

Если бы я был командиром полка, я бы обязательно позаботился о том, чтобы молодые офицеры получили жилье. К примеру, лейтенант Степкин. Дал бы ему двухкомнатную квартиру в центре города.

Товар подлежит сертификации. Цены на 16 августа.

Дарима ЭРДЫНИЕВА
Дугар ДЫЛГЫРОВ

ХИНГАН УУЛАЫН БҮРГЭД

(Хоёрдох бүлэгнөө хэлэ)

... Мэдэгэй эсэгэ Дабаагай Ринчин Будын Гармын хойнохоо дахаад, мэнэ гэнээр хилэ гаража шадабагүй. Тэрэнэй отог айлууд нобшо ноохойн, табан хушуун бодо мал дан олон байшоо. Ринчин зайһан тэдэнэ бүлэг бүлэгээр хүни бүхэндэ бодхоожо гаргаха баатай болобо. Тэрэнэй үүлээр өөрөө гэр бүлэтээ гараха түсэбтэй байгаа. Дабаагай Ринчингэн арайл гэжэ нотогһаа хобхоржо бодобод.

Гурбан хоног үдэр хүнигүи Монголой тала эсхэжэ эсэ- шэнэн Ринчинэй отогойхид улаантанда хүсэгдэхэ баатай болобод. Тиыхэдээ Ринчин зайһан Мэдэг басагайа дуудаад, иигэжэ хэлэбэ:

- Мэдэг, басагамни шимнайл бээ абаржа үрдихэ болоош. Бари энэ зөөри! Ойрын сагта шамда хүрэхэ! Тэрелжэ шадаа наа, шамайгаа хүсэхэб! Угы наа... Яахаб... Яба түргэн эндэһэ! Юуншые болог, эсэгэе хүлисөөрэй! Шамдаа бэшэ юугээршые туһалжа шадахагүйб! Үржэнээ оложо үзөөрэй! Тэрэшни шамайгаа хаяхагүй!

Мэдэг эхэ, эсэгэтээ халуунаар тэбэрилдээд, хүниин харанхы руу үгы болошоо хэн.

Үр хираанаар улаан сэрэгшэд бодхуулаһан Дабаагай Ринчинэй отогойхидые хүсэжэ, нотаг тээшнэ хөөргэнэ намнаба. Эсэһэн тулиһан отогойхидын гээгдэжэ хосорнод. Үлэһэн зариманин, тэрэ тоодо Дабаагай Ринчингэн Сүүгэл дасанай хүрэн соо хаалгада. Тэрэ гэнэһээ хойшо Дабаагай Ринчинэй нураг суу хаанашые дууддагүй.

Харин Мэдэг басаганин улаантанһаа зугадажа үрдэе хэн. Зүгөөр хэдэн хоног тэнэжэ, төөрижэ хал эсэһэн Мэдэгые Монголой талын арбаад тээрмэшд хүсэбэ. Мэдэг үшөөл тэдэнһээ тэрелхэ ханаатай хүлэ халаһан болошоһон мориёо хайра гамгүй нэһэнэ. Теэд тэрэн урагшаа газар хорооногүй.

Буугай номоной шэхэнэй хажууханаар хийганажа эхилхэдэн, Мэдэг тогтохо баатай болобо. Удангүй шаг шууяа табиһан дээрмэшэд Мэдэгые тойрошобод. Тэдэнэр шуухиралдаһан моридойнгоо амые татан шангаар хөөрлэдэнэ, энээлдэнэ.

- Яагаа сэбэр басаган гэшэб!
- За, сэбэрээрнэ яахашниб, хамга абаха бэшэш!

- Энэ талын дунда ямар амитан мание хорихо хэм. Сэбэрхэн лэ хадань булта ээлжэлээд лэ, саашаа гүйлгэе!
- Тиигэе! - гэдэжэ байгаа, шаг шууяа табилданад. Моридхоо хүрээжэ буунад. Мэдэгые эмээлхөн хобхо татан газарта унагаагаад,

нэгэниин тэрлигэйн хормой шууна. Нүгөөдэнэ тобшын тайлахаа оролдоно. Тэмсэхэ шадалгүй Мэдэг хашхарба:

- Хүбүүд, байзагы! Би ушаргүй баян басаганби!

- Баяншни хаанааб? Сээжэдээ гү, али алынгаа хоорондо гү? - гэдэжэ тэдэн наада барин энээлдэнэ.

- Угы, үгы! Ганзагадам туламтай алтан байха, хубаажэ абатгы! - гэбэ Мэдэг.

Хүбүүд Мэдэгые тоохо болбод, морин тээшнэ гүйлдэбэ. Тон шуран бэрхэниин тэрэ туламтай алта зөөриинэ ябууд шүүрэн абаад, түрүүлэн гүйлгэшэбэ. Бэшэниин хойноһон табиуулаба.

Харин Мэдэг газар тэбэрин шуухирса бархиршоо хэн.

Маньчжоу-Го гүрэнэй бүрин эрхэтэ болоһон Үржэн Гармаев хүбэлгэн ухаатай, сэрэгэй хургуулин эрдэм шудалһан офицер нэрэ зэргэтэй байһан тула Манжуур албанда татагдаба. Теэд 1932 ондо Маньчжоу-Го гүрэнэе япон императорска сэрэг булимтаран абаба. Манжуурай сэрэг япон командованин мэдэлдэ оробо. Тиыхэдэн полковник Үржэн Гармаев харуулай сэрэгэй начальнигаар томилогдоо. Иигэжэ япон сэрэгтэ алба хэхэ баатай болобо.

Сэрэгэйнгээ албанда онсо шалгарһанайнгаа түлөө 1934 оной апрель һарада генералмайорой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Харин Халхын голой дайнда даалгагдаһан сэрэгэйнгээ эхэ амжалтануудые туйлахада, генерал-лейтенант болоо. 1939 ондо генерал Ү.Гармаев Номуун хаанай (Халхын голой) дайнда Хианган хойто Можын нэргылэн хамгаалха сэрэгые командалха захиралта японой генерална штабһаа абаба. Энэн Үржэн Гармаевай япон сэрэгэй дээдэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ удаадахи шатань болоо хэн.

Зүгөөр аяар 1932 онһоо хойшо япон тагнуулай нюуса адуулгада ороод ябаһанаа үшөө мэдээгүй ябаа.

Урагшаа ханаатай, шударган бэрхэ, япон сэрэгэй дээдын зиндаатай буряад угай хүбүүн япон тагнуулашадэй нэжэгтэ оронгүй яахаб даа.

Энэ үедэ, ехэ аюулай Үржэн Гармаевай толгой дээрэ бөөгнэржэ байха үедэ, япон генерал Үржэн Гармаев Хайлар хотын гудамжаар яаралгүйхэн гэшхэлэн ябана. Хүшэр хүндэ албанайнгаа үдэр дүүргээд, амархаяа гэр тээшэ алхалжа ябаһан генералые үйлсын наймаашад, дохоо нэхэлэн хүнүүд тэрэниие гайхан харанад. Сэрэгэй иимэ томо ноён-сагдаад харуулашадгүйгөөр үйлсөөр миин зайжа ябадаггүй ха юм даа. Зарим нэгэн гуйраншад айгаад, харбайһан

гараа хөөргэнэ мэгдээд татанад. Хулгайшад нэмээхэнээр тэрелнэд. Бусад зон тэрэнэд харгы гарган бутарнад. Иимэ томо ноён миин зайжа ябаагүй ёһотой - гэжэ булта мэдэнэ ха юм. Хэниемнайб даа бариха, хааха, хэхэхэ - гэжэ ябаа ёһотой - гэжэ таамагланад. Теэд энэ генералые үйлсын үймөөшэдогто һонирхуулагүй. Тэрэнэй толгойе гансахан лэ бодол зобооно.

Үржэн Гармаев ганса инаг хайрата Мэдэгэ бэдэрнэ ха юм. Ямар нэгэн ябууд халхинда туулгажа, Мэдэгыншые эдэнэй дунда зогсоо аалам?

Найман зүгэй нэбшээ халхинда туулгажа, Мэдэгһээшые болохо баяншые, үгытэйшые хүнүүд иишэ ерэнэ ха юм. Мэдэг тэдэнэй тоодо орожо болоо аалам. Теэд энэ ехэ хүлгөөн соо Мэдэгтэ адли эхэнэршые харагданагүй. Үржэн Мэдэгэ мянган зоной дундаһаа таниха хэн. Үржэн Гармаев энэшые удаа инаг нүхэрөө олоогүйдөө урмаа таһаран, энэ түмэн зон сооһоо түргэн гараха ханаатай ябадалаа түргэдхэбэ. Тиигэжэ ябатарн гэнгэ туранхай, шүрдэгэршые наа, залуухан гар нодондэнэ торосолдошобо. Үржэн Гармаев эжэлүүдгүй толгойгоо үргэхэдөө, Мэдэгтээс уулзашаба. Мэдэгэй бэлтгэрхэн харахан нодэд уһагажа үрдишэнхэй, гайхаһан, баярлаһанай тэмдэг үзүүлэн ялатажа байба.

Үржэн арбагар томо гарнуудаараа Мэдэгые хам тэбэрин, сээжэдээ бүхөөр тэбэрибэ. Иигэжэ хари газарта уулзашаһан инаг хоёр зүрхэд ойро зуура дуугай зогсонод. Теэд юуншые тухай хөөрлэдэхэб даа. Уһатаһан нодэдын, уярһан зүрхэнүүдын, гуниг гансаардалгаһаа гэншэнэн толгойхонуудын уяржа, хөөрлэдэжэ байна ха юм. Үдын халуунда ангаһан мал шэнги бэе бэсшгээ ульһа шэмээр ундалжа байһад гэшэ. Хүн зон хаха бутаран хоёр тээгүүрнэ гараад, хайшаашыеб холын зам барин ошоно, урдан ёһотой даа...

Үржэн Гармаев Мэдэгэ баян хайхан байдалтай байрадаа асарба.

Тэрэ сагай Манжын гүрэнэй политическэ байдал хайн мэдэхэ генерал Гармаев Мэдэгэ гурба хонуулаад, Шэнэхэн нотаг ябуулаа хэн.

- Бишни хутагын эри дээгүүр ябажа байһан хүн гэшэб. Мүнөө амиды, үглөө үгышые болохоёо мэдэнгүйб. Шимнил бээ гамнажа ябаарай. Энэ дэлхэйдэ мүнделхэ үри хүүгэдэй бурхан, бунай үршөөлөөр үргөөрэй! - гэжэ хэлээд, Мэдэгэй булсагархан хасар дулааханаар таалаад, хахасаа хэн.

Мэдэг Үржэндэ нулимсаа харуулахагүй гэжэ тэрлигэйнгээ ута хамсыгаар далаһан, аршаһан хоёрой хоорондо далгануулаар далда ороо хэн.

Үржэн Гармаевай хүнгэн машина Мэдэгые шэрээд, дахиад танигдаагүй нотаг руу талингаа бэлэй. Намарай хүйтэн халхин Ү.Гармаевай фуражкы хуура үлээхэе ханана. Сидэн хүхэ тэнгэридэ барагар хара үүлэд, хэдэн тээһээ бушаганан сугларнад. Үйлсэдэ амитан зоншые харагданагүй. Гансал ута унжагар шинельтэй үндэр генерал шанга халхинда сохюулан зогсоо хэн.

...Үглөөдэрнын лэ япон тагнуулашад генерал Гармаевы кабинедтэн ерөжэ баривад.

- Үндэр түрэлтэ императорай урда ямар гэмтэйбиб? - гээд, генералай асуухада, японой контрразведчик полковник Ямото уриханаар мийһэрээд:

- Үндэр түрэлтэ генерал, та буряад угсаатан хүн аад, яагаад гүн түрэлтэ япон императорай сэрэгэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэжэ шадаба гэшэбта? - асууба.

- Би манжуур сэрэгэй офицерби! - гээд, генерал тоб байса харюусаба.

- Тиыхэдэ та япон сэрэгэй журам хазагай гэбэ гүт? - гээд, полковник Ямотын нодэн уйтаржа эхилбэ.

- Би Манжын гүрэнэе булимтаран эзэмдэн сэрэгэй пленник болоноб.

- Танай харюуһаа ойлгоходо та, япон сэрэгтэ алба хэхэ дурагүйгөө мэдүүлбэ гүт!

- Намда тиимэ дурадхал үндэр түрэлтэ императорай зүгһөө ороодүй байна.

- Ороо һаань, зүбшэхэ байна гүт?

- Би Маньчжоу-Го гүрэнэй императорай урда үнэн сэхээр алба хэхэ тухайгаа шахаа тангаригаа үгөө хэм.

- Танай үнэн сэхэ харюу намда хайшаагдана. Гэбэшые тиимэ гүрэн, тэрэ императортай манай үндэр түрэлтэ императорай мэдэлдэ ороо гэжэ мэдэрнэ гүт, генерал Гармаев? - Мэдэрнэгүй!

- Юундэ? - япон полковник урал дээрхи ара-тарба үһэн халхинда үлээлгэнэн үһэн мэдэишэ-тиишээ хүдэлжэ эхилбэ.

- Ямаршые гүрэн түрэн үндэһөөрнэ үгы хэжэ болодоггүй юм - гээд, генерал Гармаев баһал эридээ харюусаа.

- Бидэ Маньчжоу-Го гүрэнэе үндэһөөрнэ үгэ хэхэбди. Энэн тухай үгэ ханаагаа бү зобогты! Өгө тухайгаал хайса бодомжологты.

- Би үндэр түрэлтэ япон императорай урда ямар гэмтэйбиб?

- Та угсаатание нэгэдхэжэ буһалгаа татаха, эндэхи газарта булимтаран абаха номуу хэдэлтэй Маньжын сэрэгэ тагнуулаһан гэшэб! - гэжэ эмэлүүлээд, Манжуурай түрэмдэ хаягдаба.

Нэгэ харын турша соо үндэр хүнигүи мүшхэлгэ мурдэлгэ ороно. Эдэс уһаар халагдана.

Турмын камера соо бала саа сохюулаһан Гармаев хуна хэбтэхэдэ бодомжолно:

- Япон разведкэ намһаа юу хүсэнэ гэшэб? Нэгэл нюуса түрэмтэй байгаа ёһотой? - гэжэ тэрэ таамаглана.

Энэшые нюусань удаадахи мурдэлгэ мүшхэлгэдэн элирбэ.

- Та буһалгаа идхаха ханам хэлгэжэ, япон гүрэнэй үндэр түрэлтэ императорай урда шахаа тангаригаа үгэхэ ёһотой.

- Юун гэнэн?

- Үндэр түрэлтэ императорай үнэн сэхээр алба хэхэ тухайта хоёрдохёор манай тагнуулаһан туһалхат!

- Яажа?

- Алишые талаһаань, Маньжыншые, японшые сэрэгэ офицернүүдэй эрмэлзэл, хүсэ ханал бодол та өөр мэтэ тухайта хайнаар мэдэхэ, буруу үзэлтэ ханал бодолтод тухай бидэнэ саг зуура дуулгажа байхат!

- Теэд намгүйгөөршые танай тагнуулашад хаа-хаагуу нэбтэрэнхэй, шурган оронхо бэшэ аал?

- Энэ танай ханаа сэдэжэ бү зобоог! Үглөөдэр япон генералитэдэй штабта уригданад! - гээд, полковник Ямото Үржэн Гармаевта захирба.

Иигэжэ генерал Гармаев үглөөдэрнын япон сэрэгтэ генерал-полковник нэрэ зэргэтэй, өөрын оршуулгашан тай, адыотанттай болоо хэн.

Агууехэ Эсэгэ ороно хамгаалгын дайнай хату шэрүүн жэмүүд эхилээд байгаа. Фашис Германиин сэрэг Москва хотодо дүтлөө. Мэнэ мэнэ совет гүрэнэй түб булимтаран абахаар бэлэн хүсөөрөө түб хото Москва хамгаалжа байна.

Үндэр наһатанай хөөрөөн

ЗУУНАЙ ДАБААН ЗОЛТОЙ ДАА

Яруунын эгээл баруун захын Ульдэргэ нютагта 1899 оной гал могой жэлдэ хабгай галзууд угай бүлэдэ хоёрдохи үринь боложо Цымпил хүбүүн түрэнхэн намтартай. Дондог баабайтан Хүнды гэдэг газарта үмсөөрөө ажаһуудаг байһан. Бишида баабайтан түрэл гарал хадаа, бага намганайнгаа хүбүүгүй хэн тула, арайл зургаа нара хүрэнэ байһан Цымпилые абаһан. Нүүдэл буряад араднай түрэл гаралдаа, али үхибүүгүй айлда угаа үргэлжэлүүлхые үри бээ үгэлсэдэг байһан саг гэшэ. Тэрэ гэнэнхээ хойшо Дондоков Цымпил Занданович боложо, нэрын нэрлүүлжэ ябана гэшэ. Дондог баабай гэшэмнай нютагтаа суутай түмэршэ, алташа, модошо дархан байһан. Хара азаргаяа эмэлээд, элэ, шабар, шулуу ганзагалжа, Эрезн буурал Үндэр баабай гэдэг хадын оройдо гаража, улаан гараараа шодон бүтээлсэһэн юм гэлсэдэг. Мүнөөшье нютагай зон Доншод хуралай үдэр 'Эрезн буурал баабай Үндэрье тахидаг, мүргэдэг, тэндэ хии мориёо хиидхэдэг байһаар лэ. Зунай найхан сагта сэлмэг үдэр хойто зүг руу Анаа голой эхинэй саһатай үндэр хада харагдадаг юм.

Бишида - баабайтан Хажуу булаг гэжэ газарта үбэлжөөнтэй, зуһаланинь баруун Ульдэргын эрьедэ оршодогһэн. Тэрэнх колхозой баруун тээ байгаа, мүнөө хониной бууса болонхой агша даа. Тэрэл багта Дамба дүүмни аба эжынгээ буусада нуунаб гээд, Ульдэргэ

зөөжэ ошодоггүй хэн. Нютагайхид дүли Дамба гэлсэдэг байгаа. Дондог дүүмни 80 наһатай болотороо ажаһуугаа. Колхоздоо бүхы наһаараа хүдэлхэн. Янжима дүүмни 83-даа наһа бараа хэн. Аба эжыдэ арбаад хээли байһанбди, тээд мүнөө би гансаараа үлөөд, зунайнгаа дабаа дабажа ябаналби.

Совет гүрэнэй тогтон байлгahan сагые, тэрэнэй унаһые, дасан дугангууд хандаргагдажа, лама хубарагуудаа сүлэлгэдэ эльгээһэн гуша гаран оной хатуу жэлнүүдые хараһан, 1914 ондо болоһон дайнай үеһе, Октябриин хубисхал хоёр нюдөөрөө хараһан, фашис булимтарагшадай Совет гүрэндэмнай добтолон ороходо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордооб, дайнай дарихаа хүндөөр шархатаад нэгэдэхи группын инвалид болоод, дайһаа бусаһан хүм. Дайнай хүлээр колхоздоо мал ажалда хүдэлөөд, наһанайнгаа амаралтада гараа хэм.

Миний аха Жамьян Анаа дасанай гэбшын данжаа баряад (экзамен), Эгэтын дасанда гэбшын данжаа (аттестаци) барижа, Монгол орондо Богдын Хүрэн ошо-

жо, хураха эрхэдэ хүртэһэн юм. Тээд үнөөхи гушан долоон оной хамалган хардалгын үе байгаа. Красноярск хизаар руу сүлэлгэдэ ябуулагдаһан. Дайн эхилээ. Тиигэжэ залуу ламанарһаа бүридэһэн штрафной рото байгуулагдажа, фронт ябуулагдаһан. Дайнай хүлээр Жамьян ахамни Монгол орондо байһаар наһа бараа гэнэн хураг суу дуулдаа хэн. Сультим гэжэ абгамни Анаа дасанай мамбын (эм бэлдэдэг) хургуули дүүргэһэн, хүлээрнэ ехэ суутай эмшэ лама болоһон. Мүнөө Сультим Дамбын үри наһаад бии юм даа. Хоёрдохи абгамни, Цырен-Доржо баһа лама ябаһан. Гушан долоон оной хамалганда ошоод бусаагүй. Эгээ ехэ абгамни Дмитрий гэшэ хара багаар Жэгмэд баянайда зарса боложо хүдэлхэн. Тиигээд Бишида бага дүүгээ Троицкосавскын (мүнөө Хягта) багшын (педтехникум) хургуулида хургаһан. Бишида тэрэнээ дүүргээд, Хягтада багшалаа. Нютагаархидын зунай амаралтада ерэхэдэнь, сартуулаймнай багша ерээ гэлсэхэ. Салин (жаловани) абаад ерээ гүш гэлдэхэ. Үетэн хүбүүдтээ хаарта наадажа,

тэдэнх тэрэниень шүүжэ абашадаг байгаа гэжэ хожомын эжымни хөөржэ хуудаг хэн. Хүүлээрнэ Хэжэнгын Тураасгай гэжэ нютагта (мүнөө Дунда Худанай Киров колхоз) багшалаа. Тэрэнэй үри наһаад Чимитдоржиевууд булта профессорнууд болонхой юм.

1920-ёод оноор Догнын хүүргын зүүн тээ Элхэтэ гэдэг газарта аймагаймнай түб байһан (мүнөө Шэрэнгийн СПК-гай «Весёлое» гэдэг таряанай талмай болонхой). Тэндэ хоёр дабхар хургуулитай, больницатай байһан юм. Тэрэ хургуулида Бишида багшалһан. Мүн Анаагай, Эгэтын дасангуудтагые ород хэлэ, хуушан монгол зааһан байха. 1922 ондо Заха толгойдо Ямпил гулваагай үбэлжөөндэ өөрынгөө найн дураар багашуудда, хожомын наһатайшуудда үзэг бэшэг заагша хэн. Тиимэ хүн «избач» гэжэ нэртэй байһан.

Үргэһэн Дондог баабаймни урда гэрэй Цырендоржын Митын гэжэ хүбүүтэй байгаа. Мухархан зайһан түрэлдөө хүбүү хэжыень бүдүүн болоһон хойнонь үгөөгшэ хэн. Мүнөө Ульдэргэдөө суута уран дархан Цырен-Базар Дондокович, Доржо гэжэ урда

гэрэй хүбүүнхээ гараһан Цыден-Дамба Дондокович нютагтаа суутай механик затор, түмэршэ, модош дархан ябана гэшэ.

Наһанайнгаа нүхэр Ашатын Батын Чимит Хандатай хамта 2 басагтай, 4 хүбүүтэй гэр бүл болоһоор байнабди. Ехэ басагамнай Сэсэгма Хорин аймагай Булам нютагта гэр бүлэ болонхой ажаһууна. Дугарма басагамнай бэрхэ багша ябаһанаа, залуугаар бурхандаа мордоо хэн даа хөөрхы. Цырендаша ехэ хүбүүмнай 4 жэлэй туршад Совет Армиин уһан сэрэгтэй албанда ябаад, түрэн колхоздоо адуушанаар хүдэлнэ. Даши-Цырен хуудаа ажахын дээдэ хургуули дүүргээд, олон жэлдэ колхоздоо ахмад инженерээр мүнөө мал ажалда хүдэлнэ. Жаргал одхон хүбүүмнай сэрэгтэй алба дүүргээд, колхоздоо механизатороор хүдэлнэ.

Мүнөөдөө би найн пенсия абанаб. Дайнай 1 группын инвалид хадамни, 5 жэл болоод, хүнгэн машина үгэгшэ. Гүрэн түрын найгар амар мэндэ, үри бээ, аша гушанараа, зээнэрээ хаража нуунаб даа.

Үндэр наһатанай нагасын хөөрөөн зээ хүбүүн САНЖИЖАЛ бэшэжэ абай.

Улаан-Үдэ хотоһоон
Уулзаха гэжэ ерээбэт.
Хүбүүн басаган хоёроороо
Худа ураг болохоёо,
Басаган хүбүүн хоёроо
Бараг бүлэ болгохоёо,
Урахан хууданар ерээжэ,
Урда хоймор толтообо.
Бараг хууданар ерээжэ,
Баруун талым толтообо.

АЛТАН ХУДАГЫ ЕЛИЗАВЕТА ДОРЖИЕВНАДА ЗОРЮУЛГА

Дүрбэн тогоон архитай,
Дүүрэн хобто бэлэгтэй.
Остол дүүрэн хүндэтэй,
Ойлгосотой оньһон зугаатай.
Дэлбэ баярлуулха домботой,
Дура буляма зугаатай,
Аха дүүнэр сооһоон
Алтан худагымнай илгараат,
Олон түрэл сооһоон
Ондоохон худагымнай илгараат.
Лиза гэжэ худагыгаа
Эльгэнгээ илгараар абаабди.
Найдамтай Лиза худагыгаа
Нюдэндөө дулаанаар хараабди.
Түрэ хэжэ түргэжэ,
Найр хэжэ наяргажа,
Шэнэ бүлэ тогоруулжа,
Шэнэ урагууд болообди.
Хорин тамгын тогоондо
Хониной төөлэй бусалгаба,

Холо-ойрын хууданар
Холшор зугаа зугаалба.
Дүшэн тамгын тогоондо
Дүүрэн эгезн дэбэрбэ.
Дуратай Алтан худагымнай
Домботой маанараа угтаба.
Солбон сэбэр худагымнай
Сайтай маанараа угтаба.
Хүгшэн эжыгээ хүндэтэй,
Аха дүүгөө анхаралтай,
Ажалдаа ехэ оролдосотой
Совет гүрэнэй ажалшан,
Солбон хүрхэй хүдэлмэришэн,
Өөгөө нара харангүй,
Унаһан малгайгаа абангүй,
«Өөрын» – «хүнэй» гэнгүй,
Олзо – оршодо хомхойронгүй,
Омог сэбэр ябаат.
Анзаһа, борной барижа,
Ами бээ гамнангүй,

Бага эдир наһанһаан
Баатар шэнги ажалаат.
Алтан сарюун худагымни,
Аюулта юумэнхээ айнгүй,
Баатар бээ бээлээд,
Бузар үбшэ илаарай,
Оюун ухаагаа шангадхаад,
Олиг үбшэ илаарай!
Найр саг үзэхэбди,
Нархадаа хамта барихабди.
Сарюун саг ерэхэ,
Сайгаа хамта уухабди.
Бурхан заяамнай хаража,
Бээш түргэн найжарха,
Нара наран хаража,
Найр саг ерэхэ.
Ум Дари гудари
Дури суухаа!

Надежда МИРОНОВА,
багшын ажалай ветеран.

- ХҮГТЭЙ ХҮҮГЭД, ХААНА АМАРБАТ? - ХҮХЭДЭЙ НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ!

хүн, Хяагтаһаа 52 үхибүүд амараа. Мүн Улаан-Үдын 30 эдиршүүл бэе махабадаа һайжаруулаа. Лагерьнай 3 жэл соо Монголой ниислэл Улаан-Баатарай «Тэлэкси» хургуулитай харилсана. Тиимэхээ жэл бүри тэндэхи хүүгэд ерэжэ амарна. Түрүүшын халаанда лагерьтамнай гушаад хүүгэд Монголхоо ерээ. Харин мүнөө үшөө 32 үхибүүн ерээд амаржа байна, - гэжэ Наталья Иванова хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Монгол хүүгэдтэ лагерь ехэ һайшаагаа. «Эндэ ехэ гоё байна. Бага сага таргалжа байна», - гэжэ 14 наһатай Саяна хэлэнэ. 8 наһатай Сумьяа мүн лэ эндэхи байгаалие һайшааһанаа мэдүүлнэ. Сумьяа зураха дуратай. «Дуу дуулагадби, харин хатаржа шадахагүй аад, эндэ хатаржа нурааб», - гэжэ Сумьяа хэлэнэ. Оргил ородоор хөөрөжэ шададаг. Тэрэ монгол-ород хургуулида нурана. Математикада дуратай, зурадаг Оргил лагерьта олон нүхэдтэй болоо, тамаржа нураа. Харин Гэрэл Тунгалаг хүдөөдэ хэдэ амарбашье, иимэ байгаали үзөөгүй байна. Лагерьта үдэшэ бүри үнгэрдэг

Энэ жэл хүүгэдэй зунд ай амаралта хэзээ хэзээ энэй хийнэ һайнаар үнгэржэ байна. Ямаршы лагерь хүрөөд харабалтнай, энэниие гэршэлхэ. Ивалгын аймагай Хурамша нууринда дүтэхэнэ, Хүхэдэй нуурай эрьедэ «Черемушки» гэхэн

элүүржүүлгын лагерьта үнгэрхэн хабар һайн заһабарилга хэгдээ. «Түбһөө үгтэхэн мүнөөр эдеэ шанадаг газараа, столовоёо, хүүгэдэй байшануудые заһаабди», - гэжэ лагериин начальник Наталья Ивановна Дашицыренова хөөрэнэ.

- Энэ лагерь үнинэй хүдэлнэ. Нэгэ үедэ, 1990-ээд онуудаар, хаагдахаяа байгаа. Тиимэхээ лагериие Ивалгын аймагай захиргаанай эрдэм нуруулай таһагай бүридэлдэ үгөө һэн. Тэрэ үеһөө аймагай өөһэдэйн хүтэлбэриин захиргаан элдэб предпряти, эмхи зургаануудые элсүүлэн, «Черемушки» лагериие заһабарилаа. Мүнөөдөө бүхы байшануудай түлөө предпрятинууд харюусана, - гэжэ Буряад Республикын Арагай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэ Цыденжаб Бимбаевич Батуев хэлэнэ.

Байгша ондо түрүүшын халаанда 121 хүүгэд амараа. Хоёрдохи халаанда 163 хүбүүд,басагад бэе махабадаа элүүржүүлээ. Мүнөө тэндэ 88 хүүгэд байна.

-Манай лагерьта ганса Ивалгын аймагай хүүгэд амарна бэшэ, мүн бусадшые аймагай үхибүүд амаралтаяа үнгэргэнэ. Энэ жэл Кабанскаа 25

ябуулгануудые үнгэргэдэг һайн заншалтай, - гэжэ ахамад вожата Нина Дымбрыловна Ешиева хөөрэнэ. - Танилсалгын үдэшэ, «Мисс «Черемушки», «Дюймовочка», «Рыцарский турнир» болон спортын элдэб

х а т а р н а а д а н г а монгол хүүгэд дуратайгаар ябана. «Бидэ ород, англи дуунууд доро хатарнабди. Аргагүй һонин байна», - гэжэ т э г э н э р тэмдэглэнэ. Манай лагерьта элдэб х э м ж э э

мүрысөөнүүдые эмхидхэжэ, хүүгэдэй һонирхолтойгоор сагаа үнгэргэхын тула оролдонобди. Мэнэ һаяхана «Мисс «Черемушки» үнгэрөө. Эндэ 9 басагад сооһоо Норильск хотоһоо амархаяа ерэхэн Сэсэг түрүүлээ. Мүн эдир басагадай дунда «Дюймовочка» гэхэн мүрысөөндэ Танюша шалгараа. Сэсэгэй түрэлхид Сэлэнгын аймагта ажаһуудаг. Сэсэг Норильскада хургуулиа дүүргэхэ түсэбтэй. Юуб гэхэдэ, тэндэхээ Санкт-Петербургда, Москвада һуралсалаа үргэлжэлүүлхэдэнь амар байха гэжэ тэрэ тоолоно.

Хүүгэд Хүхэдэй нуурта уһанда ороно. «Дулаан үдэр шунгахада гоё ха юм даа», - гэжэ Бүргэд хэлэнэ. Нептунай һайндэр һонирхолтойгоор үнгэрхэн байна.

- Манай лагерьта социальна муу байдалтай гэр бүлын хүүгэд амарна. Мун тиихэдэ түрэлхидгүй үхибүүдые бии. Хоёрдохи халаанда аймагаймнай бүхы хургуулинуудай эгээл эрхимээр нурадаг, нүхэдөө хойноо дахуулаад ябаха 50 үхибүүд амараа, - гэжэ Наталья Иванова хөөрэнэ.

Эндэ амархан үхибүүдтэй 12 хүмүүжүүлэгшэд, 6 вожата хүдэлнэ. Мун столоводо амтатай эдеэ 4 тогоошон бэлдэнэ.

Үдэртөө 5 дахин эдеэлээд, нарһата ойн арюун сэбэр агаараар амилжа амархада, аятай ха юм. Энэ хэлээшэдэ эгээл таатайгаар «Черемушки» лагерь таарана.

Борис БАЛДАНОВ, Аркадий БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

Table with names: Буря, Европа, Га, Нэ, Үд, Үн, Үд, Мэ, Һу

Бурягай 2-... (20). ... ту... хийдэ... мур... бусад... тантры... бурх... тахиха... ном... даха, далл... гэрэй... бариха, э... давар бэ... субарга... ажал э... холбоото... ха, худ... нуулаха... бусаа... Гэхэ зуу... газарта б... эсхэхэ... үргэхэ, ху... тулууе н... хүн... мал

Жанжа... алтан... хулган... дубин дэл... бүгэдые... өхэ бага... Штойнь бу... нунай сэмүү

Мун муу с... тойноо... нунай тулад... доторо... һара хүрэт... нурсэтэй... бурхэнтэ... үндэлхэ... зэргэ... үрингөө х... шэрхы я... нуруулхаг... хожом... үнэг нох... дором... турган... санаар... жанан... эшэ уна... олгуул... мара бэшэ... шабиин... болохо... эрхэ эхэ э... тулада им... метнай гар... муу сагай... тогоол зар... энэрхэн... айрлан хү... хэжэ хар... хэлээд... урин... тэдэнэй... глаа, али... зөөл... ундар ал... үлүү зог... хэн х... бэнь... эртэй бол... май. ... эхые ху... балан, үг... нь зоб... мей буян... хүн ам... юрэ үйг... нэрбэгдэ... унаха.

ХVII ЖАРНАЙ САГААГШАН ТҮМЭР МОГОЙ ЖЭЛ

НАМАРАЙ ЭХИН УЛААН БИШЭН НАРА

Буряад литэ	1	3	4	5	6	7	8
Европын литэ	20	21	22	23	24	25	26
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Лара понед.	Мягмар Марс Вторник	Лагда Меркури среда	Лүрбэ Юпитер четвер	Баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран Воскр.
Үнгэ Үдэр	хүхэгшэн туулай	улаан луу	улаагшан могой	шара морин	шарагшан хонин	сагаан бишэн	сагагшан тахья
Мэнгэ	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан
Лүүдал	хиц	гал	шорой	түмэр	огторгой	уһан	уула

Гарагай 2-то шэнын 1 (августын 20). Хуагшан туулай, 7 улаан хиндэ хуудалтай үдэр. Мүрэгхэ, Наранда бусад юртэмсэнүүдтэ тантрын тарнинуудые бурхан, сахюуса, тахиха, үзэгтэ хураха, ном шудалха, буян хураха, даллага абаха, тоого гэрэй хуури табиха, бариха, эм найруулха, шаар бээ арюудхаха, субарга арамнайлах, ажал эрхилхэ, түрэл-холбоотой болохо, юумэ аха, худалдажа абаха, луулаха, худаг малтах, бусааха үйлэнүүдтэ Гэхэ зуура нүүхэ, шэб газарга бууса түхээрхэ, эсхэхэ, газар хахалха, үргэхэ, балин гаргаха, хурим түрэ хэхэ, тазууе номгоруула, мал хүншүү хөрбохо, мал эмнихэ мэтын

үйлэнүүдые тэбшэхээр. Хадаг табиха, бэри буулгаха, наһа барагыше хүдөө табиха тухай асуудалаар дасанда хандаха гэнэ. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, наһан богони болохо. Гарагай 3-да шэнын 3 (августын 21). Энэ нарада шэнын 2-ой үдэр байбагүй. Улаан луу, 6 сагаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр. Бальжиниматай (буян хэшэгтэй), дашаниматай (үлэз хутагтай), маша хайн үдэр Бурханда, субаргада мүргэхэ, зальбарха, бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, нүгэлөө наманшалха, хяһа гаргаха, хэшэг дуудаха, даллага абаха, буян хэхэ, дайсаниие, ада шүдхэр дараха, аршаанаар бээ арюудхаха, уранай ажал эрхилхэ, хани нүхэдэй аша туһада түшхэ, гал тахиха болон өөртөө хэрэгтэй бусад ажал эрхилхэ мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, эг зөөри арьбажаха, мал үдгэхэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 4 (августын 22). Улаагшан могой, 5 шара мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Хутагын хурса, бага хара үдэр. Бага хара үдэр хайн хайхан үйлэ үйлэдөөгүй наа, дээрэ гэдэг. Илангаяа хэрүүл шууаа үүсхэхэ, дайсалдаха, хубсаһа эсхэхэ, худаг, газар малтах, наһа барагыше хүдөөлхэ, замда гараха, модо унагааха, эм найруулха, бороогой уһа тогтоохо, гэрхээ хэрэглэл гаргаха, засагаа хэрэглэн, хүнүүдые баһаха, доромжолхо, гүрэм уншуулха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, ноёной ордондо зарга хэхэ, даллага абаха, гэрэй хуури табиха, шулуу шорой хүдэлгэхэ, хутага хурсадаха, эртэ мээс дархаха мэтын үйлэнүүдые сээрлэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, абалтайгүй. Гарагай 5-да шэнын 5 (августын 23). Шара морин, 4 ногоон мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр. Хутагын

хурса үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, лусууд тахиха, бурханай ном шудалха, номой үгэлыг үгэхэ, буян хэхэ, номнол хэхэ, эм найруулха, хубсаһа эсхэхэ, модо сабшаха, агнаха, шуһа ханаха, төөнэхэ, нүхэ малтах, хээрэ ажал эрхилхэ, үзэгтэ хураха, замда гараха, хурим түрэ хэхэ, хэлэ ама намдааха мэтын бүхы наһаһан хэрэг түргэн хайн бүтэхэ. Харин сор шатааха, модо сабшаха, унагааха, наһа барагышын хэрэг эрхилхэ, нүүхэ, шэб шэнэ газарта бууса түхээрхэ, шэрдэг бүрихэ, хэрүүл хэлэ үүсхэхэ, мори худалдаха, худалдажа абаха, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрхээ хооо лэвгээхэ, сэрэгтэ бүхүүдые үдэшэхэ, бэлбэһэн эхэнэрэй гэртэ орохо, үһээ угааха, хутага хурсадаха, эритэ мээс дархаха мэтын үйлэнүүдэ хорюултай. Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, эг зөөри арьбажаха, мал үдгэхэ. Гарагай 6-да шэнын 6 (августын 24). Шарагшан хонин, 3 хүхэ мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, сахюусадые тахиха, дасан (дуган), субарга бариха, сэргэ бурхан бүтээхэ, даллага абаха, хулгай дээрмэ дараха, дайсаниие номгодохо, номнол хэхэ, тэрэниие шагнаха, наһа уда-халгын хэрэг бүтээхэ, замда гараха, аяншалгада болон харин газар руу мордохо, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, буян үйлэдэхэ, засаг түрэд өөрынгөө хэрэгээр бэшгэ үргэхэ, шэнэ гэр бариха, эм найруулха, хадаг табиха, бэри буулгаха, хурим түрэ хэхэ (3 хүхэ мэнгын заһал үүлээд), лусууд тахиха, уһан балин (чавдор), лусуудай балин (аудор) гаргаха, гүрэм уншуулжа, эльбэ зайлуулха, ехэ хүниие бараалхаха мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Зүгөөр үбшэ аргалжа эхилхэ, нүүхэ, абаһанаа бусааха, модо

сабшаха, хюрөөдэхэ, һубаг малтах, шулуу шорой хүдэлгэхэ, шуһа ханаха, төөнэхэ, эм найруулха, дарсаг үлгэхэ, гушаал даажа абаха, гэрэйнгээ эд зөөри хажуу тээшнэ үгэхэ, хони хурьга хүндэ үгэхэ, худалдаха, мал үүсэхэ мэтын үйлэнүүдые сээрлэхээр. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, шэб шарайн үнгэ зүһэ муудаха. Гарагай 7-до шэнын 7 (августын 25). Сагаан бишэн, 2 хара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, бурханай шэрээдэ Мандал табиха, үзэгтэ хураха, зурхай шудалха, буян үйлэдэхэ, хулгай дээрмэ дараха, ада шүдхэр зайлуулха, хараал сараха, абаһанаа бусааха, уранай ажалда хураха, модо луулгаха, дарсаг үлгэхэ, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, гэр бариха, газарай ажал эрхилхэ мэтын үйлэнүүдтэ хайн. Харин хани харилсаа тогтоохо, бэри буулгаха, гэрхээ эд хэрэглэл гаргаха, нүүхэ, худаг малтах, хубсаһа эсхэхэ, оёхо, хубсаһанай шэмэг гоёолто хэхэ, ехэ уһа гаталха, дошхон газар номгодохо, заһаа бариха, амитаниие хюдаха мэтын үйлэнүүдтэ муу. Энэ үдэр хүнэй үһэ абаа наа, хэрүүл шууян, тэмсэл болохо. Гарагай 1-дэ шэнын 8 (августын 26). Дүйсэн үдэр. Сагаан мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр. Бишэн нарада тахья үдэр тухадаа, модон хохи гэхэ гү, али тон муу гэгдэдэг. Тимэһээ иимэ үдэр алиһа хайн хайхан, холын хараатай хэрэг үйлэдэнгүй, үдэр бүрингөө юрын ажал хэжэ үнхэхэ юм гэнэ. Шэнын 8-да үһэ абахага, ехэ хайн үдэр байгаа, зүгөөр модон хохи шанартай хабсархагаан, балайше хайн байхагүй.

Шажан мүргэл

АЛТАН ЗАРЛИГ

Хэды олон гэгээн хүнүүд олоной дунда түрэдэг, харанхы мунхагһаа зоние сүлөөрүүлхэ гэжэ оролддог байһанынь бүүдгын түүхэдэ мэдээжэ юм. Тэдэнэр ондоо түбилөө буужа ерэлэн бурхадые хардаг, тэдэнтэй харилсажа, айлагдал зарлигуудые лүндэн болгожо, олоной дунда дэлгэрүүлдэг байгаа. Тэдэнэй нэгэн - «Хутагта Жанжаа Аралби Доржын Гэгээнтэй алтан зарлиг» гэһэн нэртэй лүндэн үһинэй зондо мэдээжэ, хуушан монгол үзэгөөр буулгагтаг, соглиг болгогдон хадагалагдажа байдаг.

Россиин Федерациин хургуудын табьяата багша Ц.Б.Бальжинимаева энэ зарлигы намда дамжуулан үгөөд, тэрэниие мүнөөнэй хэлэндэ оруулһамни энэ.

Ом амгалан болтогой!

Ашата лама багшын номлоһон зарлигы тэ дабангүй, тэдэнэй хэлээр ябаха үзэгтэ. Сээрлэхэ ба бүтээхэ, лама гурбан эрдэниие энэ хойтын абаралай орон гэжэ ханажа, адистидлан соёрхон, хээздэшы мартангүй, этигэл ябуулан зальбаржа ябаха шухала.

Замби түбин дэлхэй дээрэ гурбан эрдэниид үнэн хүзэгтэйшүүл үдэрэй одон мэтэ үсөөн. Һүзэггүй хүмүүн хүнин одон мэтэ олон. Мүн баһа эсэгэ эхээ хүндэлхэгүй, хүзэгшгүй хүмүүн хүнин одон мэтэ олон.

Хэшээн хайрлагты! Аюумшагта сэмүүн сагай болоходо, лама, бурхан, бурсан хубараг - гурбан эрдэниид энэ саһаа эхилэн, үдэр хүнигүй дотороо хүзэг түрүүлэн, этигэл ябуулжа, зальбарал табья наа, энэ наһан хойто хүнэнэн хоёртотнай зайлашагүй зөөри боломой. Тиигээгүй бол:

нэгэдэхээр, хото балгааһа эзэлһэн амитан сэрэгэй зэбсэгээр алагдаха;

хоёрдохээр, газар дэлхэй дээрэ хаанай сэрэгэй аюулһаа зобохо;

гурбадахээр, газар дэлхэй дээрэй (хитад, тэрэс) буруу номтон алалсаха болохо байна;

дүрбэдхээр, өхэ бага хаашуул өөһэд хоорондоо алалсажа, дайсан бололсожо, хөморолоор тэмсэлдэхээр, орон албатад хархисаар добтололсожо, алалсаха тула өхэ бэрхэтэй сагууд өрхэхэ байна

табадахээр, хубсаһан байгаашы наа, үмдэхэ хүн үгы, эдеэн байбашы, эдихэ хүн үгы, эд товар байбашы, эдлэхэ хүн үгы - имэ хатуу саг болохо байна;

зургаадахээр, өрэхэ модон луу жэлэй дүүрэтэр, замби түбин дэлхэй дээрэ хаадай сэрэгэй эритэ мэсын аюулһаа зайлаха гэшэ бэрхэ.

Зарим хүн амитан найнаар һууһан болобошые, саг бусын элдэб үбшэннөө үхэхын, зоболонһоо гэтэлхэ гэшнээр бэрхэ байха. Тэрэ луу жэлэй үнгэрһэн хойно залуушуул хүгшэдөө богдо мэтэ хүндэлдэг болохо.

Энэ лүндэн зарлигы муушалжа, муугаар бү ханагты.

Мүнгэтэй хүн болбол магад үрэ таһаржа болохо. Алта мүнгээ агда соогоо барижа ябаһаар үлэсэжэ үхэхэ болохо.

Үхин, хүбүүн эсэгэ эхэхэ хахасажа үхэхэ. Дайсан хортондо, арьяатада баригдаха үхэхэ. Имэ муу аюулнуудһаа амитан бүхэнэй урда түрэлэйн ба мүнөөнэй ябадал байдалайн нүгэл хилэнсэгэй үүргын болбосорон гараһанынь харагдаха. Энэ мэтын аюумшагта аюулһаа өөһэдгөө абархын тулада үнэн зүрхэнһөө абарал гурбан эрдэниид хүзэг бэшэрлээр зальбарал үйлэдэхэ хэрэгтэй. Гэр дотороо үдэшэндөө, үглөөгүүр бурхандаа мүргэхэ, эсэгэ эхые хүндэлхэ, бурсан хубарагуудта үгэлыг хайтар үгэхэ хэрэгтэй. Гада уһан бар жэлдэ газар дэлхэй ба огторгой дээгүүр уйлан алалсаха хэсүү бэрхэ саг болохо.

Анхан һууһан нотагуудтатнай тэрэс буруу номтон баһа дамжагүй олоороо өрөжэ, аюумшагта, зохиогүй дээрэм хулгай боложо, нэгэ хүн арбан хүниие алаха саг үзэгдэхэ. Тэрэ үедэ олон өхэ мурэниие гаталжа, үндэр олон дабаа дабан,

муу аюулһаа гэтэлгэмэй. Зүүн-урдахи уулын орьөл дээрэ бурхадые залаха абаад, Жанжаа Аралби Доржын хутагта амитанай туһа амгаланые бүтээхэ магад бой.

Гэртээ, айл гэр дотороо хэрүүл тэмсэлгүй, хэн хэнгүй хоорондоо эбтэй байхые хүн бүхэн хэшээгты. Хэшые наа, нүгэлтэ абыаста үрин архи ба заһамал архи бууугты. Табан зүйлэй тамхи бү татагты, хүхэ утаа бү гаргагты.

Элдэб шогто нааданда зөөрөө бү гаргагты. Хулгай дээрмэ бү үйлэдэгты. Эдэнһээ - арбан хара нүгэлэй шалтаганһаа хүнэнэн түрлөө олохогүй. Бар жэлһээ зургаадахи, долоодохи нарын нюурта барас, эрбэс, шоно, хара гүрөөһэн (баабгай - Ц.Д.), хорото могой мэтын хорлол болохо, һэримжэтэй байгты. Зарим орондо буян багадаһан хүнүүд эдигдэхэ, тэрлээшэ наа, заагаагүй эдигдэхэ, алуулха. Эдэ арьятад хээзэшые ябаха магад.

Нара бүрин 8-да, 18-да, 28-да, дүйсэн үдэрнүүдтэ үнэн хүзэг бэшэрлээр гурбан эрдэниин мун шанар - Бурхан багшын гэгэениие дурдажа, дотороо ханажа зальбаргагы.

Сагаан, Ногоон Дара-эхэнүүдые аманай уншалга болгожо ябаха хэрэгтэй. Мэдэхгүй наа: «Ом дари дүд дари дүри суухаа» гэжэ али шадхаараа уншагты. Элдэб эсын аюул, сэрэгэй аюул ба гэнгэн тургэн үбшэн үхэлэй аюулһаа болон аянгын аюулнуудһаа (сахилгаан - Ц.Д.) Дара-эхэ илангаяа түргэн абархаһаа гадна, хойто хүнэнэндэшы өхэ абарал болохо.

Энэ лүндэниие олон зондо дары түргэн тараагты. Хээзэшы бэрхэ сагуудһаа зайлахын ном лүндэнһөө нэгэ саарһанда бэшээд тараагаһаа, 100 аюулһаа абарагдаха. Агууэхэ энэ мэтын туһа эрдэм мэдэжэ байгаад, тараагагүй наа, муу байха, шуһаар бөөлжэжэ үхэхэ.

Энэ лүндэндэ этигэл зарлигай өһоор зальбаржа оролдогты.

Нарата замби түбин дэлхэй дээрэ үлзы хутаг оршохо болтогой!

Энэ мэтээр аюулһаа абарха номууд гэхэдэ, «Алтан гэрэл», «Доржо-Жодбо», «Манзаргша», «Отошо», «Аюушын сэдэб», «Дабжад сэргэм», «Дара-эхын» уншалганууд, «Санжад Моглом» - эдэниие хэшээмэй.

хүүгэдэй
ын тула
ремушки
к хотоһоо
Мүн эдир
урьсөөндэ
Сэлэнгын
дургуулиа
э Санкт-
ралсалаа
э тоолоно.
да ороно.
ёе ха юм
Чептунай
үнгэрһэн
альна муу
арна. Мүн
дшые биш.
най бүхы
р хурадаг,
ябаха 50
я Иванова
дтэй 12
элэнэ. Мүн
тогоошон
5 дахин
нархата
үн сээр
амилжа
антай ха
сэлээшээ
штайгаар
и» хатерь
Борис
МНОВ.
Аркадий
ИКУЕВАЙ
фото.

ЭВЕНК ХОШУУНАЙ АЙЛШАД МАНАЙ РЕСПУБЛИКАДА

Эдэ үдэрнүүдтэ манай республикада Дотор Монголой эвенк хошуунай түлөөлэгшэд айлшаар буугаад байнхай. Нэн түрүүн тэдэ Баунтын эвенк аймаг хүрөө. 30 хүнөө бүридээн энэ делегаци эвенк яхатанай ажаһуудаг Россошино хууринтай дүтөөр танилсаа. Мүн тиихэдэ Багдаринда Хойто арадуудай музей хараа. Тиигэжэ эндэл гоё гэгшын концерт наада харуулаа.

Эб найрамдалай талаар харилсаа холбоо бэхжүүлхэ зорилготой эвенк хошуунай түлөөлэгшэдые энэл хошуунай Правительствын түрүүлэгшын

орлогшонор Ао Цзинь Фу, Цао Кэ гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Делегациин бүридэлдэ «Улаан мүшэр» гэхэн ансамблин артистнар оролсоно гэшшэ.

Улаан-Үдэдэ тэдэ эвенк «Арун» түбтэ уулзалга үнгэргөө. Эндэ хүндэтэ айлшадые республикын ниислэл хотодо ажаһуудаг эвенк яхатанай эгээл аха захатан Елена Николаевна Родина угтаба. Мүн тиихэдэ айлшад Улаан-Үдын түүхэтэ газарнуудаар ябаа.

Уржадэр тэндэхи артистнар концерт наада харуулаа. Хайлаар хотодо хүгжэмэй училищиде багшалдаг Должин, Хүх-Хотодо байдаг театрай болон киногой

артистка И Туяа, ансамблин дуушад Улаан Гэрэл, Олон Дэлгэр, Го-Джин-Гуан гэгшэд эвенк, хитад, буряад, монгол арадай дуунуудые гүйсэдхөө. Харин Хитадай арадай артистка Урнаагай тайзан дээрэ гарахадань, залаар дүүрэн суглархан зон халуун альга ташалгаар угтаа. Тэрэ «Ерэхээ яагааш» гэхэн буряад дуу, мэдээжэ «Катюшые» хитад хэлэн дээрэ, хэдэн эвенк дуу гүйсэдхөө. Мүн морин хуур дээрэ Су Фун аргагүй гоёор наадаа. Хатарай бүлэг монгол, буряад, эвенк, хитад хатарнуудые харуулаа.

- Энэ жэл Улаан-Үдэ манай хошуунай хоорондо барисаанай хэс баталагдаһан байна. Билэ сэдхэл халуунаар угтаба Саашадаа манай арад зон бээ ойлголсожо, эдэбхитэйгээр ябалсажа барисаамнай бата Бултанай хүсөөр бидэни хэрэг найнаар эмхидхэ бээ, - гэжэ Ао Цзинь Фу

Борис БАЛДАН
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хитан
арадай артистка Урнаа
Авторай ф

АРАДАЙ УРАЖ ЗОХЁОЛШЫЖ ДУРАХААЛДА

Буряад ороной арадай уран зохёолшо И.К.Калашниковай түрэнөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудай түсэб болон тэдэниие бэлдэхэ болон үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй комитетэй бүридэл баталагдаба.

Гол шухалануудынь нэрлэбэл, уран зохёолшо тухай фильм буулгалга, нютагтань арадай найндэр үнгэргэлгэ,

фотовыставка эмхидхэлгэ, И.К.Калашниковай нэрэмжэтэ уран зохёолой шан тогтоолго, республикын нуралсалай эмхи зургаануудта, библиотекэнүүдтэ эрдэмэй-практическа конференцинууд, семинарнууд, хэшээлнүүд гэхэ мэтэ болоно.

Түгэсхэлдэнь, байгша оной ноябрьта, Н. Бестужевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй ород драмын театрта дурасхаалай үдэшэ болохо.

АМИЛДАГ АГААРНАЙ ЯМАРХАН БЭ?

Мүнөө республика дотор агаар бузарладаг 4896 уурхай тоологдоно. Нёдонго жэл тэдэ дүн хамта 98,1 мянган тонно хорто бодосуудые огторгойдо дэгдэхээгээ.

налбаринуудай дунда электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ, нүүрхэнэй промышленность болон үнгэтэ металлурги, томо предприятинуудай дундаһаа Гусиноозёрскын ГРЭС, Улаан-Үдын 1-дэхи, 2-дохи ТЭЦ-үүд гол бузарлагшад болоно.

Ушарынь, мүнгэнэй юрэнхыдөө дуталдаһан дээрэнхэ бузарлагша предприятинууд байгааһа хамгаалха хэмжээ ябуулгануудые бэлүүлхэ шадалгүй болошоно.

Серын диоксид, азодой болон углеродой оксидууд, углеродородууд, хатуу болон дэгдэн хөөрэдэг органическа бодосууд агаарыемнай муудхаана.

Бузарлалгые эрид хороохын тула сэбэрэлгын, тооно, газ шүүрдэлгын түхээрэлгэ гэхэ мэтэнүүдэй хүдэлмэриние найжаруулха бүлэг хэмжээ ябуулгануудые бэлүүлхэ, нэргылэмжын, сахин хамгаалгын хүдэлмэринүүдые шангадхаха шухала.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

ЛАГЕРЬНУУДАЙ СПАРТАКИАДА

Мүнөөдэр Дээдэ - Онгостой шадар оршодог «Огонёк» гэхэн лагерьта үхибүү элүүржүүлгын лагерьнуудай спартакиада үнгэргэгдэжэ байна. Спартакиада республикыннай бүхы аймагуудай элүүржүүлгын лагерьнуудта амаржа бай үхибүүд хабаадаба. Хамта дээрээ 200 гаран үхибүүд суглаараа. Тиигэжэ атлетикээр, аргамжа таталгаар, футболоор, бүхэ барилдаагаар, мүн спортын зүйлнүүдээр үхибүүд хаба шадалаа, шуран бэрхэеэ үзэлсэжэ, шог зугаатай наада дэлгэбэ.

Долоодохиёо үнгэргэгдэжэ байһан спартакиада залуушуулай жашарамдуулагдаба.

Буряад Республикын Ажалай болон социальна хүгжэлтын министерствын баяртай мүрысөө эмхидхэбэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Ц.НАДЦАЛ

Анхарагты: ботулизм

ОМОЛИ ЗАГАҢАН АМТАТАЙШЬЕ ҺАА...

Жэлэй эхинһээ августын 3 болотор республика дотор 40 хүн ботулизм үхэн нэрбэгдэһэн байгаа һаа, һүүлэй 10 үдэр соо 25 хүндэ иимэ диагноз талһан Дабһалагдаһан, сонгоогдохон омоли загаһа эдихэнһээ боложо, энэ хүндэ үхэн хүнүүдтэ халдана гэшшэ.

Августын 11-12 - ой үдэрнүүдтэ республикадаманай 5 хүн ботулизмһаа бараба. Кабанскын аймагта үбгэ һамган хоёр омоли эдихэнэй һүүлээр наһаа хахасаа. Мүн энэл аймагай 13 наһатай басаган үдэшин 9 сагта омоли хэрэглэһэн байгаа. Үглөөгүүр 6 сагта түрэлхидынь түргэн туһалаамжын стан хандахадань, удангүй тэрэ басагые больница абаашаа һэн. Гурбан час соо басаг ами наһанай түлөө тэмсэбэшье, үбшэниинь диилэбэ.

Тарбагатайн аймагта ажаһуугша эрхэтэн Кабанскын аймагһаа 78 кг худалдажа абаад, гэртээ асаржа даһалаа һэн. Тэрэ загаһыень худалдажа абаа хүн, тэрэ тоодо 2 үхибүүн, ботулизмээр үбдэшөө. Мүнөө тэдэнэй бэе махабад больницада эмнэгдэжэ байнхай.

Буряад Республикын гүрэнэй санитарно-хиналтын албан, эмшэд таниг хүнһөө, холодальниггүй дэлгүүрһээ гү, али магазинһаа загаһа бү абагты гэжэ дахин хануулаа.

Борис БАЛДАН

АМАРШАЛГА

Хүндэтэ ИВАНОВ Александр БУДАЕВА Виктория хоёрые гэрлэбэ болохо гэхэн баяр баясхалантай, дэмбэрэлтэй найхан үдэрөөрнй үнэн зурган амаршалаад, иигжэ үрэнэбди:

Үргэн баян тоонто нютагтаа,
Уужам сагаан Доого-Хугангаа
Балшар бага наһанһаа
Ородой-Агагай хургуулигаа
Эрдэни зургаан үзэгэй ашаар
Хоюулан эрдэм шудалжа,
Нэгэ класста нуража гараат.
Алтан үргэн дэлхэй дээрээ
Ашата олон зоной дундаһаа
Үргэн дуута заяанай ашаар
Бэе бээ олобо гэшшэт.

Иигээд мүнөө үнэр баян айл боложо,
Эжы абынгаа хургаал заабаряр,

Буурал сагаан эжы абынгаа
найхан үрэлдэ хүртэжэ,
Хүдэлһэн газартаа хүндэтэ
Ажаллаһан газартаа
амжалтанай үшар

Улаан нараа угтажа,
Удаан жаргал эдлэжэ,
Элүүр энхэ,
Эбтэй, эетэй нуугым гав

Хэжэниин аймагай Ородой-Агагай дунда хургуули 1993 ондо дүүргэһэн үетэн нүхэдынь.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор А.Л.АНГАРХАЕВ
Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: В.Е.ГУЛГОНОВ, В.В.ХИНГЕЛОВ (Буряад Республикын Правительств), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (генеральна директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (секретариалдые хүтэлбэрлэгшэ - генеральна директорэй орлогшо), Д.Д.ЭРДЫНИЕВА (харюусалгата секретарь), таһагуудые даагилда: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, Л.Л.Н.ГЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Н.А.ГОНЧИКОВА, А.А.ФАДЕЕВА, С.Д.БУДАЕВ.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй - ахамад редакторай - 21-50-96, присмцын-21-54-54, ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариатай - 21-50-52; таһагууд: экономикын ба политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журналуудай редакци, «Буряад Республикын Хуулита шийдхэбэринүүдэй суглуулбарин» редакци - 21-50-52; залуушуулай, оюуталдай ажабайдалай болон олонитын хүдэлмэрин, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээлэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-55-97, захилай - 21-60-21, коммерческэ ажалай - 21-60-21, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерин-21-23-67, факс - 21-54-93.

Редакция ороһон материалууд шэжээлгэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаалдаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, шоггай нэрнүүдэй бэшлгые хязгайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.